FONTANNA MISTYCZNA
z Obrazu Náyśw: PANNY MARYEY

Od ROKV 1684.

Cudownymi Łaskámi w Kościele Wileńskim Łukiskim SS: Apostołow FILIPPA y JAKUBA Zakonu Kaznodźieyskiego Prowincyi Litewskiey słynącego.

WYTRYSKAIĄCA

Duktem Pasterskiey Láski

J. W. JMći X. BOGUSŁAWA KORWINA

GOSIEWSKIEGO

Smoleńskiego, Sievierskiego, y Czerniechovskiego BISKUPA, Dźiekáná Prálata przeświętney Kápituły Wileńskiey, Proboszczá Oszmiańskiego &c. &c.

Całemu W. X.L. od Marsowych Pożarow, Pálemońskiey Metropolij od Zagęszczoney Konflagracyi, za pewną obronę y Ochronę na Swiętą oschłych Serc Ludzkich ku pomienionemu Obrázowi w Dewocya odwilż, z pod Drukarskiey Prasy

WYWIEDZIONA

Roku Ziawionego na Swiećie Zrzodła Wody Wytryskáiącey na Zywot Wieczny 1737.

W WILNIE w Drukarni Akademickiey, *Soc: JESU*

NA HERBOWNY ZASZCZYT
J. W. J. X. BISKUPA Smoleńskiego.

Idą Cuda na widok; zá co Kruk na Frońcie?
Śnać Uydźie za Cud pierwszy w *Polskim* Horyzońcie.
Cudem w Swiećie Kruk biały; ten w Kandorze stawa
Ktory wnim Upatruią BOG, Kościoł y Prawa.
Więc by się w tym Kandorze zawsze popisował
Tuż nad Samą FONTANNĄ wiecznie się lokował. (*a*)

Item.

Adryackie Wenetom Morze Pierśćień ślubi,
Gdy go Xiąże samochcąc w nurtach Morskich gubi.
KORWINOWI Ocean Łask, ślubnym się stawi
Ze w Fontannie miftyczney złoty Sygnet pławi

Item.

Wstaliftym Krusźcu Ogień zawarła podkowa;
z Ziemskiey złota Minery Sfera pierśćieniowa;
Całeć Domem Powietrze: z Fontan Woda płynie;
Wszyftkieći Elementa hołduią *KORWINIE.*

Item.

Wźiętą w Spony podkową Fontannę wywodźi
KORWIN, więc go Pegazem nazywać się godźi,
W ktorey aby Swiętych wod nikt nie profanował,
Herbownym y Biskupim Sygnerem warował.
Rybołowa day pierśćień *KORWINOWI* Rzymie,
Doskonałą, bo trzećią pieczęć zrzodło przyimie.

(*a*) *Columbæ super rivulos aquarum quæ lacte sunt lotæ* Cant. 5. v. 12.

Do

Jáśnie Wielmożnego Jmći X. BISKUPA Smoleńskiego.

WYtryskaią na Swiát z pod Drukarskiey Prasy, niby ex petra deserti wyprowadzone Mistyczney Łukiskiego Obrazu Fontanny zrzodła, ktorych Dukt Pasterskiey się twey lasce, czyli Dobroczynney Łasce przypisuie JAŚNIE WIELMOŻNY MÉI X. BISKUPIE Smoleński. Rozlewała się Mistyczna ta Fontanna w żywych nod dotąd potoki, ba ráczey In fontes abyssi magn.., bo w niepohamowane Łask Boskich

dotąd rozpływała ſię katarakty, aby od wſzelkiey do żywego dopiekaiącey nędzy nie tylko Xięſtwo Litewſkie, ale y cały Swiát czerpał zniey refrigerium. *Wylèwa ſię y teraz rownym Impetem y wod mnogośćią z Drukarſkiey Praſy, aby oſchłe nie co w ſwey devocij ſkropiwſzy Sercá,*

(a) Iuvenalis ſat. 8. qVæVaCVIs eXhaVsta MeDVLLIs (a)

do pierwſzego ſaſki przywiodła wigoru, á rozżarzony gniew Boſki na wyláną za brzeg Życia licencyą, ktora do oſtatniey zguby

(b) S. Gregor. Nazianz: Carm: 58. peLLIt & InseqVItVr VIoLentI Vt fLVMInIs VnDa (b)

przygáśiłá. Rozpływa ſię ta Miſtyczna Fontanna Egyptſkiego kſztałtem Nilu, za ktorego Exundacyą

(c) Cardu-cius. DIVes ager rIVIs, nVLLos sIbI postVLat IMbres VLterIVs (c)

áby ſpalone na popioł od Marſowego nie żawno upału Polſkie pola, y domowey Pharſalyi Bojowiſka

rVbe

rVbe faCtaqVè CæDe sVorVM prata, qVIbVs steterant proprII præsagIa fatI trIstIa (d)

(d) supl: Lucani lib. 1.

pożądanie odwilżywszy, iuż szczęślivie florentem Olearum messem *do należytey zyżności* & maturam sementem *w niechybney przyprowadźiła kreścencyi. Nie zatámowanym rozlewa się Mistyczna ta Fontanna, kanałem, áby szkodlive nie tylko pospolitemu, lecz y Dusznemu Dobru, tleiące się dotąd* In fomite *zobopolney Stanow Diffidencyi, á przy nieskoiarzonych finalnie differencyach, na Oyczystey zgubę Troj, gdy* proximus ardet Ucalegon *z ostatniey grozbą Incineracyi, wybuchnąć znowu maiące, przygasiła pożary; Y wierzyć temu trzeba, że za Exundacyą tey Mistyczney Fontanny, na szkodlive zrzenicy Orła Polskiego, zapatrywać się niebędźiem Ł[illegible] bo nam więcey*

non

non perſtrInget àéna

LVX oCVLos, nVDoqVè seges Ma-

(e) Claud: de 3. Conſ: Hon: VortIa ferro (e)

gdy ad votum *ſteſknionych Oyczyzny Synow*

In PatrIa

erit paX solida, paX IMpertVrbabILIs

(f) V. Thom: à Kempis lib: 3. de Imit: cap. 48. & seCVra. (f)

Rozpłynvaią ſię hoynie Miſtyczney Fontanny potoki, w ten czas właſnie, gdy populatrix flamma *Dekretow Boſkich ſurową nad Palemońſką Metropolią wykonała Exekucyą, bo w większey Części Miaſta.*

Vt neqVID InVLtI Lateret. nIL In-

(g) Theſaurus in Elog: Ioſaphat: Reg. VstVM reLIqVIt. (g)

áby przećiw zagęſzczonym corocznym niemal Konflagracyom, ſtołecznemu Miaſtu w ktorym już

InCoLa rarVs,

(h) Lucanus lib: 8: v. 252. eXhaVstæqVe DoMVs popVLIs (h)

pewną nadźieię ochrony y obrony ſpraviła.

Rozle-

Rozleva ſię ten Fons gratiæ & totius conſolationis (i) *nie tylko w Palemońſki, ále y na cały Swiát*

(i) S. Ephrem Orat. de laud. Virg:

feſtIVo fLVXVDeCLInat aqVarVM (k)
Vt InfeLIX popVLI ConDItIo qVIa
preMItVr (l)

(k) Claud: de laud: Stilic: l. 1.

(l) Theſaurus in Elog. Reg. Joram.

wſzelkiey nędzy mole, *pewne ztąd* ſortiatur refrigerium, *á Fontanna ta*

qVæ) protegit aDVersIsqVè Vetat
sVCCVMbere rebVs, (m)

(m) Buchananus ſup. Pſ: 18.

aby ludzkim Indygenciom, in fluentum benedictionis novæ (n) *za Pontyfikalney, przy iey wypłynieniu na Swiat, Ręki y Herbownego Krzyżá benedykcyą, zamieniła ſię. Wywodźi* Myſticos hos Fontes *Jaśnie Wielmożnego Domu* KORWINOW *Herbowna Podkowá, w ktorych gdy* volucris Phæbeia Corvus (o) *przy ſzczodrey, twey ręki munificencij* Jlluſtr: Excellent: ac Reverendiſ: Domine *złoty zatapia Sygnet, niby nad zło-*

(n) S. Damiang ſerm: de Nativ: Virg.

(o) Ovid.

tego brzegami Paktolu, Zakonowi Naſzemu, ktoremu dla poprzyſiężonego uboſtwa

Vt res CVrta DoMi, breVIorqVe sVpeLLeX (p)

(p) Carolo Malaper: in Miſcellan:

całemu wiadomo Swiatu, obfite celebrować rozkazuie Fontinalia; *á nie wyczerpany łaſk Boſkich Ocean,* Jaśnie Wielmożnemu *Twemu* æterno fœdere *zaślubia Domowi. Wracáią ſię tam szczęślivym refluxem, przy faworyzuiącym,* Electæ ut luna *influxie wzorem rzek innych, zkąd originalny Dukt ſwoy maią te wod Swiętych potoki, gdy z teyże weny, z ktorey y Ty* Illuſtriſſime Excellentiſſime ac Reverendiſſime Dominè *maſz* fontem vitæ *y krwi Senatorſkiey derywacyą,* Ductum gratiarũ *oryginalnie otrzymawſzy,* liberali *alboviem S. pamięći* Jaśnie Wielm: Jmći Pana Maćieia Gośiewskiego *Generałá Artileryi W. X. Lit. drugiego ſwych Czaſow Alcydeſa, o ktorym ſię godźiło mowić*

Con-

ConsILIIs beLLoqVè bonVsqVæ Co-
pVLa rara eſt, CarVs & atrIDIs,
CarVs & æaCIDIs (q)

(q) Auſonius de Antilecho Heróé.

Digni Te Filio Patris *niby* ex maxilla Samſonis *tych Potokow całemu Swiatu*

- - - - - - - - - - - - gratVs

ſons sonat â DeXtra tenVI peLLVCI-
DVs VnDa. (r)

(r) P. Aler in Grad. ad Parn. dict. fons.

Teraz znowu pożądánym powrotem, iak w czerwone morze w Jaśnie Wielm: Gośiewskich *krwi w padaią Rubikon, gdy* Ampliſſimum Nomen Tuum *y przywylaney jak morze za brzegi Twey ſzczodroćie,* liberales *tak Wielſkiego Imienia* gratias *dopływaią. Gdy zaś terminalnego kreſu ſwego w wyſokiey krwi* Gośiewskich *dopływaią Rubikonie, płyną ćichym olejem te,* nominalne *MARYI* fontes Olej, *bo* de ipſo fonte *tak Wielkiego Twego Imienia tym ściśleyſze milczenie y głębſze zachowuią* Silentium, *czym* pro fundiori alveo *ku twey Senatorſkiey płyną*

w eneracyi, áby cum fontibus Rhetoricis *za brzeg nienaganney wylawſzy licencij, nie zdały ſię co* de origine Nili *z Pańſkiey Twey obrazą modeſtij,* imperfecto murmure *referować. Wiem bowiem źeć zwrodzoney Pańſkiemu Twemu animuſzowi demiſſyi, nie tylko podeyrzane o adulacyą, ale y nayprawdźiwſze* per ſvadæ flumina *wywiedżione tak* Jaśnie Wielmożnego Twego Domu, *jako y właſnych perſonalnych twych Dźieł* non ad placitum *zalety, gdy* continuâ praxi *na Twey chwały* Elogia, fuſioris Eloquentiæ *wylanym* :

(s) Lucan: l.10.v.320.

nVsqVaM VetItIs VLLAs obsIstere InDIgnarIs aqVIs (s) (CaVtes

ſam będąc bowiem jak Drugi Swięty Klarewaleńſki Infułat.

CLarVs aVIs, CLarVs MerITIs, & CLarVs honore, CLárVs In eLoqVIo reLIgIone, (t)

(t) Adam 9 â S Victor: in Epit: S. Bernard:

wklar

wklar twą ſławę głoſzących klarownych Kaſztalſkich z pod twey wynikaiących Podkowy Swiętą indignacyą nienawidziſz ſtrumieni. Nie obeymie ſzczupła Fontanna, Rozlałego krwi twoiey niemal na cały świat Oceanu, z ktorey Rzymſkich Konſulow, Węgierſkich, y Czeſkich Krolow, Roſſyiſkich Wice-Reiow, Polſkich Senátorow Purpury należącey ſobie tynktury, y Colorem *nabywały* Majeſtaticum; *ktory ieſzcze do zupełnieyſzey doydźie Intenſyi, gdy ſię Twoy Pontyfikalny Fiolet z Senatorſką Eminencyą, w Kardynalſką zarumieni Purpurę. Coćy ſame záſługami Twymi* in Eccleſiam & Patriam *napełnione, rokuią y życzą czáſy*

- - qVoD rIgIDos VIbrata per annos rVbra ſVb aVrato CrispentVr, serICa Dorso tIbI. (u)

Zawarła mare magnum & ſpatioſum Jaśnie Wielmożna *Twoia* Proſapia, *gdy idąc*

(u) Claudianus de Sexto Conſ Hon:

non ruptâ venâ ſangvinis, *od iedney znay-ſławnieyſzych w ſtarożytnośći Rzymſkiey Familij; ktore na znak dźieł Heroicznych y wiekopomney ſławy* torqVIs aDeMptI & CorVI tItVLos aVXILIarIs habent(x) *á dotąd ſzczęśliwie* perennando *w* Korwinach, Primos ſangvinis tractus *z nayprzednieyſzych tak w Kroleſtwie Polſkim jako y w W.X.L. Familij* SAPIEHOW, SANGUSZKOW, OGINSKICH, PACOW, SZŁUSZKOW, DONHOFFOW, KRAŚINSKICH, KOCHANOWSKICH. &c. &c. *już to wſpławie* Nuptialiũ aquarum, *już w Dukćie* materni ſangvinis *niby* Xerxis catena *cały Helleſpont aż* ad redundantiam *poćiągneła; Aleć całym mogłaby* menſurari *Oceanem ſama* ſine Externo additamine, KORWINOW amplitudo, *gdyby ią kto chćiał* Ingenij metiri bolide, *bo obfita dośyć w pochwał affluencią tyle* dicendi venas *czyli* Fontes Elogiariſticos *w ſobie zawiera, ile* w Jaśnie Wielmożnym

(x) Ovid: Faſtorum lib. 1.

tym

tym Domie benêmerita, *Bogu* pro condigno, *Kościołowi CHRYSTUSOWEMU* pro æquo, *Oyczyznie y Majeſtatom* de congruo *wyśwíadczone, światu* in admirationem, *Potomnym Wiekom* ad imitationem, Jaśnie Wielm: Domowi ad gloriæ adoream *remonſtrùie; gdy ták* in arte bene merendi *wyperfectionovane okazuie* ſubjecta, *że wkażdym* z Jaśnie Wielm: Domu ad ſumma creatæ

- - - apertVs) natVræ ConstItIt InDeX, perfeCtI fonteM qVærere qVIsItIat (y) *Niegodźi ſię* etiam primis labijs libare *pochwał ſtarodawnych Protoplaſtow*, Wáleryuſza Meſſali, *ktoremu Kruk na Tryumfalnym uśiadſzy ſzyſzaku Tryumf, y* Korwina *dał Denominacyą*. Domitiana *Rzymſkiego Kònſula y Ceſarza*, Jana Huniadeſſa *Monarchy Węgierſkiego*, Maćieja *Czeſkiego y Węgierſkiego Regnanta* Korwinow, *od ktorych* recto lineæ Ductu Jaśnie Wielmożnych

(y) Ennodius Epigr: 16.

Gośiewskich *idźie Parentela, ktorych to Bohatyrow:*

DeXtraqVè opIbVs qVe beLLoqVe MVLto nobILes. (z)

(z) Buchan: Paraphar: Pſ: 24.

AniLiviuſza Decades, *áni Lukanowe* Pòémata *jak* hiſtorico, *tak* Elogiariſtico ſtylo, de condigno *określić, áni ich Prac y fatyg już* pro juribus Majeſtaticis, *już zá złotą niegdyś Rzymian, podiętych ſwobodę, y dźieł okazanych, doſtatecznie wyrażić nie potrafiły. Dármoż ſię wgłąb zapuſzczáć Oceanu, gdy Oratorſkie* roſtra *y na ſamym brzegu w Pochwałach* metuunt naufragium, *Darmo* ad remotos anhelare Fontes, *gdy pobliżſza* Jaśnie Wielm: Gośiewskich *Pochwały y Eſtymacyi* vena in exhauſtos latices *prezentuie. Całym prawie kataklizmem wyleva* copiam dicendi *o ſobie Nayiaśnieyſzy Roſyiſkiey Monarchij* in perſona Vladislai IV. Vice-Rex Alexander Gośiewski *Woie-*

woda

woda Smoleński, ktorego przy Woienney Experyencyi Bohatyrska przewaga, przy dźielności heroiczney fortia audere *nie przełomany animuſż*

VICtaq; nVnqVaM

DeXtera CVIVs erat (a)

- - - - qVæ CLarIs VbI fæta trIVMphIs

aſſerVIt VaLIDa IVs (b).

(a) Georg: Sabin: de Cæſar: Germ.

(b) Idem l. 5. Eleg. 1.

Sześćioletniey Tronu Moſkiewſkiego tenuty. Wyniknęły Nayiaśnieyſzemu *temu* Vice-*Monarſze nieprzyiáćielſką* ad aquas contradictionis *wylaną, zarumienione Poſoką pełne chwał* profluvia, *gdy pomieniona* Gens more ſuo Cretizans *przy wzburzoney rebellij* rupto *na ten czas*

fœDere, eX LeX ConteMptrIXqVe

poLI (c)

(c) Buchan: Paraphr: Pſ: 1.

poprzyśiężone chćiała detrectare Imperium *ktore on* coronato ſuo capiti *częśćią* per Excidium *po dwa kroć ſtutyſięcy rebellizan-*

C *tow,*

tom, częścią przez łaskawą seriò *choć* serò facti pœnitentibus Exceſſu *kondonacyą*

reno Vato fœDere VInDICaVIt;

(d) Theſi: in Elog: Samuelis. Sepultus Vilnæ in Eccleſ: S. Caſimiri PP. Soc: JESU.

DoCVItqVe pœnas pœnItentIâVItare. (d)

Nie oſchną ad Lojolanos Ignes *w pochwały Nayjaśnieyſzego tego* vice-Monarchy *począce ſię zawſze* cum ejus Elogio *w Swięto Kaźimierſkim Kościele, Grobſztynowe marmury, ktore wyćiśniona z oſieroconey* poſt Fata *tak wielkiego Bohatyra, Orley zrzenice, dotąd ieſzcze letheyſkiemi nie zmyta ſtrugami* gutta cavavit, *bo w nich* humidum Radicale *przy uſtawney* in Saeros cineres *Irroracyi nominalna Kaźimierza Swiętego tęcza będźie konſerwować. Nie z mnieyſzą Exundacyą płynie ſława niezwyćiężonego w Imieniu, y w rzeczy* Wincentego Gośiewskiego *Wielkiego Podſkarbiego y Hetmana Polnego W. X. Lit. ktory chcących* piſcari in turbido *Polſkich nieprzyiaćioł do żimney nie*

raz

raz przywiodł wody, bo Lwa Baltyckiego y pułnocnego Smoka, czyli raczey przećiw Kroleſtwu Polſkiemu nie raz rebelle caput *podnoſzącą hydrę, lepiey niż* Herculis clavâ, *Przeważny ten w Dźielnośći, Dźièlny w przewadze, Woyſk Palemońſkich* Alcides *Hetmańſką kroćił y uſkramiał Buławą. Okazała ſię tu jak wprzezroczyſtym kryſztałowym potoku, utaić niemogąca*

- - - sVperantVr qVâ arDVa rerVM
nobILItas eXCeLsa (e)

(e) S. Venantius Poem: l. 5.

gdy ten utriuſq́; Fortunæ *z iednakowym animuſzem* ſuccollator in proſperis & adverſis *nie wzruſzonym ſię ſtawił Dobru poſpolitemu, Atlantem. Okazał wrodzone* Jáśnie Wielm: Domowi Gośiewskich Ingenium *ktore*

Ita sVbLIMe eſt sVpraqVè perICV-
La tenDIt non sIt Vt InferIVs (f)

(f) Ovid: l. 4. Triſt: eleg. 8.

fortuny favore vel odio, *gdy po zwyćięſkich*

laurách, poniejednokrotnie ſobie okrzyknionym Tryumfalnym JO. ! na Werkonſkich pod Wilnem Polach, w Tyſiącu ſwey Nadworney aſſyſtencyi, od Trzydźieſtu Tyſięcy Roſſyiſkiey Okrążony nawałności, nie tak mnogością nieprzyiaćielſkiey Potencyi jako ſprzyiaiącey dotąd fortuny multo *nie co* fatigatus favore

(g) Lucan: l. 7. v. 245.

- - - - - - - paVLVM
LangVIt in CasVs aVDaX (g)

Oraz pro Divite præda *bo kilku odernaniem Prowincyi od Kroleſtwa Polſkiego* taxata, *doſtany*, hoſtili in carcere *Publiczne Theatrum Wolnościom Polſkim*, Jaśnie Wielm: *Imieniowi ſwemu głoſne na pachwały znalazł* Tullianum. *Rhodyſkim na wieki ſtać będźie Koloſſem niby* ad Portum Rhodium *czyli* ad fontem Solis *erygowana Kolumna tam, gdźie ten co przy rodowitych ſplendorach Całym Rzeczypoſpolitey jaśniał*

ſłoń-

słońcem (Ktoraz boviem dotąd zrzenicy Orła Polskiego

- - - LVX IVCVnDa Maneret ?

aVt qVæ LIbertas ? (h) *gdyby to Sviata Polskiego* luminare majus *y z przećivnych* Jaśnie Wielm: *Imieniovi swemu Umbr, pożytecznych, v przestrogach y monitoryalnych Maxymach, nie dawało Illuminacyi) za krwi własney Rubikon wiecznym zaszedł zachodem, gdźie od profanuiącey* Sacrosanctas leges *mieszaiącey* Sacra profanis *Woyska Domovego* sub Sacro nexu *na wieki Oyczyznie* Execrando *licencyi, tak wielkiego Bohatyra* Victima Patriæ

(h) Supl: Lucanii. 7.

LItata

à CIVICo eXerCItV à ConCIVIbVs,

à pLebe arMata rebeLLI. (i) *Zaleva* Campum dicendi *kształtem* fluvij Exundantis, *ktory*

(i) Samuel Węsławski in ipsius Epitaph.

tran-

- - - transIt præsCrIpta repagVLa rIpæ
Vt VagVs eVersIs Latè DoMInetVr
In agrIs (k)

(k) Prudentius Hamert. Poem: 1. *Senatorſka za Czaſow ſwych Polſkiego Neſtora* Jaśnie Wielm: JmCi Pana KRZYSZTOFA GOŚIEWSKIEGO *Woiewody Smoleńſkiego* Eloquentia, *ktora przyzwyczaiwſzy ſię* Corda rapere *rwie wirem ſwym z ręki pioro ktore choćiaſz lekkie, tonąć tu iednak muśi, ddy ie* ſcribendorum gravitas *pogrąża, y zatapia. Stanęła zturbowana w fluktach ſwoich Paryſka* Séquana, *gdy ten* in gravi Cothurno *Merkuryuſz*

- - - - VIr pIetatIs opIMæ
(l) S. Venantius Poem: lib: 6. eXVberans LabIIs DVLCIa Verba (l)

na Francuſkie lilie, cały uſt ſwoich Hymettem zapraviony, wylał Ocean, przy dexterrimè *odpravioney legacyi, o eliberacyą KAZIMIERZA Krolewica Polſkiego: gdźie ſwą nomenklacyą w ſamey okazał rzeczy, gdy*

ten

ien silny libertate loquendi *Chrystophorus* in libertatem *przyszłego na Tronie Polskim* Domini Christum tulit. *Przykładem Jordanu w stecz się wracaią iedne, drugie upływaią, schną inne z Mistyczney Fontanny, na pochwałę Swiętey Pamięći Rodźicą Twego,* Jllustrissime & Excellentissime Domine *zaćiągnione* svadæ torrentes, *gdy ie, całym Syryusza upałem,* â Martis astro *nie Prometheusza sztuką, lecz Heroiczną cnotą, w Innych* Jaśnie Wielmoznych GOŚIEWSKICH

MartIVs Vrebat qVos pVLChro In pVLVere sVDor (m) *zaćiągnione Serca, w nim niby* per Cylindrum *zkoncentrowane,* torrent & terrent ignes: *Wie Swiat cały Sarmacki jak ogniami tymi czekaiących na zgubę Oyczyzny sępow, podsmalone skrzydła? jak* in extinctum lumen Jasnoświętnemu *przybyło*

(m) Baldvinus Cabillavo de Vita.

Imie

Imieniowi? *gdy ten pamiętny ieszcze Pelemońskiemu Swiatu Hector godnie Generała Artyleryi W. X. Lit: piastował urząd, bo & ære w Własnych Impensach, y łożoney na Woysko speźie;* & Corpore *w Kawalerskich przewagach Dobru służył pospolitemu. Zapisałasię zato Hektorowi temu Walecznemu w Seymowey Konstytucyi* (n) *Dłużną Oyczyzna, bo się Heroicznym Dźiełom iego,* ad æqualitatem *zasług* condignis præmijs *dotąd wypłaćić nie mogła. Nasz cały Zakon, wieczną temuż Przeważnemu Hektorowi* In tabulis Cordis lapideis *rysuie obligacyą że Kawalerskie iego, ogniem Gradywa* succensum pectus *kształtem Ætny ktora* in ipso *zywych ogniow*

(n) Grodna An: 1690.

- - - - - - - - - - - - - - - - - æstV
sCIt nIVIbVs serVare fIDeM parI-
terqVẽ faVILLIs (o)

(o) Claudianus de Rapt: Prosep: l. 1.

w żywe Fontanny rozpłynełosię potoki, dedit

dit Ignis Aquas, *gdy przy konferowaniu Cudownego Obrazu Łukiſkiego, ſame* Fontium Caput *ſzczodroblivą otworzył ręką, zkądby* aquæ pêrennes *ku ludzkim Indigentiom wypływały. Spływaią na Cię te wſzyſtkie Pochwał twych Antenatow, miſtyczną rozlane Fontanną ſtrumienia,*

- - LVX CLara DoMVs generIs qVe
VetustI fortVnate nepos (p)

(p) Canon: in fodinis Bochn:

Jaśnie Wielmożny MośCi X. BISKUPIE SMOLENSKI *gdy te wſzyſtkie decora, ktore w Wiekopomney pamięći Protoplaſtow Twoich* Diviſa beatos efficiunt, collecta tenes. *Ktoś z Regnantow Izraelſkich w liczną rozrozſzy ſię Parentelę*

trIgInta LIberIs VnDeCunqVe genItIs paterna VItIa pro patrIMonIo
reLIqVIt (q)

(q) Theſaurus in Elog: Reg. Abiæ.

Ciebie Jlluſtriſſime Domine *liczna* Progenitorum Series *wſzyſtkich cnot, y Pań-*

ſkich Talentow, iednego ex aſſe *zoſtawiła* hæredem, *ktory iednak ieſzcze za ſwiadectwem Panegyriſty Twego*: Majorum mole majora auges merita, ut non tam alienis Creſcas, quam Tuis, (r) *Wydaie ſię w Tobie wrodzona* GOŚIEWSKIM *Animuſzu Dźielność, bo ieżeli za ſwiadectwem Polityka*

(r) Pater Naramowſki l. 2. fac: zer: Sarm:

In InsVperabILI LoCo stat anIMVs
qVI eXterna DeserVIt (s)

(s) Seneca Epiſtola 82.

U Ciebie Swieckiey Preeminencij Curules, *y te ktoreć Oyczyzna, jako Wyſokiemu Parentelatowi gotowała Tytuły, Wyſokie honorow aſcenſa*

VItæ LVsVs sVnt faLLaX aLea
MVnDI (t)

(t) S. Gregorius Nazianz: Carm: 3. ad Virg:

Boś ſię nie ad Honorum, *lecz* animarum captùram *ſtawſzy* ad Aras Pontifex *konſekrował. Wylewaſz ſię całym Rhodanem Eloquencyi Iák Drugi Swięty Piktawſki Infułat*

łat (u) w Senatûs *Konſultach, gdźie* rei Sacræ Stator & politicæ *przy Senatorſkiey Twey Funkcyi y Paſterſkiey Czuyności,* jura Tueris Eccleſiæ, regnią; decus. (x) *Nievſpominam tu* quâ vigilantiâ *Paſterſką Twą odprawuieſz Funkcyą, bo doſyć doſkonale widźi BOG y Stolica Apoſtolſka, jak czuynie* Dominico

(u) S. Hieronimo S. Hilar: vocabat Rhod: Eloq:

(x) Guntherus l. 4. v. 172.

- - - - - - - - - Cuſtodit in agro conductas CORVINUS oves ! (y) *ktorać po Miteńſkiey Infule, y Białoruſkiey Suffraganyi, Smoleńſki konferowała Paſtorał, ktorym byś* ad unum Ovile, *jako wieczny nieprzyiaćiel Exdyviziom ſerc rozroźnionych, dla ktorych nie dawno w Naſzym Pańſtwie, jak w Rzymſkiey niegdyś Rzeczy poſpolitey*

(y) Iuvenalis Satyr: 1.

eXtInCtæ Leges VenerandaqVè IVra IpsaqVè Libertas armIs oppreſſa, (z) *bo kochaiący zawſze* unitatem Animorum

Annui Maximarũ revolutionũ in Regno.

(z) Lucan: Iupl. l. 3.

ſterz z Bogiem unitiſſimus, *ba prawie* Paſtor unicus, Oves Chriſti *z Dyzunij wyprowadźił; oraz tą ktora już podobno dla nie iedności animuſzow, z Państwa Naſzego wybrała ſię*

Anno Idem Earundem Revolutionum.

fVgIens CIVILe nefas, reDItV raqVènVnqVaM LIbertas (a)

(a) Lucan. l. 7. v. 434.

Opportuno Conſilio *zabieżawſzy do pożądanego* Paſtorali virgâ *przymuśił powrotu. ktorą tą* Virgam Paſtoralem *gdy* ſecus decurſus *W od Maryalnych; bo nad Myſtyczney Fontanny wſzczepiaſz teraz potokami, Ręczyc kożdy może, iż Swiatu* In Oleam pacis *rozknvitnie, Tobie zaś* Jlluſtriſſime Domine *Ieżeli nie w Watykańſkie Troiſte Krzyże, przynaymniey w Sceptrum* primariæ *w domu* dignitatis efloreſcet; *Do czego ći już dwa razy Wileńſkiey konferowana Infuły* præluſit *Adminiſtracya, Znać ſię bowiem muśi do rewánżu Oyczyzna, y Wy-*

y Wyſokie Twe merita Supremis titulis *koronować, ktora by nie raz* in titulum ſepulchri *poſzła gdybyś iey w Senatorſkiey radźie* Spiritum vitæ *nie obmyślił; za ktorey całość będąc* Pacis Fecialis *Baltyckiegoś ſię Lva, około Wolności Polſkich krążącego* Rugitus *nie przelękł, ba wreſzćie* in vadem pacis & Libertatis *temuż co y Swiętey pamięći* Wincenty Gośiewski, *Hetman dźielny Litewſki, zagranicznemuś ſię* ultro *ofiarował Majeſtatowi. Doznał y teraz Naſz Polſki, ten co z Boſkich wyrokow nam panującego ſzczęślivie*

AVgVstI obſeqVIIs, freMIt VnDIqVê ConCItVs orbIs, (b)

(b) S. Venantiꝰ l. 2. de Vita S. Martini.

jak wieleś Senatorſką Twą dokazał Dyſſymulacyą;

tVa CVMserVaVIt DeXtera CIVes (c)

(c) Georgius ſub. Elegii. 1. Elegꝰ 7.

gdyś Pontyfikalney ręki przeżegnaniem, pałaiące Marſa przytłumił ogniſka, tym zaś ſa-

mym, Domowąś poſkromił Pharſalią, á otwo-
rzywſzy templum Pacis *kilkoletnim otwo-*
rzone bojom Oſtia Jani *zawarłeś, ktore oraz*
(d) Invenalis ſat: 10. tanti ſangvinis ultor Annulus (d) KORWINOWSKI *Twoy Sygnet,* ſigillo inviolabili *zapieczętował. Tak dalece żeć to ſłużyć może* pro Elogio, *co komuś naſz Polſki przypiſał Liwiuſz*: Pace populi Poloni ab intercepto bello civili partâ Janum
(e) Bzovius Conc: 1. Domin: 5 poſt Octav: Paſch: clauſerunt Pontifices Poloni (e) *Ręczyć trzeba że y dalſze zaoſtrzonych na Wolność, y Kościelne* Immunitates, *czyhaiących Harpij zawźiętośći, ktore przy publicznych y prywatnych kongreſſach,* malevolas *przećiw wolnościom y Pravom Kościelnym*

ęXaCVerVnt Vt gLaDIVM LIn-

(f) Paſ: 63 v. 3. gVas (f)

przytępieią bo Senatorską Twą Powagą y piorunuiącey Swady ći malè ſentientes *przerażeni cenſurą.*

Ab

Ab In CrepatIone tVa fVgient, à VoCe tonItrVI tVI forMIDabVnt Psal: 103. v. 8.

Tak rozlanego tedy Jasnoświetney krwi Twoiey y zasługTwych Personalnych Oceanu, gdy Mistyczney Fontanny latices *dopływaią, czyli raczey tak obfitymi* in liberalibus Tuis gratijs *w sparta Duktami, gdy Mistyczna na Swiat wytryska Fontanna, z kryształowych iey fluktow, Zakonowi memu łask Twoich Pańskich* irrevocabile mare magnum; *z Ulokowanego zaś nad nią Herbownego* KORWINA, *Tobie* Jllustrissime ac Excellentissime Domine Annos CORVI, *bo po setnych przepędzonych latach, pozostałe ieszcze dalszego życia* Cras; *z niechybną konjekturą rokuię, y życzę*

JLLUSTRISSIMÆ ac EXCELLENTISSIMÆ DOMINATIONIS,

Nayuniżeńszy sługa y Bogomodlca
X. Remigian Smiarowski S. T. Doktor
Fracor Łukiski, Z. K.
mpp:

FACULTAS

Illuſtriſſimi Loci Ordinarij.

MICHAEL JOANNES ZIENKOWICZ DEI & Apoſtolicæ Sedis gratiâ EPISCOPUS Vilnenſis.

UNiverſis & Singulis quorum intereſt, aut intereſſe poterit, notum facimus, quia Nos viſâ in originali approbatione Sacræ Imaginis Beatiſſimæ Virginis MARIÆ in Eccleſia Lukiſcenſi Patrum Sacratiſſimi Ordinis Prædicatorum à Sacræ Recordationis Illuſtriſſimo ac Reverendiſſimo Domino Conſtantino Brzoſtowſki Epiſcopo Vilnenſi Prædeceſſore noſtro ſub die 18. Menſis Octobris Anno 1688. factâ, viſoq; ac lecto Miraculorum ad hanc Sanctam Imaginem compertorum libello, manu ſcripto, ab Anno 1684. Menſis Junij 28. die ad Annum 1688. diem Decimum ſeptimum Octobris, in quo reperiuntur Miracula 213. Quoniam Religioſi & Admodum Reverendi Patres, Remigius Smiarowſki Łukiſcenſis, & Damianus Jurkiewicz ad ædes Sancti Spiritus Priores Vilnenſes Sacræ Theologiæ Magiſtri Viri Emeriti in Ordine Sacratiſſimo Prædicatorum ſub juramento recognoverunt, hæc Miracula fuiſſe examinata ſub tempus dictæ Approbationis, & per juramentum Recurrentium affirmata; Proinde ut hujuſmodi Miracula typis imprimi poſſint & valeant, facultatem & licentiam Authoritate noſtra Ordinariâ damus & impertimur in DEI Nomine per præſentes. In quorum fidem Datt Vilnæ in Palatio noſtro Epiſcopali Anno 1737. die veró 20. Menſis Martij.

MICHAEL EPISCOPUS.

(L.S.)

LI-

LICENCIA

Adm: Rndi Patris Magistri Provincialis.

Frater Reginaldus Ryncewicz Sæ: Theologiæ Magister, Prior Provincialis Provinciæ Lithvaniæ Sancti Angeli Custodis Ordinis Prædicatorum.

PLusquam Materna Virginis Beatissimæ in Ordinem nostrum Viscera, inexplicabilis in Personas Ordinis favor, quo Mater nostra specialiori titulo dici, & esse non abnuit; singulare Patrocinium, quo nos & in hac lachrymarum valle palantes regit, & Confratres olim nostros inter Divos deliciantes, protectionis suæ Pallio tegit; id unicè à nobis exigit, ut ferventissimum in Divo olim Patre Nostro Dominico cæptum, ac in singulorum filiorum ejus, nostrorum Confratrum cordibus, mirificè propagatum, & cum annis crescentem, promovendi honoris MARIANI zelum indefessis continuemus viribus, & de die in diem in cultu Ejus proficientes veriq; evadentes Mariophili, honorem tantæ Matris summo studio promovere conemur, tenerumq; illius amorem, cordibus fidelium instillemus, ut & ipsi præsentis & futuræ capiant vitæ præmia, piè MARIAM colentibus repromissa. Cui svavissimæ obligationi nostræ satisfacere volentes; perspectam simul habentes officiosissimam Tuam promovendo Cultui Virgineo mentem; Tibi Admodum Reverendo Patri Sacræ Theologiæ Magistro, Priori Łukiscensi Sanctorum Apostolorum Philippi & utriusq; Jacobi, Patri Remigio Sniarowski Ordinis & Provinciæ ejusdem, Damus Concedimusq; licentiam, ut librum Miraculorum, ad Imaginem Łukiscensem Conventûs Tui Beatissimæ Virginis MARIÆ, à fidelibus illuc devotè concurrentibus, suis in necessita-

sitatibus expertorum, Authoritate *Illustrissimi Loci Ordinarij* approbatum, plurimisq; MARIÆ Clientibus diu desideratum, Polonico idiomate sub titulo FONTANNA MISTYCZNA Conscriptum, prælo subicias, ac ad excitandam populi erga hanc gratiosissimam Matrem Devotionem, tuorumq; augendum cumulum meritorum publici quantotius juris facias. Et hoc In Nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti Amen. Non obstantibus in contrarium quibuscunq;. In quorum fidem his Sigillo Officij Nostri munitis manum propriam appposuimus. Datum in Conventu Nostro Vilnensi Sanctorum Philippi & Utriusq; Jacobi Apostolorum. Die 13. Aprilis Anno 1737. Conservus in Domino.

Fr: Reginaldus Mag: Provin:

mpp:

Regestrata Pagina 155.

Fr: Remigius Zahorowski S. Th:
Præsentatus, Prior Regiomontanus, & Socius.

mpp:

DUKT ORYGINALNY
Miſtyczney Fontanny
albo
INFORMACYA
O początkach Cudami ſłynącego Obrazu Łukiſkiego.
N. P. MARYI.

ZYie BOG w Niebie wod Zywych Zrzodło: *fons aquæ Salientis in vitam*, MARIA Matka w Ludzkiey Joann: 4. v. 14.

rze BOGA, Ludzkiego życia Fontanna w Łukiſkim nie wyſycha obraźie; Wod żywych zrzodła początkiem MARIA, niemaiącą końca życia naſzego Fontanną, w cudownym ſtałaſię Portrećie, ile Cudami ſłynie, tyle zbawiennemi nurtami, czyli zdrowemi nieśmiertelności płynie zdroiami: *flumen multifluum gratiarum.* Na niſkim mieyſcu wypryſka Zrzodło, á przećie dość wyſoko ſięga *Sublimius quo Submiſſius*; niſkie ſublunarnego Swiata hemiſpherium Ziemſki Horizont, na ktorym Dukt zrzodł Swiętych MARYA: *fons Cades id eſt Sancta* obfitą Łaſk nieprzebranych abundancyą, bo niebieſkich faworow influxem, wyſchłą Ziemię; właſnemi życia paſſyami wyſuſzony narod Ludzki ſkrapia: *fons irrigationis peccatorum (MARYA)*

Richard. á S. Laur: l. 9. p. 516.

Auth: Mundi Simbol.

Cornel á Lapide.

S. Bonavent: in Bibl: MAR:

RIA) per peccatum aridorum. Słuſznie tey Xięgi Tytuł, pod zrzodłem imienia MARYI płynie na ochłodę upragnionego Swiata, ſłuſznie y nieprzebranych ſkarbow Łaſkami w Łukiſkim Obraźie ſłynąca MARYA Fontanną czyli zrzodłem nieśmiertelnośći Tytułuieſię: *fons immortalitatis (MARIA) qui non poteſt exinaniri* Tym ieſt pełniey-ſze y nieprzebrane z natury zrzodło ile poſpolitym ſzafowaniem używane bywa: *fontium gurgites cûm hauriuntur ſcaturiunt* Miſtyczne naſze zrzodło Łaſk nie wyczerpanych MARYA tym ieſt obfitſza w daninie ile wſzytko wſzytkim ſwiadczy w donatywie.

S. Andreas Creten: Orat: 3. de dormit. B. V. M.

S. Iſidorus

Plurima quantumvis, profundat munera Virgo
Plura tenet, vaſtum ſola MARIA mare

Jacobus Maſen:

Zrzodłem ludzkiego życia MARYA,

czy teżto owym? ktore u Jana S. zdrowie ludźiom y żyćie ſtracone przywracało: *momovebatur aqua & ſanabatur unus*, tak ieſt, ztąd iuż Cudowna żyćia naſzego Fontana rożnym w rożne rozlewaſię Zrzodła; ieſt iednym *fons vitæ* upływaiącą Zyćia oſtatnią godźinę, fortunnym gdy refluxem w czerſtwey zdrowia przywraca Konſtytucyi: *fons exquo vita ſcaturijt nullo fine ſolvenda*, ieſt drugim *fons Lucis omnem hominem illuminantis* ile ſtraconym w zrok, na oczy upadłym przywraca widok. *MARIA eſt tegmen ardoris, adjutorium casûs, illuminans oculos*; na koniec zrzodłem ieſt MARYA z ktorego rożni w rożnych potrzebach fortunny wſzelkiey pomyślnośći odbieraią ewent iako dokument tego z naſtępuiącego cudow *patebit* kontextu.

Joannis 5. v. 4.

S. Sabbas in Meneis Grecorum 3. Januar:

Damaſcen: Orat: 3. de Nativ: B. V.M.

Ory-

Originalny Dukt Miſtyczney Fontanny MARYI, gdy z pod ćieniow *publicam in lucem* wychodźi, wprzodby *de condigno* początek iey kolorami adumbrowania wiedźieć należało; o ktorym że pewnośći niema *de origine*; iako o drugim Nilu ſłuſznie może ſię mowić:

Et Te terrarum neſcit cui debeat Orbis,
Arcanum natura caput non prodidit ulli,
Nec licuit populis parvum Te, Nile videre.

O Tym gdy zrzodłem Imienia MARYI ćicho płynie pioro, głośnym iednak rezonem dalſzego Tey Miſtyczney Fontanny dopływa potoku. Z Pod lotnego Pegaza podkowy, Kaſtalſkie wytryſnęło zrzodło, z pod Herbowney Domowego Zaſzczytu *Jaśnie Wielmożnych GOSIEWSKICH* Podkowy Miſtyczne naſze wytryſnęło Zrzodło, bo przez *Jaśnie Wielmożnego Jmći Pana*

Pana MACIEIA KORWINA GOSIEWSKIEGO Generała Artyleryey W. X. Lit: Pułkownika J. K. Mośći, Staroſtę Łozdźieyſkiego z Woyny Moſkiewſkiey powracaiącego, Obraz Ten cudowny Matki Łukiſkiey *in littore* Oyczyſtego portu z Państwa Roſſyiſkiego fortunnym refluxem poſtanowiony, á we Dworze Łozdziejach Tegoż *Jaśnie Wielmożnego Jmći Pana* Generała zoſtał lokowany iakoż po śmierći *Jaśnie Wielmożnego Jmći Pana* Generała gdy Staroſtwo Łozdzieyſkie od Skarbu Jmć Pan Michałowſki zaiechał, o mil dwie zoſtaiący w Seynach *J. W. Jmć Pan WINCENTY GOSIEWSKI* Syn *Jaśnie W. Jmći P. Generała*, w Klaſztorze Seyneńſkim OO. Dominikanow na Edukacyi bawiąc ſię naukami *in certo negotio*

gotio do folwarku Dąbla, tegoż Staroſtwa ź Kapłanem Inſtruktorem ſwoim W. X. Fabianem Bierzanowſkim Tegoż Zakonu Prokuratorem Seyneńſkim Ziechał, gdźie Ten Obraz w Skarbcu znalazł iuż od ozdob y apparencyi ktoremi był przed tym przybrany obnażony, Wiedząc iednak pomieniony Kapłan iako ſię w nim J. W. Jmć Pan Generał kochał y wiele Łaſk y Cudow doznawał, doznał y ſam przytomny będąc Tey Miſtyczney Fontanny MARYI znaczney Łaſki y Cudu iako ieſt FONTANNĄ wſzelkiey dobroći; *Fontana pietatis*, kiedy znienacka w zniecony ogień nieuchamowaną Konflagracyą dwor niſzczący, zaprzezegnaniem Kapłańſkim Tymże Cudownym obrazem, nie ſpodźiewanym dzdzem z Nieba ugaśiła. Wi-

dząc pomieniony Kapłan X. Fabian Bierzanowski świeżo Cud doznany Matki miłośierdźia, osobliwszą zawżiął ku Temu Obrazowi chęc y dewocyą, a chcąc *in honestiori* mieć *loco* starał się aby ten obraz mogł otrzymać od Jmć Pana Dworzanina, co sameyżePannyPrzenayświętszey patrocinio łatwo wymogł y do Klasztoru Seyneńskiego przywioższy w Dyzpozycyą Jmći X. Gabrielowi Uzmanowi iako Przełożonemu oddał. Kontentuiąc się zaś Jmć X. Przeor tamecznym zdawna w Seynach Cudami słynącym rzniętym obrazem, Troyce Swięto we wnętrznościach swych wyrażaiącym, dla pomnożenia Chwały y Honoru Boskiego, ten obraz do Wilna do Kościoła SS. Philippa y Jakuba Apostołow naŁukiszkach oddał.

przy-

Przywieżiony ten Obraz w niebytności Jmći Xiędza Przeora na ten czas X. Alexandra Szemiotha, ktory *gravi infirmitate* był *extra* złożony y *hoc in casu* miał widzenie; y admonicyą od Teyże Matki miłośierdżiá z przywroceniem zdrowia y Zycia, gdyby nowo do Klasztoru swego przywieżiony Obraz na Ołtarzu wielkim (gdźie y teraz zostaie) lokował, y lubo przybywszy do Klasztoru widźiał ten Obraz mniey iednak uważał nie reflektuiąc się na ono widzenie, aż owo w większą y w niebezpiecznieyszą wpadł chorobę, zkąd już nie Zycie lecz śmierć sami Medycy ominowali, tak gdy od Ziemskich opuszczony lekarzow, Boską mocą za pomocą Panny Nayświętszey podzwigniony, bo znowu iawne maiąc widzenie tak iako pierwey otrzy-

mał deklaracyą, widząc tak znaczną Łaſkę nad ſobą Boſką, czyni kweres takowego Obrazu, y gdy wźioł relacyą pewną o takowym Obrażie od W. X. Władyſława Kiryka ktory go odbierał, wnet ſtałe przedſiewźięćie uczynił Obraz ten na Ołtarzu wielkim lokować, co przyſzedſzy do zdrowia ſamym ſkutkiem wykonał, nikomu iednak takowego widzenia nieogłaſzaiąć, o co gdy raz trzeći podobnymże ſpoſobem w widzeniu iako y pierwey był ſtroſowany, publicznie już y prywatnie taki Cud y łaſkę opowiadaiąc, drugich upominał aby w ſwych indigencyach do Miſtycznego Zrzodła MARYI ktora w ſwych Łaſkach nigdy nieprzebrana ućiekali ſię; prętko potym Cudownym ſpoſobem ſłynąć poczoł roźnie roźnym y w dalekich

będą-

będących Kraiach pokazuiąc ſię, iakoż na początku ſtawienia Obrazu tego *ferebatur*, że iakaś nieznaioma Pani z dwiema drugiemi po Mieśćie chodząć chorych, utrapionych aby ſię ućiekali do niey przy Obrazie Łukiſkim wzywała. Co raz lepiey ſzerząc ſię N. P. MARYA ſławą Obrazu. Wzruſzony licznymi Cudami ś. p. Jaśnie Wielmożny Jmć Xiądz Alexander Kotowicz Biſkup Wileńſki, chćiał Obraz ten *prævia inquiſitione* y Cuda approbować, y pewnie; że z oſobliwſzey ktorą miał ku Obrazowi Temu dewocyi Swiętą ſwą wykonałby intencyą, gdyby prętkie nie zakroczyły fata. Rezerwowało to Niebo do exekucyi ś. p. Jaśnie Wielmożnemu Jmći X. Konſtantynowi Brzoſtowſkiemu, jak Infuły Wileńſkiey, tak nabożeńſtwa ku

MARYI

MARYI Łukiſkiey Succeſſorowi, ktory codźień o większych Łaſkach ſłyſząc, ktore BOG za N. M. P. interceſſią przy Łukiſkim okazywał Obraźie, chcąc ſam ſwą Oſobą do approbaty przyſtąpić, takową na przyſzłey akt Kommiſſyi wydał Innoteſcencyą.

CONSTANTINUS CASIMIRUS BRZOSTOWSKI DEI & Apoſtolicæ Sedis Gratiâ EPISCOPUS Vilnenſis.

UNiverſis & ſingulis, quorum intereſt vel intereſſe poterit, vel debebit, præſentes noſtras viſuris, lecturis, pariter & legi audituris; ſalutem in Domino & noſtram Paſtoralem benedictionem: Diſpoſitio Sacrorum Canonum exigit ut Sacræ Imagines SALVATO-

VATORIS NOSTRI, Ejusq; DULCISSIMÆ MATRIS, & Sanctorum, Publicæ Venerationi CHRISTI fidelium expositæ, pro miraculosis non habeant, antequam â locorum Ordinarijs præmissa diligenti & seria inquisitione, de realitate miraculorum approbentur. Cum itaq; Imago BEATISSIMÆ VIRGINIS in Ecclesia SS. PHILIPPI & JACOBI Apostolorum Conventûs Prædicatorum Patrum in Łukiszki, in dies clarere gratijs & donis Cælestibus dicatur, Populusq; fidelis ad eandem opis Divinæ in varijs necessitatibus assequendæ devotè confluere undiq; soleat; ea propter suplicatum est nobis debita cum Instantia; per Admodum Reverendum Frem Eustachium Łodziata S. Theolog: Magistrum Vicarium Generalem Provinciæ Litvanæ Ordinis Prædicatorum, Quatenus prædictam Imaginem tanquam miraculosam

autho-

authoritate noſtra Ordinaria approbare & pro miraculoſa declarare dignaremur. Nos igitur petitionem ejuſmodi juſtam & rationi conſonam eſſe attendentes, antequam ad præfatam dictæ Imaginis approbationem deveniemus, ad Inquiſitionem formandam ex Imagine ſedulo ac diligenti examine Teſtium ſuper Origine Ipſius Imaginis, nec non virtute, & realitate miraculorum expediendam, per Nos vel Commiſſarios Noſtros, poſt felicem Noſtrum reditum Vilnam deſcendemus, & procedemus. Proinde omnes & ſingulos cujuſcunq; conditionis, ſexûs & Statûs, exiſtant expertorum beneficiorum DEI miraculosè, apud dictam ſupra Imaginem obtentorum, conſcios tenore præſentis edicti publici tempeſtive monemus, & authoritate noſtra quâ hac in parte fungimur ordinariâ requirimus, ut in termino in futurum à Nobis

deſi-

deſignando perſonaliter in eadem Eccleſia coram Nobis, ſeu Commiſſarijs noſtris compareant, ad deponendum fidele Teſtimonium, experti alicujus Notabilis Divini Beneficij mediante Interceſſione AUGUSTÆ DEI MATRIS, &comprobandum illud corporali Juramento, in quo illorum obligamus cujuscuną conſcientiam. In quorum fidem, præſentes manu noſtrâ ſubſcripſimus, & Sigillum apponi mandavimus. Datum Vilnæ in Palatio noſtro die 3tiâ Menſis Julij Anno Domini 1688.

Przybywſzy do Wilna ten godny wiekopomney ſławy Paſterz, nie mieſzkaiąc w promocyi Honoru MatkiBoſkiey, Generalney Kommiſſyi dźień 24. Oktobra naznaczył ktorego ſam perſonalnie z Prześwietną Kapitułą, y liczną rozmaitego Stanu ludźi aſſyſtencyą, do

Kościoła S. PHILIPPA y JAKUBA przybył, gdźie po ſolenney Pontyfikalnie śpiewaney o N. Pannie Wotywie, ufundowawſzy Juryzdykcyą, naprzod o początku Obrazu y iego do Kościoła Łukiſkiego doſtaniuſię Inkwirował, wczym wſzytkim Zupełną Juramentem potwierdzoną dał Informacyą X. Fabian Bierżanowſki Zakonu Kaznodźieyſkiego. Wykonało potym Jurament oſob dwadźieśćia śiedm, z ktorych trzy były Duchowne, iako w ſwych Indygencyach cudownie od N. MARYI P. po uczynionym do Jey Obrazu Votum ratowani byli. Przyśięgli także, X. Paweł Pagińſki, y X. Euſtachi Efframowicz na to, że będąc w Łukiſkim Kościele Promotorami Rożańca S. wiernie y zaprzyśiężone przy świadkach cu-

da

da ktore ſię przy pomienionym działy Obraźie ſpiſywali. Co zważywſzy Jaśnie Wielmożny ś. p. Jmć X. Biſkup Wileńſki oſobliwſzy Honoru MARYI Pomnożyćiel, Obraz Łukiſki *authoritate Epiſcopali* approbował, y za cudowny uznał. Cuda także âby pod Drukarſką iść mogły praſę, naſtępuiącym ſwym Dekretem Approbacyinym pozwolił.

CONSTANTINUS CASIMIRUS BRZOSTOWSKI, DEI & Apoſtolicæ Sedis Gratiâ EPISCOPUS Vilnenſis,

SIgnificamus præſentibus Literis noſtris, nunc & in poſterum valituris. Univerſis & ſingulis cujuſcunq; gradûs, præeminentiæ dignitatis & Conditionis exiſtentibus, ceteriſq; quorum intereſt & in futurum intereſſe

88795

Lietuvos TSR Centr. Biblioteka

poterit, seu debebit; quomodo Anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRYSTI Millesimo Sexcentesimo Octogesimo octavo. die verò Mensis Octobris decimâ octavâ. Coram Nobis personaliter comparentes, Admodum Reverendi Patres Michàèl Woyniłowicz Provincialis Lithvaniæ, & Pr. Justinus Benedictus Gnoiński Prior Conventûs Łukiscensis Ordinis Prædicatorum Sacræ Theologiæ Doctores, inhærendo literis Innotescentialium Nostrarum, pridem in Anno præsenti die 3tia Mensis Julij emanatarum de actu & loco Inquisitionis ratione infra scriptarum, per nos seu Commissarios Nostros peragendæ obtulerunt, & exhibuerunt Nobis Librum compactum continentem in se descripta & annotata polonico idiomate Beneficia & Gratias Divinas mediante piæ intercessionis potentissimo auxilio GLORIOSISSIMÆ

SIMÆ ſemper Virginis, ſemel MATRIS DEI MARIÆ ad Imaginẽ publicæ Venerationi expoſitã ejuſdẽ in Eccleſia SS. PHILIPPI & JACOBI Apoſtolorũ Łukiſcenſis Conventûs Ordinis Prædicatorum, â multis CHRISTI Fidelibus per annos quatuor in ſuis neceſſitatibus expertas, & efficaciter conſecutas, & inſimul debita cum inſtantia petierunt quatenus in Perſona Noſtra ad Eccleſiã ſupraſcriptam Łukiſcenſem die aliquo oportuno per Nos electo, & ſtatuto, pro veritate, & realitate miraculorum, & Beneficiorum, ac Gratiarum DEI in libro oblato, conten tarum per examen Teſtium & alias ſolennitates Proceſſus ejuſmodi Inquiſitionis fieri, & obſervari ſolitas indagandis, deſcendere dignaremur. Quorum petitioni uti Juſtæ Sanctæ & per totum ſaluberrimæ libentiſſime in Domino annuentes diem Dominicam

vigesimam post Pentecosten, quæ fuit vigesima quarta Mensis Octobris Anni currentis, ad effectum præmissorum expediendorum, elegimus, assignavimus, & publicavimus, pariterq; in eodem termino ad dictam Ecclesiam descendimus, & ibidem post celebrari factum de B. Virgine MARIA ritu Pontificali cantatum Sacrum, fundata jurisdictione nostra ordinariâ. In primis de Origine Imaginis Ipsius modo & tempore ac circumstantijs Ejusdem ad Ecclesiam prædictam introductionis, seriò & diligenter â Reverendo Patre Fabiano Bierżanovski Ordinis Prædicatorum coram Nobis comparente Inquisivimus, ac tanqvam à meliùs notiori plenè integrè indubièq; informati super veritate assertorũ corporale Juramentũ per eum præstitũ recepimus tũ ad examen inductorum Testium (quorum tres Sacerdotes & Laicaliũ Personarũ viginti quatuor

fuere

fuere tunc) Præſentium & coram comparentium perſonaliter proceſſimus demum ab uno quoq; ſeorſivè ac publice per Nos examinato ſuper fideliter emiſſa diſpoſitione ad Juramentum corporale coram CRUCIFIXI Domini Imagine manu dexterâ in Cœlum cujuslibet elevatâ, juxta rotam prælectam recepimus, Reverendos verò Patres Paulum Pagińſki, & Euſtachium Efframowicz, dicti Ordinis Sacratiſſimi Roſarij Promotores, quòd fideliter prævio Juramento Singulorum Teſtium in Gratijs Divinis per eos penes hanc Imaginem obtentis depoſitiones in libro conſcripſerint & annotaverint ad ejuſmodi Juramentũ etiam admiſimus, Præſentibus Illuſtriſſimis ac Reverendiſſimis, Perilluſtribus & Admodum Reverendis Dominis, EUSTACHIO KOTOWICZ Smolenſcenſi Scholaſtico; BENEDICTO ZUCHORSKI Malenſi Epiſcopis

ſcopis, *Suffraganeo, & Decano Samogitiæ*, *JOANNE KRYSZPIN KIERSZTEIN Magni Ducatûs Lithuaniæ Referendario, Cuſtode, Prælatis. VINCENTIO STANISLAO WOŁOWICZ, Secretario Majori Ejuſdem Ducatûs, Archidiacono Samogitienſi, THOMA PIASECKI, PETRO POŁUBINSKI, ALEXANDRO SKORULSKI, JOANNE NICOLAO ZGIERSKI, MARTINO WOŁOWICZ Canonicis, JOANNE WORONOWICZ Prothonotario Apoſtolico, Cancellario Diæceſis Vilnenſis, THEODORO MĘTYCKI Cuſtode, ALEXANDRO HORAIN CANONICO Smolenſcenſibus, Curiæ noſtræ Cauſarum Auditore alijſq; ex Clero Sæculari & Regulari plurimis. Quibus ſic ut præmittitur per Nos geſtis & expeditis, Iidem qui ſupra inſtantes Admo-*

33

Admodum Reverendi Patres, die Vigesima septima Mensis Ejusdem Octobris Anni præsentis, Coram nobis comparentes iteratâ suâ debitâ instantiâ supplicaverunt; quatenus dictam Imaginem Beatæ Virginis MARIÆ Ecclesiæ Łukiscensis approbare & miraculosam declarare nec non miracula, Beneficia & gratias Divinas, ad Eandem â Domino DEO receptas publicæ luci exponendas concedere dignaremur. Nos itaq; supra memoratus Episcopus visis, auditis, & bene trutinatis quibusdam Miraculis, & gratijs Multis Divinis Matris Misericordiarum, Unicæ post DEUM spei Nostræ & Dulcis solaminis, pro interventu obtentis Imaginem Ejusdem Beatissimæ Virginis MARIÆ in Ecclesia RR. PP. Prædicatorum Łukiscensi existentem Miraculosam esse invocato DEI Nomine declaravimus,

dignaq. ut Publicam lucem videant censuimus & decrevimus, Miracula, Gratias Divinas & Beneficia ad eandem obtenta approbavimus. Prout hocce præsenti Decreto Nostro declaramus, approbamus & robur perpetuæ-firmitati apponimus. In quorum fidem Manum Nostram subscripsimus & Sigillum apponi Mandavimus Anno, Mense die quibus supra.

CONSTANTINUS EPISCOPUS

J Franc: Wieczerkowski Causarum Curiæ Episcopalis, Notar.

STRU-

34

STRUMIEN I.

Fontanny Miſtyczney *Wodami Ożywiaiącymi płynący*

albo

Relacya o umarłych cudownie od Nayświetſzey PANNY MARYI *Łukiſkiey, wſkrzeſzonych.*

Z Nieśmiertelnego wod żyiących zrzodła na uzdrowienie śmiertelnych ludźi Strumień ożywiaiący MARYA wytryſneła: *Vena fontis Vitæ MARIA* kiedy tak wielu upływaiącym z tego świata, w bezdennych śmierći to-

nącym Nurtach, Fontannę wod żywych otworzyła, hoynie na ten świat z niewyczerpanego Miłośierdźia Boſkiego zrzodła Łaſkami napełniona, wypływaiąc iako woda, ktorą Umarli fortunnym refluxem do Portu życia przypły-

Jacobus Menachus Orat: de Nat: B V MARIÆ.

neli *Aqua (MARIA) âqua mortui reparati ſunt ad vitam* Boć ona ieſt rzeką wod żywych przezroczyſtych iako kryſztał pochodząca od Tronu ſamego BOGA y Baranka wielorakich łaſk wodami napełniona dla ożywienia śmiertelnych

Joannes Pi. cas l. 1. in Cantica.

ludźi: *Fluvius aquæ vivæ ſplendidæ tanquam Cryſtallum MARIA procedens de Sede DEI & Agni multiplicium aquis repletus gratiarum ad mortalium ſalutem.* Zalewaiących ſię Impetycznemi, na burźliwym świata tego morzu śmierći nawałnościami, do pożądanego życia ſwemi

zdro-

zdroiami doprowadźiła portu, Ozywiaiących wod nie uſtannie płynąc potokami, niezgruntowanego łaſk Boſkich morza otwiera katarakty, iednymże z wodą ſpoſobem upływaiącym w życiu ludźiom. *Omnes dilabimur ſicut aqua wſzyſcy upływamy iako woda* unoſzącym do zdrowia łotkę życia naſzego ſtaieſię ſtrumieniem, MARYA *fluvius vitæ in exhauſtus.* kiedy tak wielu w ćiemne grobow lochy zapędzaiącym Chwieiącego ſię Zyćia wiatrami: *Ventus eſt vita hominis in publicam lucem* pierwſzego zdrowia wychodźić pozwala; w mętnych burźliwego Morza Wodach zdebilitowane korroboruiąc śiły ktora to Myſtyczna Rzeka MARYA, z niewyczerpanego Gory Syońſkiey zrzodła na ten świat rożnemi wypływaiąc Duktami niby po-

Job: c. 17.

cho-

chodzące z Raiu Strumienie wszytkie cztery sublunarney Machiny części oblewa, z kąd wszytkim pomyślne płyną sukcessa w Restytucyi straconego Życiá bo iest iedynym Życiem umarłych: *Vita mortuorum.*

Ernes. Prag: in mariali cap: 46:

CUD 1.

Roku od Narodzenia Chrystusa Pana 1685. Mieśiąca Marcá 20. dnia, Jeymć Pani Bobrowska z Powiatu Oszmiańskiego, ćięszko choruiąc, przez czwierć roku y kaduczną maiąc przymieszana chorobę, dla ktorey od ruzumu odchodźić musiała, bez żadney salwy, y ratunku życia, bo takowy defekt, y choroba co raz pomnażaiąc się samą się zakończyła śmierćią. Widząc tedy załośny Małżonek Jmć Pan Bobrowski, y wszy-

scy

ſcy przytomni iuż cale obumarłą, gdy przypomnieli obraz N. Panny w Łukiſzkach, łaſkami ſłynący; poczęli ſupplikować gorliwym affektem, o przywrocenie zdrowia: rzecz dźiwná? ta, ktora od wſzytkich, iuż nieznośnym opłakana byłá żalem, z nierownym daleko tychże weſelem do przeſzłego zdrowia y żyćia powroćiłá, za oſobliwą łaſką y miłośierdźiem N. M. P. Łukiſkiey; ktora ſię ſłuſznie żyćiem dźiwnym, bo ożywiaiącym umarłych od S. Anzelma nazwana *Vita mirábilis, mortuos vivificans (MARIA) per quam eſt regreſſus de privatione ad habitum*; ktorey protekcyą, tegoż momentu nibyſię ze ſnu ocknąwſzy porwała, y ſama ſię poczęłá ućiekáć do tego Obrazu; iakoż ta za przyczyną N. P. nowoodrodzona, na świat, w zupełnym

36

S. Anſelmus ſuper Salve Regina.

nym zdrowiu przybywszy do Kościoła Łukiskiego takowy Cud, y łaskę Matki Nayświętszey, pod przysięgą zeznała.

CUD 2.

Tegoż Roku Miesiąca Julij 8 dnia, Pani Helena Baliszkowa maiąc dziecie chore offiarowała nieść do Obrazu N. Panny Łukiskiey po uczynioney takowey Intencyi Dziecie zdrowe zostało: ale gdy za rożnemi zabawami, uczynić nie mogła temu zadość, powtornie zachorowawszy dziecie umarło; wtym niespodzianą dziecięcia zalterowana śmiercią, padnie krzyżem na ziemię, czyni stałe przedsięwzięcie wypełnić intencyą y żałuiąc, że w tak długą prolongacyą puściła, aż owo gdy wtey nieznośney żalu konsternacyi, o przywrocenie ży-

cia

37

ćia prosi, cudownym sposobem za przyczyną Panny Przenayswiętszey, ktora iest Matką wszytkich, w życie odradzaiących się: według Gofryda. *Mater omnium ad vitam renascentium MARIA*: w oczach wielu ludźi ożyła, z ktorych dla świadectwa niżey mianowani w Kościele Łukiskim przy publicznym takowego Cudu zeznaniu podpisali się: *Władysław Kossakowski; Michał Zakrzewski.* Gofridus serm: in B. V. M.

CUD 3.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia zaś 21. zniemałą smutnych Rodźicow poćiechą niemały cud y łaska, uniwersalney Nieba, y źiemi Monarchini Przenayśw: MARYI P. pokazała się, ktorey według Bernarda S. dana iest władza nad Niebem, y źiemią á w Ręku iey życie y

S. Bernardus super Salve Regina.

Duſze naſze; *Data eſt poteſtas MARIÆ in Cœlo & in terra: & in manibus ejus, vitæ & Spiritus Noſtri.* Jako Wielmożny Jmć P. Jerzy Maſſalſki Staroſta Auguſtowſki przybywſzy *cum gratiarum actione* do Kościoła Łukiſkiego, za świadczone miłośierdźie Matki Nayświętſzey (ktorego ſama W. Jmć P. Maſſalſka Starościna Auguſtowſka doznała) zeznał; że Synaczek Imieniem Antoni piątego będąc Roku, dnia niżey wyrażonego utonąwſzy w ſtawie, przez kilkanaście paćierzy leżał na dnie; widząc ſama W. Jeymć Pani Starościna że zadnego ſpoſobu do wyratowania dźiećięcia niema, udała ſię w Protekcyą N. M. P. w obraźie Łukiſkim cudami ſłynącey, iáko do naypomyślnieyſzego wtak nieſzczęśliwym życia pogrążeniu, portu; *Portus*

S. Joan: Damaſc: in Para B.V.M.

MARIA

38

MARIA eorum, qui gravibus turbantur procellis. mowi S. Jan Damaſcen. Jakoż natychmiaſt po tak długim czaśie, cudownym ſpoſobem dźiećie ze dna w gorę wznieśiône na wodźie pokazało Ręce, y tak zdrowo wyratowane było. Na dowod tego cudu ſam W. Jmć Pan Staroſta będący w Trybunale liſt do śiebie od W. Jeymći P. Staroścíney Małżonki ſwoiey piſany do Xiąg cudow ingroſſował z podpiſem Ręki właſney, ktory ieſt w te ſłowa. Nie o nieſzczęśćiu, ale o Cudźie wielkim WCi oznaymuię, iako mię był BOG nawiedźił. Antoni Syn naſz był utonął w ſtawie, ktory naymniey przez 15. Paćierzy, bywſzy w wodźię na dnie, gdym tylko, cale zapamiętała w żálu, wſpomniała na te cuda, ktore ſię dźieią przy obraźie Panny

Nayświętszey w Łukiszkach, zaraz ręce obie z wody począł pokazywać, gdźie wskoczywszy Mamka iego, za ręce z wody wyrwała; prętko tedy przyszedł do siebie y szkody żadney na zdrowiu niemiał, á co większa wody się nie napił, tylko raz zemdlał; o czym łzami nie a tramentem do WCi piszę: kończąc tedy piszę się &c. Do czego W. JMć P. Starosta sam, tymi się podpisał słowy; według listu Małżonki moiey, pod przyśięgą ten Cud, nad Antonim Synem moim, w Augustowie utonionym zeznawam y N. MARYI Pannie Łukiskiey dźiękuiąc, ręką moią własną podpisuię się. Dnia, Mieśiąca, y Roku iako wyżey, *Jerzy Mikołay Massalski Starosta Augustowski.*

mpp.

CUD.

CUD 4.

Roku Pańſkiego 1686. Mieśiąca Junij 30. dnia, Jchmość Panowie Ignacy Merkart y ſama Jeymć Pani Merkartowa, obywatele Xięſtwa Zmudzkiego, Powiatu Wielońſkiego, Parafij Meyſzogolſkiey; przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, zeznali *prævio Juramento*; że iako BOG wſzechmogący Rodźićielſkie ſerca, wrodzoną danego potomſtwa uweſelił poćiechą, tak przez śmierć tegoż dźiećięćia nieznoſnym napełnił ſmutkiem, bo ieſzcze bez Chrztu S. umarło. Leżało to dźiećie kilka godźin *inter ſuſpiria & lachrymas* żałoſnych Rodźicow, iák wągl zczerniałe, ktorzy ſłyſząc o łaſkach, y Cudach Przenayśw: MARYI Panny w Łukiſkim obraźie ſłynących, iako do Matki miłośierdźia,

(zkąd

S. Andreas Cretenſis in Cant: de Nativ: B. V. M.

(zkąd życia początek naſzego poſzedł *Mater MARIA ex qua primitiæ vitæ germinàrunt*) ofiarowali; Iakoż łaſki, y miłośierdźia Iey doznali ſkutku, kiedy od wielu godźin umarłe dźiećie ożyło. Ták w oſtatniey życia rezolucyi znaczny przez MARYĄ nad śmierćią tryumf, ktora abyſię prawdźiwym okazała dla nas życiem, ſamey śmierći ſtałá ſię śmierćią, *mors mortis MARIA* mowi S. Antonin.

S. Antoninus O. Przd: in ſumm: p. 4. Tit. 15. c 8. quod eſt de gratijs 7. Donar: B V. MARIÆ.

CUD 5.

Straſzne ſą, y nieznoſne ludźiom natarczywey śmierći zamachy, ktore iednak łatwo wytrzyma każdy, ktoſię oſobliwſzą Tey Panny Nayświętſzey złoży protekcyą, bo ona ieſt życiem naſzym, przez ktorą śmierć ginie, y umiera według Anſelma S. *Vita MARIA quâ*

S. Anſelmus, ſuper Salve Regina.

mors

mors noſtra enecata deperit. Doznał tego J. Pan Andrzey Skirmont z Powiatu Oſzmiańſkiego, o mil 9. od Wilna mieſzkaiący, ten w Roku 1687. Mieśiąca Januarij 17. dnia, Syna ſwego ktory iuż był z wielkiey choroby umarł, gdy ofiarował do Obrazu Łukiſkiego Pannie Nayświętſzey z podźiwieniem wſzytkich ożył. Potym w Cwierć Roku toż dziećie maiąc pierśćień w ręku połknęło, y udawiło ſię, widząc tedy żałośni Rodźice powtornie umarłego Syna, do tegoż obrazu ofiarowali; iakoż wtym momencie, pierśćień z uſt wypadł, á Dźiećie zdrowe zoſtało. Ktory to Cud za prożbą pomienionych Rodźicow zapiſał Pan *Stefan Konzan.*

CUD 6.

Znaczny Cud MARYI Panny, bo nie

niemal podobny JEZUSOWEMU, nad czwartodniowym Łazarzem pokazanemu ſtałſię w Roku tymże Mieśiąca Julij 28. dnia, nad trzydniowym umarłym pacholęćiem takowym ſpoſobem: Eufrozyny Siemieńkiewiczowey, z Oſtrowia (iako ſama zeznała) Syn Imieniem Antoni, lat pięć maiący gdy umarł, załoſna Matka przez trzy dni umarłego nie grzebła, ale z porady przytomnych ludźi ofiarowała do Łukińkiego Obrazu Panny Nayświętſzey, gdźie za łaſką Matki miłośierdźia dźiećie nie iuż iako trup wybladłe, lecz iako żiemia od trzydniowego po śmierći ſpania zczerniałe ożyło; iednakże na mieyſcu w Domu nie mowiło, aż gdy ono przywieźiono do Kośćioła SS. Apoſtołow FILIPPA, y JAKUBA, aby iawnie Cud, y łaſkę

y łaſkę MARYI Panny wyznało że ieſt źmartwychwſtaniem umarłych; *Reſuſcitatio mortuorum MARIA.* Toż dopiero w Kościele Łukiſkim, przy liczney ludu frekwencyi pomienione dźiećie w w pierśi bić ſię poczęło, głowe do N. Panny ſkłaniaiąc z powinnym dźięk czynieniem. A tak Przenayśw: MARYA Panna, ktora początku, y końcá nieznaiącego ſtała ſię Matką BOCA, nam życie, śmierći śmierć porodźiła; *Mater dulciſſima, quæ morti mortem peperit & vitam homini*; mowi *Gofridus*, S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M. Gofridus in Feſtis B.V.M.

CUD 7.

Tegoż Roku, Mieśiąca Auguſta dnia 5. podobnym ſpoſobem Cud takowy, iako y wyżey ſtałſię za przyczyną Przen: MARYI Panny, ktora iako ſama śmier-

ći nieznała, tak klientow swoich z śmiertelnych, nieśmiertelnymi czyni według S. Anselma; *Vita mortem non timens, mortē expellēs, mortales immortales cōstituens.* Dokument tego nad zmarłą iuż od trzech dni Jmćią Pánią Ewą Kierewiczową iest doznany; ktora od żałosnego Syna, y przytomnych sąsiadow, gdy z wielką innych nadzieią otrzymania miłośierdźia Panny Nayśw: do ieyże Obrazu Łukiskiego po śmierći ofiarowaną została; życie oraz y zdrowie odebrała, bo za powrotem Syna z Kościoła Łukiskiego, ktory Mszy S. na tęż intencyą słuchał, y Wielebnego O. Promotora prośił aby podczas Rożańca S. Modlitwom Konfraternij zalećił, odżyła, y we trzy dni zdrową zostawszy *cum gratiarum actione* do Kościoła Łukiskiego przyby-

S. Anselmus, super Salve Regina.

przybyła, *publicè* Cud takowy wyznawaiąc.

CUD 8.

Tegoż Roku Mieśiąca Oktobra, Dnia 15. Jmść Páni Helena Legucka, Corkę ſwą Imieniem Petronellę przez trzy dni konaiącą, á potym iuż cale od kilku godźin umarłą, gdy do Obrazu Łukiſkiego N. MARYI Panny offiarowała, za radą Jmći Xiędza Plebana Inturſkiego, ktory ná ten Akt załoſny trafił nieſpodźianie; po takowym tedy Ofiarowaniu w prędce przeyrzała, y potym do zupełnego zdrowia przyſzła za przyczyną Nayśw: Panny, ktora ſtracone ludźiom zdrowie y żyćie przywraca według S. Eleutheryuſza; *Reſtauratrix vitæ perditæ.* MARYA; jákoż z oddániem podźięki, przybywſzy

S. Eleutherius ſermone de Nat: Dńi.

do Kościołá Łukiſkiego ten Cud zeznáłá, y jurámentem potwierdźiłá.

CUD 9.

Roku 1688. Mieśiącá *Januarij* 9. dnia Pan Andrzey Olſzewſki pod jurámentem zeznał że Zona jego Páni Olſzewſka, rodząc bliźnięta, jedne już nieżywe miałá, drugiego bez utráty własnego żyćia ná świát wydáć niemogąc, gdy z ták ćięſzkiego pároxyzmu od kilku godźin, obumárłá leżałá, widząc Pan Olſzewſki rázem Matkę z żywym dźiećięćiem umarłą, ſkoro je do Obrázu Łukiſkiego Pánny Przenayświętſzey ofiárował, wraz oboje, ſtrácone żyćie w czerſtwey zdrowia odebráli konſtytucyi: Zá co ſam P. Olſzewſki przbywſzy do Kościołá Łukiſkiego BOGU Wſzechmogącemu Oy-

cu

cu Przedwiecznemu z ktorego Sercá, ná 43
poćiechę ſerc utrápionych, Wćielonego SŁOWA MATKA MARYA Pánná w Łukiſkim Obráźie Cudámi ſłynąca, ożywiáją̨cą moc, y śiłę wźięłá: *Ad myſticam conſolationem refero MARIAM, quæ de corde Patris æterni vitalem venam ſuſcepit.* Oraz y teyże Jednorodzonego Syná Mátce przy oddánym *Votum* z ſercá podźiękował. Pr: Nieſzporkowicz, O. S. Pauli ımi Eremitæ in Emble: MARIÆ.

CUD 10.

Tegoż Roku Mieśiącá *Februarij* 5. dnia, W. Jegomć Pan Ordyniec Strážnik Smoleńſki, Podſtárośći Wołkowyſki zeznał, iż Jmć P. Ordyńcowa Małżonká, po uwolnieniu ſię z ćiężáru, w álterácyą ták ćięſzkiey máligny wpadłá że od zupełnego rozumu odchodźiłá; przytym

S. Wálentego cierpiąc chorobe, przez cztyry Mſzy S. obumárłą bez tchu leżałá, ktorą gdy żałoſny Máłżonek do Mátki miłośierdźia, wſzelkich boleśći, y żalu końcá: *Finis dolorum omniũ MARIA* ofiárował, w tymże punkćie czáſu, niby ſię ze ſnu ocknąwſzy, od wſzelkiey boleśći wolną zoſtáłá, y ſama ſię ubrawſzy Mſzy S. z wielką rekollekcyą ſłuchałá; ná zájutrz záś, gdy doſkonále ozdrowiałá, po wykonáney świętey ſpowiedźi, uczyniłá *votum* ſama w nágrodę nigdy godnie nienágrodzoney łaſki, ktorą otrzymałá, oddać Honor Matce Nayświętſzey, jákoż wkrotce tákowe wypełniłá przedśiewźięćie, y z ſamym Jegomośćią Pánem Podſtárośćim Małżonkiem ſwoim, ten Cud doznány pod jurámentem zeznałá.

S. Joann: Damaſc: in Men: Græc: 27. Januarij.

CUD

44

CUD II.

Kończę te pierwszą część Cudow źrzodłá nieśmiertelności MARYI z ktorego nieśmiertelne, śmiertelnym życie wytryska: *Fons aurifluus, immortalitatis nectare fluens.* Jmć Páni Zofia Sienkiewiczowna Poczopowiczowa z Alexándryszek, mil sześć od Wilna: gdy Corkę swoją już umárłą od godziny, y dáley, w zwyczaynym ubrániu do truny włożyłá; wrodzona miłość, y żal Maćierzyński, niemogąc długo cierpieć ták nieznośnego smutku, udałá się do Mátki miłośierdzia z pokorą, áby przywrocone życie Corce umárłey było, jákoż pomyślny w swey indygencyi odebrałá prozby skutek; bo ta, ktora życie już byłá zákończyłá, wraz żyć znowu poczęłá,

S. Joann: Damasc: in Cant: SS. Deiparæ.

częłá, kiedy doſkonałe po tákowym ofiárowániu otrzymałá życie y zdrowie, oraz ná wiekopomne y nieprzeżyte czaſy, publicznie przed niemałym kongreſſem, z podźiwieniem ná to pátrzących, ten Cud zeznałá, y Nayświęt: MARYI Pánnie, łáſkę ożywienia przypiſała, wyznawáiąc że żyćiem jeſt nieśmiertelnym umárłych MARYA. *Vita mortuorum immortalis, MARIA.*

Erne: in par: Mariali cap: 46.

STRU-

STRUMIEN II.

Fontanny Miſtyczney

W ożywiáiące tákże wody obfity Konáiących do pierwſzego zdrowia

PRZYWODZĄCY.

PODlegáć ten śmierći niemoże práwu, kto zupełną życia nádźieją, ná MARYI polega; nic tam párki złość nie dokáże, gdźie dobroć MARYI: *MARIÆ bonitas ſingularis ad cunctos* przemaga. Niech upłyną komu lata, niech oſtátni życia klepſydry wyćiecze moment, niech oſtáteczna wybije minuta, jeſzcze y temu deſperowáć nietrzeba; gdy protekcyi MARYI zegar, o dalſzym tuſzy pożyćiu, bo *in linea vitæ* niedoſzły życia wſkazuje termin, *Horologium eſt MARIA,* Petrus Cell: ſer. 6. de Adv. D. Anto-

ninus in Summ: p. 4. de grat: B. V. M. *ad cujus decimam lineam reverſus eſt ſol juſtitiæ, ut ſaneretur Homo*; Nieupłyną z nieodwołánymi wod fluktámi lata, gdy one, ta *vena fontis vitæ* zátámuje. Nieuſchnie od podćięćia śmiertelną koſą ſzczep z drzewa żywota, jeżeli go *Fluvius vitæ perẽnis* ſwoją ſkrápiáć będźie irrygacyą. Nic niedokáże generálnym tam śmierć ſtátutem, *ſtatutum eſt, hominibus ſemel mori*; gdźie z generálnego tego prawa klientow ſwych excypuje klauzula, *MARIA clauſula felix omnium.* Z brąm ſamych śmierći, wolny regres, komu ta *Porta orientalis* otworem; bo niezáchodzące śmiertelnym zmrokiem, lecz wſchodzące życia rokuje Słońce; ſłowem mowić ſię godźi, że MARIA jeſt życiem powtornym, ktorym żyć znowu poczynamy. *Vita, quà rursùm vitæ potiri ſpiritibus*

S. Bonavent: in Spec: B. V. M. c. 3. S. Andr: Cret: or: 3. de Dorm: B. V. M. Hebr: 9. ℣. 27. Joann: Maubur: de Roſar: S. Greg: Thaum: Martinus de Ma-

bus incipimus. Okázáłá ſię ta prawda, y przy náſzey miſtyczney Fontánnie, przy krorey, nie jeden śmiertelnym już letárgiem mrużąc oczy, y ná wieczny, á nieprzeſpany ſen ſię gotując, dźień dobry dalſzego widźiał pożycia, ſkoro go ten *Fõs pellucidiſſimo, vivifici laticis* przy ſzczyrey ſkropił inwokácyi. Niejeden tu, jedną práwie przy ſkonániu, już w grobie ſtojąc uogą; do ſzczęśliwego z wod Máryálnych refluxem przyſzedł powrotu; gdy go Łukiſka MARYA, *Reverſio poſt liminiò pulſorum, Revocatrix pereuntium*, jáko oſtátnia Nádźieja życia, y Pocieſzycielka konájących *Solamen agonizantium*, do czerſtwego zdrowia, zupełnych śił, y pożądánego wrocíłá żywota; co náſtępujące twierdzą Cuda.

gift: ſupra Salve Regina.

S. Amphil: orat: in B. V.

S. Germ: orat: 2 in dorm: B. V. M.

Joannes Tritem: Tylkowſki in Prophet: fidei.

CUD 1.

Roku Páńſkiego 1684. Mieśiąca Auguſta 10. dnia, Pan Mátyaſz Judźiewicz, przy oddániu dźięk-czynienia N. M. Pánnie zá uznany nád Corką ſwoją Cud, y łáſkę; juráment wykonał, ná tym: iż gdy Corka jego ćięſzko chorując *ultimis laborabat*, y żadnego ſpoſobu niemáją do powſtánia, z ták ćięſzkiego pároxyzmu, już *ad extremum vitæ* przychodźiła; Rodźice widząc konáją̨cą, nieśli ją do Obrázu N. P. Łukiſkiey, y tam proſili o reſtytucyą zdrowia ná poły umárłey; jákoż zá miłośierdźiem tey Mátki, doſkonáłe, z niemałą̨ poćiechą̨ Rodźicow zdrowie odebrałá. Przez co prawdźiwy edyktu ſwego, (u Jána Swiętego Bożego) dałá dokument, jáko nayochotnieyſza jeſt ku klientom ſwoim MARYA w godźinę

dźinę śmierći na rátunek przybywáć: *Hæc eſt hora, quà devotis meis famulis nunquam deeſſe ſoleo.* Bollando 8. Martij.

CUD 2.

Tegoż Roku Mieśiąca Decembra 6. dnia, Páni Márta Sankiewiczowa, łáſki, y miłośierdźia N. Pánny w Łukiſkim Obráźie (ktora jeſt oſobliwſzym *Patrocinium Fidelium MARIA in hora mortis*) doznałá: kiedy konájące już dźiećię ofiárowáłá, ktore za pomocą M. Panny doſkonále *convaluit.* S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

CUD 3.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 15. Jegomć Pán Teofil Biwoyna z Powiatu Oſzmiáńſkiego, mając ſąśiada ná zdrowie ſwoje czyhájącego, gdy ſię z tymże

w polu nieſpodźiánie ſpotkał, ktory umyślnie ze ſtrzelbą czterma glotámi nábitą, na zábićie pomienionego Jegomći P. Biwoyny wyſzedł; uważając tedy, że rąk nieprzyjaćiela ſwego nieuydźie, udáje ſię w oſobliwą protekcyą Mátki N. w Łukiſkim Obráźie łáſkámi ſłynącey, proſząc o tyle czaſu, áby ſię mogł wyſpowiadać: w tym od zápamiętałego ná BOGA, ſumnienie, y miłość bliźniego, śmiertelny w bok práwy otrzymał podſtrzał, ták że wſzytkie gloty ná wylot wyſzły, po ktorym podſtrzale, łáſkę y Cud N. M. Łukiſkiey, do ktorey ſię ućiekał; uznał; bo niepodobny y ná moment do żyćia, czas miał do ſpowiedźi, y zbáwiennym ná drogę wieczności opátrzony był wiátykiem; w tey tedy oſtátniey do śmierći rezolucyi, y już ko-

nają-

nájący, ſkoro weſtchnął do teyże Mátki miłośierdźia proſząc o dalſze życie; zaraz znaczną ná zdrowiu uczuł meliorácyą; y w krotce ozdrowiawſzy doſkonále, *in gratiarum actionem* przybył do Kośćioła Łukiſkiego, *publicè* tákową otrzymaną łáſkę od N. Pánny ogłáſzając. Ták nieſzczęśćie, y rożne paroxyzmy, bez czáſu, czás śmierći nieſpodźiánie przynoſzą, w káżdym jednák momencie y czáśie MARYI łáſki, y pomocy żebrzeć trzeba, ktorey ona zwrodzoney kuſwym klientom Klemencyi niedeneguje; *Oculi omnium Chriſtianorum in ea ſperant; & ipſa dat eis gratiæ eſcam in tempore opportuno.* S. Bonavent: in Cant: Salve Regina.

CUD 4.

Tegoż Roku, Mieśiąca, dnia záś 27. Jawnie ſię pokázało, iż życie tam śmierćią

ćią bárźiey názywáć ſię powinne, gdźie łáſkáwego MARYI nieſtáje *reſpirium*, przez ktorą Swiát cáły *ſpirat & ſperat*: bárźiey jednák żyjącym ná Swiećie, gdy czas przydźie oſtátnim tchnąć Duchem, łáſka, y pomoc MARYI Pánny potrzebna. Jákoż, ta jedyna po BOGU nadźieja náſza, auxyliárną gdy nam w indygencyách náſzych świádczy łáſkę; oſobliwym barźiey przy zgonie żyćia ſtáje ſię *Patrocinium. Patrocinium ſingulare noſtrũ, in tempore reſolutionis noſtræ.* Dowodem tego, Cud doznany, y záprzyśiężony, przez Jegoméi P. Ráfáłá Suliſtrowſkiego, nád Corką ſwoją Heleną we dwuch lećiech będącą, ktorą gdy ſchorzáłą przez Niedźiel kilkanaśćie, á przez dni 14. żadnego nieprzyimującą pokarmu, y już konájącą, do Obrázu N. M. P. ofiárował,

S. Joann: Damaſc: in par: B. V. M.

rował, w Łukiſzkách w Kościele SS. Apoſtołow FILIPPA, y JAKUBA zoſtáiącego, w czerſtwey zdrowia uznał ją konſtytucyi.

CUD 5.

Roku Páńſkiego 1685. Mieśiącá *Februarij* 18. dnia Jegomć Pan Stefan Zagiel, z Powiátu Oſzmiáńſkiego, za mil 30. od Wilna mieſzkáiący, zeznał; iż chorując ćięſzko ná rożne defekta, tak, że już był od wſzyſtkich opuſzczony Medykow, y wiele rázy zaczynał konáć; jednák od Mátki miłośierdźia nieopuſzczony; ktorey, ku klientom ſwoim Opátrznośc, y łáſka z oświecáiącym cáły świát, kompáruje ſię ſłońcem: *Quis eſt ſuperquem ſol nõ luceat? quis eſt ſuper quẽ, miſericordia MARIÆ non reſplendeat?* Kto jeſt nád ktorymby ſłońce nie świećiło? Ktoż jeſt nad ktorymby miłośier- S. Bonavent: in Spec: Virg: cap: 8.

dźie MARYI niejaśniáło. Do ktorey gdy ſię udał, doſkonále odebrał zdrowie. Tenże Jegomć P. Zagiel zeznał iż Corka Jęgomći, Tereſſa lat 9. mająca (gdy już ſam był ozdrowiał) ćięſzko záchorowała, y już kilka rázy konała; przypomniawſzy ſobie ſam Jegomć Pan Zagiel uznaną łáſkę N. M. P. w Łukiſkim Obráźie; Corkę ſwoją już śmiertelną ofiárował; jákoż táką jak y nád ſobą w odebrániu pierwſzego zdrowia uznał łáſkę. Co *publicè* przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego *ſub conſcientia* wyznał.

CUD 6.

Tegoż Roku, y Mieśiącá; dnia záś 22. Páni Szczęſna Radkiewiczowa, doznała łáſki Pánny Przenayśw: gdy Synáczek jey drugiego roku Imieniem Sámuel, dłu-

go

go chorując, y już zdebilitowány chorobą do oſtátniego przez częſte konanie zbliżał ſię terminu; żalem zdjęta Mátka rády ſobie dać niemogła do porátowánia dźiećięćia, Ale zdrową rádą przybyłey ſąſiádki wyperſwadowana, do N. M. P. w Łukiſkim Obráźie, jáko do nieſkáźitelnego życia Skárbnicy; *Penus vitæ inviolabilis MARIA*, ofiárowała. Gdźie ná pociechę żałoſney Mátki za przyczyną Pánny Nayśw: zdrowie odebrało dźiećie; jákoż przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego *publicè* zeznała, przed Oſobámi Ichmćiow PP. Akademikow Wileńſkich, niżey wyrażonemi. S. Andr: Cret: or: 3. de Aſſumpt: B. V. M.

Præſente me Nicolao Wyrzyłow, reſtituta eſt ſalus parvulo qui jam agonizabat.

Ego quoq; atteſtor veriſſimè factum ita fuiſſe, ut dicitur ſuperiùs Michâél Wilimonovicz.

Ego etiam fateor, quod hoc verè factum eſt, coram Nobis Academicis Vilnenſibus.
Vladiſlaus Gudźievicz mpp.

CUD 7.

Tegoż Roku: Mieśiąca Márca 16. dnia, Sławny Pan Maćiey Butrkiewicz, Obywátel Miáſta Wileńſkiego zeznał to; iż mając Corkę chorą Imieniem Dorothę ná wrzod ktory ſię uczynił pod gárdłem, y trwając przez Niedźiel kilka duśił: widząc pomieniony P. Butrkiewicz oną co raz ſłabſzą, ofiárował ją do N. P. Łukiſkiey; y ſám przybywſzy do tego Kośćioła Mſzy S. ná intencyą uzdrowienia Corki, przed Obrázem N. P. odpráwującey ſię ſłuchał, po wyſłuchaniu oney, powroćiwſzy do domu, konającą znalazł Corkę; y gdy ſię z weſtchnie-

ſtchnieniem do N. P. w Łukiſkim Obráźie zoſtájącey, palcem dotknął wrzodu; wnet rozpękł ſię, á chora przemowiła, lubo już była mowę utráćiła, y do pierwſzego zdrowia przyſzła, ktory Cud *in gratiarum actionem* Juráméntem przy publicznym zeznaniu potwierdźił. Y ktoż, wielowładney, y dźiwney MARYI mocy, w Łukiſkim Obráźie, cudownemi ſtynącey łáſkámi z Germanem S., jáko Tryumfátorce nad śmiercią, z życia ludzkiego łupy zbierájącey nieprzyzna pochwały; *Omnia tua ſunt admirabilia, ô Dei-Para! omnia ingentia! & cunctorum vires ſuperantia. Wſzyſtkie Twoje ſą dźiwne dźieła ô Bogá-Rodźico! wſzyſtkie niepojęte; bo wſzyſtkich moc, y śiłę przewyżſzające.* S. Germanus.

CUD 8.

Tegoż Roku Mieśiąca Septembra 15.

dnia, Jegomć Pan Stefan Barſzczewſki z Wojewodztwa Trockiego o mil 10. od Wilna mając Syná Imieniem Floryána, ták ćięſzko chorującego że już począł był konáć, ktorego żałoſny Oćiec, gdy do Obrázu N. P. Łukiſkiey ofiárował, jáko do źrzodła życia z śmierći ożywiającego, *Fons vitæ vivificãs à morte MARIA*, wpuł godźiny począł do śiebie przychodźić, y doſkonále wkrotce ozdrowiał; za co ſam Jegomć P. Barſzczewſki, dźiękując Mátce Nayświęt: *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego przybywſzy, ten Cud *prævio Juramento* wyznał.

S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

CUD 9.

Roku 1686. Mieśiącá *Februarij* 5. dnia, Jegomć P. Bázyli Wyrwicz, z Powiatu Oſzmiańſkiego za mil 28. mając troje dźie-

dźieći ćięſzko chorych to jeſt, Máryannę, Annę, y Alexándra, ktore z ćięſzkich womitow y gorączki prawie konáli; ſłyſząc tedy o tym Obráźie Cudownym N, P. Łukiſkiey już uſtáiących w zdrowiu, do zdrowia uniwerſálnego ofiárował MARYI. *Salus univerſorum ad ſe, ex fide recurrentium MARIA.* A ták już śmiertelnych, w czerſtwey zdrowia uznał konſtytucyi. Co pod jurámentem wyznawając, ręką ſię właſną podpiſał, Bazyli Wyrwicz. Theod: Laſch: Im: in Pæm: B. V. M.

CUD 10.

Tegoż Roku Mieśiąca *Februrij* 16. dnia Jegomć Pan Jakub Idźikowſki, z Powiátu Słonimſkiego, *cum voto* przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego opowiedźiał, Cud N. M. P. Łukiſkiey nad konającym Synem pokazany, takowym ſpoſobem: Syn po-

pomienionego Jegomći P. Idźikowſkiego Imieniem Dominik, przez czas długi ćięſzko á nieznośną był złożony chorobą, y nie maiąc ná zdrowiu żadney meliorácyi, gdy już konáiący *inter lachrymas & ſuſpiria* żałoſnych Rodźicow leżał, przybyły ná ten żałoſny akt Jegomć X. Thaddeuſz Dembowſki Zakonu Kaznodźieyſkiego, ofiárował go do Obrázu Pánny Nayśw: Łukiſkiego; A ſkoro Mſzą S. ná tęż intencyą odpráwił nátychmiaſt z niemałą Rodźicow pociechą dźiećie przemowiło, bo wrzod ktory był gárdło zaiął rozpukł ſię, y ták dźiećie zdrowe zoſtáło, jákoby nigdy nie chorowáło: Co wſzyſtko zeznał pod ſumnieniem *publicè* oddaiąc *votum* ſam Jegomć P. Idźikowſki. Przy ktorym zeznaniu będący *præſens* Jegomć X. Alexan-

xander Jeźierniecki *pro teſtimonio* do tego Cudu podpiſał ſię. Więc tákiey mocy y pomocy MARYI ná większą Jey chwałę z Rupertem wyznawaymy Elogium: *nos, & qui venturi ſunt poſt nos, lætabimur in Te, & cantabimus dicentes: quia Eva nos plorare, MARIA in neceſſitatibus noſtris fecit exultare: My, y co przyść mają po nas, będźiemy ſię weſelić w Tobie, y będźiemy śpiewáć mowiąc; że przez Ewę płakáć muśieliśmy, przez MARYĄ w potrzebach náſzych ćieſzyć ſię mamy.* S. Rupertus Abb: 53

CUD II.

Tegoż Roku Mieśiąca Marca 16. dnia, Jegomć P. Andrzey Tracewicz Podſtoli Mścisławſki, gdy ſamę Jmć Pánią Podſtolinę Máłżonkę ſwoję, już przez chorobę wyſchłą, y do oſtátniego dążącą

śmierći kresu; gdy konającą, y od wszystkich opuszczoną, do Obrazu Panny N. Łukiskiego ofiárował; nieopuściła jey ta Mátka miłośierdźia, w ktorey dyspozycyi życie nász̀e, *Moderatrix fida, totiùs vitæ noſtræ*, *Rządźićielka wierna całego życia náſzego*; bo wkrótce do zdrowia przychodźić poczęła, y doskonale ozdrowiawszy, ten Cud za przybyćiem do Łukiszek, *prævio juramento* zeznała.

B. Henricus Zuzo O. P. in orat: ad B. V. M.

CUD 12.

W każdych potrzebach naszych; á osobliwie w ostátnim zgonie życia nászego; że się do MARYI udawáć mamy, słodkiemi nas słowy miodopłynny zachęca Doktor; *Omnibus es amabilis ò MARIA! Omnibus affabilis, omnibus delectabilis, Sedes ſapientiæ, Fluvius clementiæ, Radius*

S. Bernardus.

dius Deitatis; nec eſt qui abſcondat ſe à calore Tuo. W ſzyſtkim jeſteś miła o MARIA! w ſzyſtkim przychylna, Stolicą mądrośći, Rzeką łáſkáwośći, promieniem Boſtwa, áni jeſt któryby ſię mogł ſkryć od upału Twego. Roku tegoż Mieśiąca Aprila 16. Dnia, dogorywájący w żyćiu bo już konájący y cále ſkośćiały, P. Márćin Michał Mątwit, Obywatel Miaſta Stołecznego Wilna w Kámienicy Jegomći P. Rora mieſzkájący, gdy go ofiárowáno do Mátki Nayświęt: w Łukiſkim Obráźie, zupełne odebrał zdrowie, co jurament drugiego dnia po tákowym udániu ſię wykonany, przez ſamegoż potwierdza.

CUD 13.

Tegoż Roku Mieśiąca *Junij* 22. Dnia: Jegomć Pan Jan Dłużniewſki, Podſtoli

Mozyrſki, z Powiátu Oſzmiáńſkiego zeznał; iż Małżonkę ſwą, w ćięſzkiey zoſtáiącą chorobie, ktora przez puł Roku leżąc, nie raz od domowych opłakana była, bo wiele razy konała; gdy ofiarował do Obrázu N. P. Łukiſkiego, zupełne zaraz odebrała zdrowie; y niebawiąc *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego przybywſzy, Cud MARYI Pánny (od ktorey wſzyſtko mamy, cokolwiek w żyćiu mamy: *Nil nos habere DEUS voluit, quod per MARIÆ manus non tranſiret*: *Nic w nas BOG mieć niechce, coby przez MARYI ręce nieprzeſzło*) *publicè* zeznała, proſząc do Xiąg Cudow o wpiſanie ták wielkiey doznaney łáſki.

S. Bernardus. Super: Miſſus eſt.

CUD 14.

Roku tegoż, y Mieśiąca; Dnia záś 25. Jego-

Jegomć P. Kaźimierz Iwaſzkiewicz, maiąc Syná Imieniem Dominika, ćięſzko ná gorączkę zchorzałego, ktory przez dni trzy konając nic niemowił, jáko już niepodobnemu do żyćia trunę gotowáno; wtym żalu ſmutny zoſtáiąc Rodźic, gdy ofiárował do N. P. Łukiſkiey, nátychmiaſt Synáczek przemowił, y do zdrowia począł przychodźić; więc zaraz ſam Jegomć P. Jwaſzkiewicz, *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego przybywſzy, tę cudowną łáſkę N. P. *publicè* ogłoſił, z Bernardem S. mowiąc: *Ille ergo ſolus ó Virgo! ò Patrona! Beatas Tuas laudes fileat; qui Te fideliter invocatam ſenſerit unquam in ſuis neceſſitatibus ſibi defuiſſe: Et quid mirum ſi invocata adeſt, quæ etiam non vocata præſtò eſt.* S. Bernardus. *Ten niechay jeden o Pánno, o Pátronko, błogoſłáwione Twoje zamilczy chwa-*

ły, który ćiebie wiernie wezwáną czuł kiedy w ſwoich potrzebach ná pomoc nie przybyłą; y coż dźiwnego, że wezwana ná pomoc przybywa, ktora choćiaż niewezwana ná pomocy bywa.

CUD 15.

Roku tegoż Mieśiąca Auguſta 5. dnia, Jegomć P. Jan Kiełpſz, y ſama Jmć *prævio* zeznali *juramento*: Iż Corkę Imieniem Katarzynę, ćięſzko ná gorączkę chorującą, gdy już kilka godźin konała; do Mátki miłośierdźia Łukiſkiey ofiárowáli, proſząc o przywrocenie zdrowia, jákoż tey łáſki N. P. Łukiſkiey doznali, ponieważ nietylko konájącą, ále przez godźin dwie obumarłą będącą, z śmierći do żyćia wkrotce powroćiła; Zaprawdę, gdy w potrzebach náſzych, wſzelkiey łáſki, y przychylnośći MARYI doznawámy,

wámy, ſłuſznie z Kaſſyánem S. mowić możemy; *Tu Patrona humani generis; Tu afflictis rebus medica ſingularis*; Ty Pátronka ludzkiego národu, Ty w ućiemiężeniu Lekarka oſobliwá. S. Caſſianus.

CUD 16.

Roku 1687. Mieśiąca *Januarij* 15. dnia; Jmć Páni Bogatkowa zeznała; iż Corka Jmći Imieniem Konſtancya długo chorując, gdy już poczęła była konać, żałoſna Mátka uważając że już niepodobna była do żyćia, udała ſię do miłośierdźia Mátki, Uniwerſalney wſzyſtkich ludźi, w ſwych potrzebach ućieczki; jáko Bernard S. głośi; *In Te reſpiciunt oculi totius creaturæ, quia in Te, & per Te, benigna Manus Omnipotentis, quidquid creavit, recreavit.* *Ná ćię patrzą oczy całego ſtwo-* S. Bernardus.

rze-

rzenia, bo w Tobie, y przez Ciebie, łáſkáwa ręka Wſzechmocnego, cokolwiek ſtworzyła, znowu reformowała. Zaraz tedy z niewymowną żałoſney Mátki pociechą doſkonale, ofiárowána Corka ozdrowiała; Co przybywſzy *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego przy prezencyi Jegomći Xiędza Wierzbickiego Wikárego S. Jana w Wilnie, y innych wielu, *publicè* zeznała.

CUD 17.

Wielmożna Jeymć Páni Anna z Pacow Pakoſzowa, Sędżina Ziemſka Połocka, wielkiey doznała łáſki Boſkiey w tymże Roku Mieśiąca Marca 15. dnia za przyczyną N. Pánny MARYI, ktora z Imienia ſwego, według Konſtántynopolſkiego Infułata; życiem jeſt ludzkim. *Que-*

S. Germ: Ep: orat: *madmodum continua reſpiratio, non ſolum eſt ſignum*

57

ſignum vitæ, ſed etiam eſt cauſa; ſic SSmum MARIÆ nomen, quod in ſervorum ore aſſiduò verſatur, ſimul argumentum eſt, quod verâ vitâ vivant. *Ják uſtáviczne odetchnienie, nie tylko jeſt znákiem życia; lecz oraz, y przyczyną; Ták nayświętſze MARYI Imie, ktore w uśćiech ſług Bożych częſto ſię obraca, árgumentem jeſt, że prawdźiwym żyją żyćiem;* Do ktorey, w Obráźie Łukiſkim łáſkámi ſtynącey y W. Jmć P. Sędźina, dwuletnią jeſzcze Corkę, (ktora trzymając w ręku ſponkę złotą, połknęła, y oną ſię udáwiła) gdy już konáiącą ofiárowała, rzecz dźiwna, trzećiego dnia ſponka przez uſta wypadła, bez żadney ſzkody, y uſzczerbku zdrowia; za co *in gratiarum actionem* przybywſzy *cum voto*, ſama Jeymć P. Sędźina ſponkę ná Obraz oddała, y ten Cud, przy publicznym

de B. V. M.

zeznániu w Xięgę Cudow wpiſany, ręką ſwoją podpiſała.

CUD 18.

Tegoż Roku y Mieśiąca 14. dnia, W. Jmć Páni Zofia z Maſſalſkich Wołłowiczowa Podkomorzyna Słonimſka, przez cwierć roku chorowała, ták ćięſzko, że mowę utráćiwſzy od godźiny do godźiny konała; y gdy Kápłan oſtátnie pomazanie dawał; Jegomć P. Wołłowicz widząc niepodobną do żyćia dalſzego, kazał trunę robić; y czamarę gotowáć; wſpomniawſzy oraz ná Obraz N. Pánny Łukiſkiey, gdźie wielkich łáſk w podobnych ludźie doznawają potrzebach; ofiárował ją do tegoż Obrázu Mátki miłośierdźia; jákoż po ofiárowániu tegoż momentu przemowiła, y co raz lepſzą ná zdro-

zdrowiu mając meliorácyą doſkonále ozdrowiała; Jákoż niedźiw: bo Przenayś: M. P. według S. Dámaſcena w oſtátnim życia náſzego zeyśćiu, nietylko nam áſſyſtuje, ále y życie przywraca; *MARIA Mater DEI in exitu noſtro, nobis aſſiſtens; nobisq; ſalutem concedens.* Joan: Damaſc:

Wkrotce tedy przybywſzy Ichmć PP. Wołłowiczowie, pod ſumnieniem ten Cud zeznali, w Xięgę *miraculorum* wpiſany, ſim Jegomć P. Podkomorzy Ręką ſwoją podpiſał.

CUD 19.

Tegoż Roku Mieśiąca Auguſta 15. dnia; Anna Klozowiczowa z Wilna, zeznała; iż Corka jey Kátárzyna, po ćięſzkiey chorobie ſkonała, y przez kilka godźin umárłą leżała, ják prędko ćiáło

N. P. Łukiſkiey Mátki wſzyſtkich przez odrodzenie, (*Mater omnium per regenerationem, & recreationem*) ofiárowała; w krotce doſkonale *convaluit*, co náſtępujące roboruje świádectwo: *Hæc in præſentia mea facta eſſe atteſtor; ideoq; in hujus rei fidem, manu propriâ ſubſcribo. Fr: Amandus Czeſzeyko: Prothonotarius Sedis Apoſtolicæ Ord: Prædicatorum.*

S. Antonin: O P. in Summ: p. 4. tit: 15. cap: 20 quod eſt de gratia privil: f-g: B. V. M.

CUD 20.

Roku 1688. Mieśiąca *Januarij* 18. dnia. Sławetna Jánowa Bobiczewſka, Obywátelka Wileńſka, jurámentem wyznała, iż mając właſne dźiećie, ćięſzkim zdjęte pároxyzmem, y wcále już w życiu zdeſperowáne (bo wiele rázy konáło,) gdy Obraz N. MARYI Pánny ná Łukiſzkach, w Kośćiele SS. Apoſtołow FILIPPA y JAKU-

JAKUBA Cudámi ſłynącey, z tym przedśięwźięćiem nawiedźiła, áżeby za przyczyną Pánny Nayświęt: niemowle w plon śmierći idące zdrowiem BOG Wſzechmogący udárował; Gdźie przy tymże Obráźie Mſzy Swiętey ſkoro náboźnie wyſłuchała, nátychmiaſt po krotkiey chwili powroćiwſzy do domu, dźiecko w pierwſzym nálazła zdrowiu, ták iż ktore dla ćięſzkośći choroby, przez dwa dni Máćierzyńſkich niebráło pierśi, te za powrotem od Obrázu N. M. P. Łukiſkiey, gwałtem ſię do nich wyrywáło, za co Dobroći Boſkiey, y N. MARYI Pánnie z całego ſerca przy oddánym *votum* wyż rzeczona Mátrona podźiękowáła, jáko tey ktorą ſłodkomowny Doktor wſzelkich łáſk, y munificencyi pełną názywa; *Non timebo dicere, quod in o-* S. Ambr- ſer: 11. de

Laud: B. V. M.

mnium gratiarum effluxu, quandam jurisdictionem habuerit hæc Virgo, de cujus utero quasi de quodam Divinitatis Oceano rivi, & flumina emanabant omnium gratiarum. Nie będę się obáwiał mowić że we wszystkich łáśk affluencyi, ma niejákąś juryśdykcyą ta Pánna (MARYA) z ktorey Niepokálánego żywota, jákby z niejákiego Bostwa Oceánu strumienie y Rzeki wszystkich łáśk pochodzą.

CUD 21.

Roku tegoż, Mieśiąca Marca, 6. dnia. Jáśnie Wielmożny Jegomć P. Andrzey Alexander Ogińśki, Wojewodźic Połocki, powracáiąc z pod Budźiackiey Kámpanij, zostawszy ták ćięszkim z woli Bożey we Lwowie złożony pároxyzmem, że bliższym był śmierći, niżli życia, (bo wiele rázy konał, przez dni piętnáśćie, gdy

gdy wspomniawszy ná Obraz N. MARYI P. Łukiskiey Cudámi słynącey, stále przedsięwźięćie uczynił, tam się do niego o porátunek udać; zaraz znáczną uczuł w zdrowiu meliorácyą, y prosił o posiłek, ktorego przez Niedźiel trzy obłożna używáć niedopuszczała choroba; á wcále potym ozdrowiawszy, *votum* wypełniając za odebrane łáski przez przyczynę N. MARYI Pánny, przy przybyćiu do Kościoła, *publicè* Cud tákowy, y Łáskę nad sobą uznaną zeznał tey w ktorey wszystko mamy. *Hinc dignitas Nominis, hinc Celsitudo meritorum, hinc Reges sumus, hinc Triumphatores; hinc Filij DEI sumus.* *Tu godność Imienia, tu wysokość zasług, tu Krolámi jesteśmy, tu tryumfátorámi, tu Synámi Boskiemi jesteśmy.* S. Paschal: l. 9. de Laud: B. V. M.

CUD

CUD 22.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 8. Pan Piotr Adámowicz z Powiátu Lidzkiego, zeznał pod przyśięgą, że mające dźiećie, ták ſchorzałe, że już nápoły umarłe było, gdy do Obrázu N. P. w Łukiſzkach łáſkámi ſłynącey, ofiárował, *eo momento* poczęło do śiebie przychodźić, y wkrotce ozdrowiało; Za ktorą łáſkę P. BOGU y P. N. dźiękując, zeznanie ſwoje przy podpiſaniu ręki właſney przyśięgą ápprobował. Ják łátwo Ta nieprzebranych łáſk Skárbnica wyſłuchana bywa, przez Máćierzyńſką Godność, od Jednorodzonego Syná ſwego; ták łátwy do tegoż Páná Zaſtępow, przez nią lu-

S. Bern: dźiom przyſtęp: *Quæramus gratiam, & per MARIAM quæramus, quia qui quærit invenit, & fruſtrari non poteſt.* Szu-

kaymy,

kaymy łáſki, á przez MARYĄ ſzukaymy, bo kto przez nią ſzuka znayduje, y w ſwey potrzebie zawieść ſię niemoże.

CUD 23.

Tegoż Roku Mieśiąca Auguſta 20. dnia, P. Rozmowicz y ſama P. Anaſtazya, Rozmowiczowa Obywátele Wileńſcy, śmiertelną oboje będąc złożeni chorobą; tak, iż ſamey P. Rozmowiczowey, już dogorywáiącey w życiu, w ręce dano było gromnicę; Gdy niemieli życia nádźiei, przytomni tey ich niedoli Przyjaćiele, w żalu zoſtáiąc, ofiárowáli je do Mátki N. ná Łukiſzkach, w Cudownym zoſtáiącey Obráźie; álić wkrotce chorzy lepſzeć poczęli, y niebáwiąc od ſamey prawie odżyli śmierći; á do zupełnego przyſzedſzy zdrowia, *votum* Mátce miłośier-

łośierdźia, ktora się daje łátwo wszytkim uprosić, pokázując się nayłaskawszą w potrzebach Protektorką; *Omnibus se exorabilem, omnibus se præbet clementissimam, omnium deniq; necessitates amplissimo quodam miseretur affectu*, przy publicznym tey łáski zeznaniu ofiárowáli.

S. Bern: in serm: de ver: Apoc: sign: Mag:

CUD 24.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 22. jáko niewyczerpáne uzdrowienia morze MARYA. *Pelagus sanationum MARIA.* Obfitą ábundancyą, gdy ná klientow swoich dobroczynne wylewa łáski; większy od tąd swey Klemencyi, bierze inkrement. *Benedicta es, gratiâ plenâ, & in tantum plenâ, ut ex Tuo redundante utero, totus hauriat Orbis.* *Błogosłáwionaś jest, łáski pełna, á ták pełna, żeś cáły świát, hoynością*

S. Joan: Damasc: in Paracl: B. V. M.

Grodzinius in Diva Arenensi.

ścią swą napełniła. Doznała w swey indygencyi łáski MARYI, ktorą pod juramentem wyświadczyła Jeymć Páni Zofia Czerwieńska z Powiátu Oszmiáńskiego; ta mając Corkę swą cále konájącą, skoro ją ofiárowała do Obrázu Cudownego N. MARYI P. w Łukiszkach, w raz ożyła, y do pierwszego przyszła zdrowia, ná znák tedy wdźięczności, pomieniona Jeymć P. Czerwieńska, przywioszszy Corkę swą do Łukiszek już w dobrey konwáleseencyi będącą przed Obrázem N. P. prezentowała, náprzod BOGU w Troycy S. jedynemu, á potym teyże Mátce miłośierdźia w Łukiskim Obráźie Cudámi słynącey za Cud doznany podźiękę oddając.

C U D 25.

Tegoż Roku, Mieśiąca Septembra 9.

dnia, Szlachetna Páni Elżbieta Lewánowiczowa, mieſzkáiąca w Mieśćie Wileńſkim, maiąc Corkę ſwoią Imieniem Annę ćięſzko názęby y gárdło chorującą, gdy żadne lekarſtwa, y ſtárania Medykow około meliorácyi zdrowia niepomogły, już konáiącą ofiárowała do P.N. iáko do prawdźiwego zdrowia ludzkiego: *Salus hominum, ſalvans ex corruptione, & ad ſalutē reducens MARIA.* S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M. *Zdrowie, ludźi ozdrawiaiące z śmiertelney korrupcyi, y do zupełnego zdrowia przywodzące.* A po uczynionym ofiárowániu, konaiącą Corkę zoſtáwiwſzy, ſama poſzła do Kośćioła Łukiſkiego Mſzy S. przed Obrázem N. M. P. ſłuchác ná intencyą uzdrowienia Corki konaiącey, po wyſłuchániu ktorey powroćiwſzy názad do domu, już znalazła chodzącą: z czego w podźiwieniu

zoſtá-

zoſtáiąc tey opinij była, że zwaryowány ma rozum; ále potym poznała meliorácyą zdrowia; bo ta, (ktorą ſmutna Mátka bez życia niemal porzućiła) w czerſtwym już zdrowiu będąc znaczną nad ſobą MARYI wyznała łáſkę, temi ſłowy: *Gdym konała, ſtárzec jákiś przyſzedſzy uderzył mię w rękę, y jákbym ze ſnu ocknęła ſię, przez co zdrowam zoſtała.* Ná czym wyż pomieniona Oſoba jurament wykonała.

CUD 26.

Tegoż Roku Mieśiąca Nowembra, 1. dnia, Jegomć P. Marcelli Náramowſki z Powiátu Oſzmiańſkiego w ták bárzo ćięſzkiey zoſtáiąc chorobie, że był konaiący, y od wſzyſtkich już opłakány Przyjaćioł, jednak ćiż ſami przytomni Przyjaćiele, gdy ćięſzki pároxyzm (á

prawie śmiertelny) cierpjącego, z wielką ufnośćią do Obrázu Łukiſkiego N. MARYI P. ofiárowali, zaraz do zdrowia przyſzedł: Co przybywſzy do Kośćioła publicznie przed niemałym kongreſſem ludźi zeznał, oddájąc dźięki N. MARYI P. jako nieprzebraney życia náſzego Skárbnicy: *Penarium vitæ, cui nihil poteſt auferri.* Skarbnica życia gdźie nic nie ubywa.

S. Andr: Cret: orat: 3. de dorm: B. V. M.

STRU-

64

STRUMIEN III.

Miſtyczney Fontanny.

Klarownym wod potokiem wzrok ślepym, y zchorzałym oczom

PRZYWRACAIĄCY.

NIech tam komuś *cum omine* ſzczęśliwych ſukceſſow źrzodło w świátłość ſłoneczną mieni ſię: *Fons parvus crevit in flumen maximum, & in lucem, ſolemq; converſus eſt*: Przy Łukiſkim Obráźie, niewyczerpanych łáſk Fontanna MARYA, w południowego świátła rozpływa ſię ſtrumienie. *MARIA Fons lucis, omnem hominem illuminantis; Solis Ortus, qui nullum ferre poterit Occaſum.* Która nietylko świátową złożonym malignąą, gáśi pragnienie, ochładza żądze; ále y ſa-

Æſter: 11.

Chryſp: Presbyt: ſerm: de Laud: B V. M.

y ſame okropnećienie, w jáſne rozświeca południe, śiedzącym w umbrze śmierći, *ſedẽtib9 in umbra mortis*, Tobiáſzom, weſołe w oczach zapala świátło. *Per MARIAM*

S.Bonav: *tenebræ animarum noſtrarũ* (Łátwiey mowię *oculorum*) *fugantur.* Gaśnij w twym ſplendorze Xiąże Niebieſkich planet Tytánie! ktory wſchodem ſwoim, drobnieyſze ná zachod pędźiſz *Phænomena*, y ſwym południem, okropną noc, mnieyſzym w Niebieſkim Firmamenćie przynośiſz luminarzom, gdy one jáſnym gáśiſz świátłem; wſpanialſzy w ſwym świetle Luminarz MARYA, z miſtyczney fon-

Æſth: 11. tanny wod powſtáiący, *Fons in lucem ſolemq; converſus*; bo gdźie dnieje, tam y ſame pułnocne Cymmerye południową jáśnieją pogodą, bez ktorey świátła, dźień naypogodnieyſzy, w poſępną y okro-

pną

pną noc, ba w ſamą umbrę śmierći, za- 65
mienić ſię muśi, *Tolle Corpus hoc ſolare,* S. Bern: ſerm: de
quod illuminat mundum, ubi dies? Tolle MA- Nativ: B.
RIAM, quid? niſi caligo, & umbra mortis? V.M.
Ona bowiem jeſt miſtycznym Słońcem, bo w ſłoneczny przyodźiana Paludá-
ment, *Mulier amicta ſole.* Aby świátu cá- Apoc: 11.
łemu, *in tenebris & umbra mortis* położo-
nemu, łáſkáwie przyświecała. W Jey ręku, wſzyſtkich nas źiemſkich Thyrezya-
ſzow złożone być mają oczy, *Oculi in* Pſal: 122.
manibus Dominæ. Abyśmy ták świátła pożądanego, jáko y innych darow Bo-
ſkich, z tey ſzczodrobliwośći, ktora *di-*
ſperſit cum ſole manus, doſtąpili. *Oculi*
omnium noſtrum ſemper debent ad manus S. Bonav in Spec: Virg:
MARIÆ reſpicere, ut per manus ejus omne
donum perfectum accipiamus. Niezawiodł ſię bowiem ná ſwojey intencyi, ktożkol-

wiek w ręku MARYI swe lokował oczy, bo nie tylko światło to doczesne, o którym następujące świadczą cuda, ale y wieczne zasłużył oglądać. *MARYA dicitur Illuminatrix & hoc Nomen suum interpretatur in nobis, precibus suis illuminans peccatores.*

S. Richardus à S. Laur: l. 9. de Laudib: Virg:

CUD 1.

Roku Pańskiego 1684. dnia 2. Augusta. Pánná Anna Bołłukowska, przez czas długi cierpiąc nieznośne choroby, oko prawe bielmem zaćmione miała. Z ktorey przyczyny, przez Niedźiel dźieśięć nic niemogła widźieć, y gdy z nikąd ratunku niespodźiewała się, ile od Medykow w takim defekćie opuszczona, słysząc o Cudownym Obráźie Łukiskim N. MARYI Pánny; ofiárowała się do Niego; jakoż nic niewidząc, przyszła do Ko-

Kościoła: Aże dla wielkiego ścisku y zgromadzenia ludźi, niemogła się docisnąć do Obrázu P. N. uczyniła *votum* inszym czásem wypełnić intencyą swoją, áż zaraz w tym punkćie bielmo z oká zginęło, y doskonáły wzrok odebrała. Ták Mátka Nayśw: świátło doczesne od wiecznego świátła partycypacyą mająca *Lux temporalis ab æterna luce facta*, klientow swoich, przy stáłey intencyi ćieszy y wspomaga; W nágrodę tedy, nigdy godnie nienagrodzoney łáski nád sobą uznaney, Mátki świátła MARYI. *Mater lucis MARIA.* Ten Cud, drugiego tygodnia przybywszy do Kościoła Łukiskiego, z wykonániem jurámentu zeznała, przy świádkach *PP. Pietrze Kilarskim, y Chryzostomie Falickim.* Jáko protokuł Cudow wyświadcza.

S. Albertus Magnus O.P. sup: Genesim.

Epiph: serm: de Laud: V. M.

CUD 2.

Tegoż Roku Mieśiąca Septembra 10. dnia. Jegomć P. Mikołay Piątkowski ná oko lewe cále niewidząc, ofiárował ſię do Obrázu Łukiſkiego P. N. Gdźie przybywſzy, że dla nie małego konkurſu ludźi, niemogł ſam bliſko przyſtąpić, poſtánowił ſobie dnia wolnieyſzego, oddáć pokłon Nayśw; Mátce. Potym powroćiwſzy do domu, ná Chwałę teyże N. P. codźień trzy Pozdrowienia Anjelſkie mawiał; gdy tedy jednego wieczoru ſtále poſtanowiwſzy przedśięwźięćie, za doſyć uczynić intencyi ſwojey, w pomienioną wybierał ſię podrożę, jeſzcze ná mieyſcu będąc, wzrok doſkonáły odebrał; Za uznaną ktorą łáſkę P. N. ſam bez przewodnika przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, SS. FILIPPA y JA-

KUBA

KUBA Apoſtołow, oddał podźiękę, jáko tey, ktora jeſt Mátką nieſtworżonego Słońca, świetnym Łáſk ſwoich promieniem záćmione ſerc náſzych oświecáją-
ca źrzenice: *Mater ſolis gloriæ, depravatas cordis noſtri pupillas illuminans luce ſua:* S. Andr: Cret: in S. Dom: M.
A oraz przy publicznym zeznaniu Cudu tákowego, ná potwierdzenie prawdy jurámént wykonał.

CUD 3.

Tegoż Roku Mieśiąca Decembra 10. dnia. Mikołay Janun z Gudan, będąc chory przez Niedźiel pięć ná oczy, gdy ſię do Obrázu P. Nayśw: świátła záćmionych. *Lumen cæcorum MARIA* udał, wzrok doſkonały odebrał; Zá co, ná znák wdźięczności przybywſzy do Obrázu N. MARYI P. ktora jeſt świátłem Barthol: de Piſis lib: 1. de Laud: SS. fruc: 10.

nayjaśnieyſzym, Swiát cáły oświecáją-
D. Ephrē in ſerm: de Laud: B. V. cym: *Lumen lucidiſſimum quo mundus illuminatur*, ten Cud publicznie zeznał y jurámentem potwierdźił.

CUD 4.

Roku Páńſkiego 1686. Mieśiąca *Januarij* dnia 15. Bazyli Báránowſki ćięſzko zapadł ná oczy, ták, że cále nic niewidźiał, z poufáłą tedy nádźieją do Mátki miłośierdzia, Mátki prawdźiwego świá-
Gvilhelmus Parvin: cap: 6. Cant: S. Germanus in zona Dei-Paræ. tła, *Mater veri luminis MARIA.* Ktora jeſt pochodnią złotą, śiedzących nas w ćiemnośćiach oświecájącą *Lucerna aurea MARIA, per quam, qui ſedebamus in tenebris, magna luce illuminati ſumus*, gdy ſię udał, doſkonale ozdrowiał. Ozdrowiawſzy; to pod przyśięgą zeznał.

CUD

68

CUD 5.

Tegoż Roku Mieśiąca 20. dnia. Jmć Pánna Anaſtazya Zienowiczowna, to zeźnała, że chorując przez cały Rok ná głowę (dla ktorego bolu cále była olſnęła ná oczy y nic niewidźiała) ſkoro ofiárowała ſię do tegoż Łukiſkiego Obrázu N. MARYI P. jáko zdrowie, ták wzrok ſtracony zupełnie odebrała. Za ktorą uznaną łáſkę P. N. przybywſzy do Kośćioła, ten Cud Mátki miłośierdźia świátła niezgaſzonego, nád ſame jaśnieyſzego ſłońce: *Lumen inextingvibile, ac ſole illuſtrius MARIA*: pod jurámentem publicznie zeznała. S. Joan: Chryzoſt: hom: in Xti Natali.

CUD 6.

Tegoż roku dnia y Mieśiąca, od świátła MARYI, drogę w ćiemnośćiach zoſtáją-

Joan: Geometra in B. V. M hymn: 4.

ſtáiącym oświecáiącey *Lumen errantium, luſtrans his iter in tenebris, MARIA.* Swiátłość ſtráconych oczu, odebrała Elżbieta Sáwicka w Wilnie mieſzkáiąca. Ta gdy rękę przez Niedźiel cztyry ſkurczoną máiąc, y ná obie nic niewidząc oczy, żadney w ták ćięſzkim pároxyzmie nie miała folgi, udała ſię do Obrázu P. N. Łukiſkiego, gdźie miłoſierdźiem teyże Mátki, ják oczu widok ſtrácony, ták ręki ſkurczoney, doſkonałe odebrała zdrowie. Który to Cud, y łáſkę N. MARYI P. przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, jurámentem potwierdźiła.

CUD 7.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca, ſłońce miſtyczne MARYA, nieuſtáiące świátła źrzodło w ſwey illuminacyi, *Sol myſticus, & in-*

S. Joann: Damaſc:

69

& indeficiens luminis fons, perpetuâ luce præditus. Swietnym łáſk promieniem zajaśniała, kiedy w podobney indygencyi, jáko prawdźiwa Oświećićielka, *Illuminatrix MARIA, quia profert lumen veritatis cæcis*, wzrok ſtracony przywroćiła Jmći Páni Páſtánowſkiey z Powiátu Oſzmiańſkiego, ktora przez ćięſzką od niemałego czáſu chorobę była olſnęła ná prawe oko, za ofiárowániem záś do Obrázu Łukiſkiego P.N. ják zdrowie, ták y doſkonáły oká prawego odebrała widok. Ktory Cud yłáſkę Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie łáſkámi ſłynącey, wyznáwáiąc, ſama Jeymć P. Páſtánowſka, z Mężem ſwoim, za przybyćiem do Kośćioła, w Xięgę Cudow zapiſała.

orat: 1 de B. V. M. Aſſumpt:

S. Antoni. O. P. n. ſumma p. 4. tit: 15. cap: 6.

CUD 8.

Tegoż Roku, Pan Jan Chamielſki,

dnia 9. Mieśiąca *Junij* zeznał, że chorując ćięszko ná oczy, gdy wzrok utráćił, udał ſię do Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie, źrzodła świetnego świátłość nam hoynie wylewającego: *Fons luminoſus MARIA, infundens nobis lumen agnitionis Divinæ* Wzrok doſkonáły y zdrowie odebrał.

B. Alber Magnus O. P. in Mariali ferm: 5.

CUD 9.

Tegoż Roku Mieśiąca *Julij* dnia 2. Páni Lucya Janowa Czerniewiczowa z Wilna, przez dwie lećie, ćięszko ná oczy chorowała, ták, że powicki wygniły, y pod oczyma żywy Káncer, twarz toczył, zkąd cále wzrok ſtráćiła. Zdeſperowána tedy, w ták ćięszkim pároxyzmie, gdy ſię ofiárowáła do Obrazu Łukiſkiego N. P. zrzodła świátłośći wier-

nych

nych klientow swoich oświecającego, *Fons lucis MARIA, qui cunctos in ipsam credentes illuminat.* Wzrok doskonały, y zdrowie odebrała; jakoż przybywszy do Kościoła, tákowy Cud y łáskę N. P. wykonánym potwierdźiła jurámentem. S. Greg: Thaum: in Orat: de Assum: B. V. M.

CUD 10.

Tegoż Roku Mieśiąca y dnia, przy liczney ludu frequencyi, w Kościele Łukiskim mistyczne nász świátło ná objaśnienie Národow MARYA. *Lumen ad revelationem gentium*, jáko jest świátłem oczu záćmionych, *Lumen oculorum, Benedicto Filio suo mediante MARIA.* Pokazała się; kiedy *ex voto* przybyłey Páni Jadwidze Janowey Bohdźiewiczowey do Kościoła Łukiskiego, prosząćey o objáśnienie oczu, skutecznie w tymże Kościele Bernardinus de Busto: Ser: 2. de Assumpt: B. V. Idiota de B V. p. 4. contempl: 6

utrácony przywroćiła widok. Swiádkámi tego z przytomnych pod ten czas ludźi będąc podpiſali ſię. Jegomć P. *Stefan Wolſki* Skárbnik Pinſki. Y Jegomć P. *Michał Janowicz.*

CUD II.

Tegoż Roku, Mieśiąca Septembra, 2. dnia. Páni Cecylia Myśliczowna Łucznikowa z Wilna, zeznała że Syn jey, imieniem Dawid z wielkiey choroby gdy był opuchł, ták dálece że y wzrok utráćił, ofiárowała go żałoſna Mátka do Łukiſkiego Obrázu P. N. ktora ſtráconym wzrok, upádłym ná oczy widok, jáko jey właśnie w tych indygencyach pobożny przypiſuje Aſceta elogium.

Joannes Geometra hym: 4. *Salve quæ viſa, ærumnis in triſtib9 ingens*
Præbes ſolamen, lumina grata ferens.

Witay

Witay ktora choroby zatrzymuješz w kroku
Dając ludźiom poćiechy oświecaſz ná wzroku.

Gdźie za przyczyną teyże P. N. zdrowym ná ćiele zoſtał, y doſkonáły wzrok odebrał, co przybywſzy *cum voto* ſama Páni Łucznikowa, *publicè* zeznała.

CUD 12.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 29. Kryſtyna Mickiewiczowa, z Wilna, przez lat ośm niewidźiała. A gdy ſię Cuda z łáſki Boſkiey przy Obráźie Łukiſkim P. N. co raz pomnażały, ofiarowała ſię w ſwym ták ćięſzkim pároxyzmie, do tegoż Obrázu, P. N. oświecenia wiernych, oświecającego źrzenice oczu náſzych, ślepotą zaćmionych; *Illuminatio fidelium, illuminans pupillas oculorum noſtrorum, cæcitate obtenebratas, MARIA.* A co raz potroſze poczęła widźieć; Skoro záś S. Joſeph: Hymno gr: pti: in Mariali.

ex voto przyszła do Kościoła Łukiskiego, doskonały wzrok odebrała, co pod przysięgą zeznała przy obecności niżey wyrażoney Osoby temi słowy. *Anno Dni ut supra. Persona supra nominata, personaliter constituta, in Ecclesia SS. Apostolorum PHILIPPI & JACOBI, suprascriptum testimonium, me infrascripto testante, tunc edidit. Ita est. Paulus Tołoczko Decanus Caunensis.*

CUD 13.

Tegoż Roku, Miesiąca Oktobra 7. dnia. Jeymć Páni Anna Łuszczykowna Szczytowa Woyska Mścisławska, chorując ciężko przez lat sześć ná gozdźiec, z ktorey choroby cále olsnęła była, dla czego ofiárowała się do Obrázu Łukiskiego P. N. do ktorego gdy kazała siebie jáko niewidzącą prowadźić, zaraz przy-

przybywſzy do Kościoła za przyczyną P. N. uznała miłośierdźie Boſkie, bo pod czas Mſzy świętey przeyrzała jednym okiem, y Obraz w wielkiey obaczyła świątłości, co wſzyſtko przy oddániu podźięki Mátce miłośierdźia, *oświeceniu tych ktorzy w ćiemnościach zoſtają. Illuminatrix eorum qui verſantur in tenebris MARIA.* Publicznie pod jurámentem zeznała. S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

C U D 14.

Tegoż dnia, Roku, y Mieśiąca. Woyćiech Schorſki, Obywátel Miáſta Kowieńſkiego, zeznał, że od niemałego czaſu, cále niewidząc, gdy już niemiał ſpoſobu y nádźiei do ſalwowania ſię z ták ćięſzkiego paroxyzmu, udał ſię do Obrázu Łukiſkiego N. P. áż zaraz choć niedoſkonále przeyrzał, potym záś kiedy

ſię

ſię w podrożę do náwiedzenia Obrázu Mátki miłośierdźia, Bromy świátłośći, oświecáiącey oczy ſerca náſzego, *Porta lucis, illuminans oculos cordis noſtri*, wybierał: doſkonále przeyrzał: za co BOGU Wſzechmogącemu y N. MARYI P. z ſerca dźiękuiąc, po wykonaney ſpowiedźi y Kommunij świętey, publicznie ten Cud przy niżey wyrażoney Oſobie zeznał. *Teſtor quod me præſente Perſona ſupra nominata receperit viſum. Ita eſt Caſimirus Towczyński, Vice-Cuſtos Eccl: Cathedr: Vilnen:*

S. Antoninus O. P. p. 4. tit: 508. cap: 6.

CUD 15.

Roku 1686. Mieśiąca *Junij* 25. dnia; Elżbieta Márćinowa Zuzanowiczowa; y Łucya Michałowa Báránowa z Miedźioła za mil 15. od Wilna, zeznały przyby w-

bywſzy do Kościoła Łukiſkiego, że długo chorując ná oczy, cále były olſnęły; dowiedźiawſzy ſię záś o Obráźie Przenayświęt: MARYI Pánny, łáſkámi ſłynącym, gdy ſię tu ofiárowáły zupełne odebrały zdrowie. Więc wyznawáiąc ten Cud, y łáſkę Pánny Nayśw: jáko *świetney łáſk pochodni, zgaſzone ſerc náſzych zapalającey pochodnie; Lucerna aurea MARIA, lucernam extinctam cordis noſtri reaccendens*, przybywſzy do pomienionego Kościoła, *votum* ſwe wypełniły. S. Joann: Damaſc:

CUD 16.

Tegoż Roku, y Mieśiąca dnia záś 30. Máryánna Niećiſzewſka, Krzyſztofowa Wieliczkowa z Ekonomij Ołytſkiey z Klucza Krápolſkiego ze Wśi Czeſznikow, zoſtáwała w paroxyzmie, ták ćięſzkim

ſzkim, że ſami Medycy poznáć niemogli defektu tego, który twarz wſzyſtką pſuiąc, wzrok odjął, y cále oślepił; wtym tedy nieuleczonym pároxyzmie, gdy ſię ofiárowáła do Mátki miłośierdźia, wiernym łáſkę świátłośći przynoſzącey, *Lucerna MARIA, quæ gratiarum lucem fidelibus affert*; ják zdrowie, ták doſkonały wzrok odebrała. Y ten Cud przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego publicznie objawiła.

Theodoſio Laſch: Imper: in Cant: ad S. Deip:

CUD 17.

Tegoż Roku, Mieśiąca Septembra 4. dnia. Páni Máryanna Grzybowſka z Kieydan, zeznała to: że przez lat dźieśięć będąc od P. BOGA ślepotą náwiedzona, gdy w ták ćięſzkim ráźie y nieznośnym pároxyzmie między dniem, á nocą dyſcernencyi nieznała, ofiárowała ſię

się do Obrázu Łukiſkiego Pánny N Mátki świátłości náſzey, *Mater lucis noſtræ*, po tákowym tedy ofiárowániu ſię z podźiwieniem niemałym ludźi, ſtrácony wzrok wráz odebrała, od Swiátła miſtycznego MARYI; ktora *w ćiemnośćiach zoſtáiących ośnieca, áżeby uzdrowionemi oczyma, niepojętą chwałę Boſką, w doczeſnym przez wiárę, w wiecznym záś życiu ſamą oglądáli iſtotą*; *Lux MARIA, quâ quaſi quodam collyrio illuminantur cæci, ut ſanatis oculis DEI gloriam valeant intueri, hic per fidem, in futuro per ſpeciem*, dla czego przybywſzy do Kośćioła tákowy Cud, y łáſkę Pánny Nayśw: doznaną w Obráźie Łukiſkim, z pokornym dźięk czynieniem wyznała.

Aelred: Abb: ſer: 1. de Aſſumpt: B. V.M.

S. Richar: à S. Laur: de SS. Virg: l. 1.

C U D 18.

Roku Páńſkiego 1687. Mieśiąca *Julij*

24. dnia. Jeymć Páni Helena Poźniakowna Skirmontowa, zeznała, że ją ćięſzko wrzod trápjąc, cále był zajął oko, od ktorego nie tylo widźieć niemogła;ále y cále w czas przyſzły nieſpodźiewała ſię mieć ſobie przywrocony widok; Gdy jednák do Obrázu Łukiſkiego Mátki Nayśw: ućieczkę uczyniła, doſkonále ozdrowiała, z przywroceniem ſtráconego wzroku; Taż Jeymć Páni Skirmontowa, ſłużącą ſwoją w podobnym pároxyzmie, do tegoż Obrázu ofiárowawſzy, nieodmienney łáſki (jáko y nád ſobą) doznała od Mátki miłośierdźia, *Mátki świátła*, ktora gdy záćmione oświeca oczy, ſłuſznie *Moyzeſza przyrownana jeſt krzakowi.*

D. Sever: Alexãdr: lib: de Rit: Baptiſ: *Mater lucis, Rubo illi, quem conſpicatus eſt Moyſes comparata.* Ktory to Cud, y łáſkę N. MARYI P. własną ręką w Xięgę Cudow

dow ingrossowała, z podpisem. *Helena z Poźniakow, Andrzejowa Skirmontowa.*

CUD 19.

Roku tegoż, Mieśiąca Augusta 10. dnia. Jan Pszczołka Religij Greckiey, Prezbiter Dalecki, zeznał; że przez lat trzy będąc náwiedzony od P. BOGA ślepotą, ják prędko się ofiárował do Obrázu Łukiskiego Pánny Przenayświętszey, zaraz przeyrzał, y postrádány wzrok odebrał, za łáską y miłosierdźiem tey, ktora *własnemi ćiemnośćiámi grzechow záćmione serc naszych ośvieca oczy: Porta lucis, oculus cordis nostri illuminans MARIA, quos densissimæ peccati tenebræ obscuravêre.* S. Joseph: Hymn: in Mariali.

CUD 20.

Tegoż Roku Mieśiąca Decembra, 30.

dnia, w niespodźiánym nieszczęśćia przypadku, doznał wielkiey łáski P. N. *przedwiecznego źrzodła, prawdźiwego świá-*

S. Joan: Damasc: orat: 1. de Assumpt: B. V. M. *tła MARYI, Fons perennis veri luminis MARIA.* Jegomć P. Władysław Berk, Ciwun Bierżańśki, tákowym sposobem: Stangret w drodze zaćinając konie, wyćioł biczem w oko, ták, (jáko sam mowił) że niemal cále wypadło oko: *hoc in casu*, przyszedszy do śiebie uczynił *votum*, Nayświęt: MARYI Pánnie w Łukiśkim Obráźie Cudámi słynącey oddáć pokłon, prosząc o przywrocenie stráconego oká. Jákoż tego momentu przeyrzał y bolu więcey nieczuł; *in vim* tedy *gratitudinis* za ták wielką uznaną łáskę P. N. przybywszy do Kośćioła Łukiśkiego, ten Cud publicznie wyznał, y przy oddánym *votum* ręką swą własną w Xię-

gę

gę *miraculorum* ingroſſował. podpiſuję ſię. Wałdyſław Berk. C. B. *mpp.*

C U D 21.

Roku 1688. Mieśiąca *Januarij* 15. dnia, Jan Miśkiewicz z Radźiwiliſzek gdy ćięſzko ná oczy upadſzy, nic niemogł widźieć, udał ſię do Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie łáſkámi ſłynącey, jáko *do źrzodła świátłośći, wſzyſtkich oświecájącego, Fons lucis, omnes illuminans MARIA.* Zaraz wzrok ſtrácony odebrał. Co przybywſzy do Kośćioła, pod jurámentem zeznał. S. Joann: Damasc: in oct: Græcorũ.

C U D 22.

Tegoż Roku, Mieśiąca *Februarij* 19. dnia, Páni Helena Sulińſka, przez ćięſzkość choroby, mając wzrok ſtrácony, trzy tygodnie niewidźiała, gdy ſię záś

po

porátunek do ſtynacego Cudámi Obrázu Mátki Nayśw: w Łukiſzkach udała, po troſze zaraz przeglądając dnia piętnaſtego już doſkonále widźieć mogła. Ktory to Cud y łáſkę Pánny Nayśw: publicznie wyznawáiąc, y Jey przypiſuiąc jáko *Jutrzeńce náwiedzaiącey nas ćięſzkiemi obćiążonych ćiemnościami. Aurora noſtra MARIA, quæ viſitat nos oppreſſos tenebris.* Ze ſama nie umiała piſáć przytomnych pod ten czas *in teſtimonium* dla podpiſania ſię do tákowego Cudu prośiła, jákoż *in Libro miraculorum* niżey wyrażone Oſoby podpiſały ſię. *Jerzy Lamdyn Clericq ſæcularis. Jan Woytkiewicz*, Akádemik, y *Jerzy Lewkowicz.*

Philippus Abb: lib: 6. in Ca t: cap: 10.

CUD 23.

Tegoż Roku Mieśiąca Márca 3. dnia, Máryanna Janiłowa z Páráfii Komayſkiey,

77

ſkiey, ze wśi Moncíowney, będąc nawiedzona od P. BOGA ślepotą przez Niedźiel trzy nie widźiała, gdy ſię jednak ofiárowała do Obrázu Łukiſkiego P. N. nieumknęła ta Miſtyczna gwiazda łáſk ſwoich promieni, dla oświecenia grubą nocy ćiemnośćią záćmionych oczu, *Stella illuminãs noctis profunditatẽ, id eſt cæcitatem MARIA*, bo prędko wzrok zupełny otrzymała, y zdrowo przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, ten Cud jurámentem potwierdźiła.

Bernard: de Buſto in Mariali ſerm: 30. de Concept: B. V. M.

CUD 24.

Tegoż Roku, Mieśiąca Marca, 13. dnia, Jegomć P. Jakub Michał Gurſki, z Wojewodztwa Mińſkiego, mając wzrok ſtrácony przez pułtora Roka, ták że mało co mogł widźieć, gdy ſię

dowiedźiał o łáſkách y miłośierdźiu Boſkim, ſtynącym w Obráźie Łukiſkim Nayśw: MARYI Pánny, z ufnośćią udał ſię, jáko do Mátki miłośierdźia, *przyświecáiącey Jutrzeńki uſtáiącym we świetle oczom*, *Aurora MARIA nobis caligantibus elucens*. Gdźie zá przyczyną teyże miſtyczney Jutrzeńki, MARYI, wzrok doſkonały otrzymał. Za ktorą dobroczynność BOGU Wſzechmogącemu y Pánnie Nayśw: dźiękując, ná potwierdzenie prawdy przyśięgę wykonał

Philippus Abb: lib: 6. in Cât: cap: 10.

CUD 25.

Tegoż Roku, Mieśiąca Mája 8. dnia, doznał łáſki w reſtytucyi ſtráconego wzroku, od miſtyczney gwiazdy MARYI, *rozpędzaiącey grube ćiemnośći: Stella MARIA, tenebrarum purificatrix & ſerenatrix*

S. Joann Damaſc:: ſer: 6. de Nomin: MARIÆ.

trix: Jegomć Pan Piotr Wołoćko ze Zmuydźi, ćięſzką chorobą od P. BOGA będąc náwiedzony (ktora go przez ośm Niedźiel trápiąc wzrok ná reſztę odebrała) gdy ſię bowiem do Cudownego Obrázu N. P. w Łukiſzkach będącego, z ufnośćią po rátunek udał, w krótce zdrow zoſtał, y wzrok otrzymał. Za co wypełniając przedśięwźięte *votum*, z dźięk czynieniem BOGU Wſzechmogącemu y MARYI Pánnie, do Łukiſzek przybywſzy tákowy Cud y łáſkę Mátki miłośierdźia przy publicznym zeznániu jurámentem potwierdźił.

CUD 26.

Tegoż Roku Mieśiąca Maja, 26 dnia, Jegomć P. Władyſław Ligęza, z Powiátu Kowieńſkiego, przez czas niemały, nie-

znośne głowy bolenie ćierpiąc, wzrok był utráćił, á gdy ſię z ufnośćią udał do Mátki Miłośierdźia miſtyczney *Jutrzeńki*, *w ćiemnośćiach zoſtáiącym przynoſzącey świátłość*, *Aurora quæ lucem, ijs qui in tenebris verſantur adduxit MARIA.* Wkrotce zupełne otrzymał zdrowie, co przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, *publicè* wyznał.

Theod: Laſch: Imp: in Cant: ad SS. Deip:

CUD 27.

Tegoż Roku Mieśiąca *Julij*, 24. dnia, zoſtáiący w ćiemnośćiach ſtráconego wzroku, do myſtyczney *Jutrzeńki MARYI*, *końca ćiemney nocy*, *niezgáſzonego záś świátła początku*, *Aurora MARIA, quia finis eſt noctis, & lucis initium*, gdy ſię udał Jegomć P. Gabryel Bartoſzewicz z Xięſtwa Zmuydzkiego, ktory cały Rok chorując

D. Petrus Damaſc: ſerm: de Aſſumpt: B. V. M.

rując ná oczy niewidźiał; doznał łáſkáwey illuminácyi, *Sviátła* miſtycznego MARYI, *oświecáiącego każdego człowieka*, *Lux noſtra MARIA, quæ lluminat omnem hominem*, bo w ſwey indygencyi pomyślny przywroconego wzroku odebrał ſkutek. Jakoż tey znaczney łáſki, y Cudu Pánny MARYI świádkiem jeſt *votum* od pomienionego Jegomći Pána Bartoſzewicza ofiárowáne; przy oddániu ktorego zeznanie ſwoje w Xięgi Cudow wpiſał y jurámentem potwierdźił.

B. Alberto Magno in Bibli: Mar: ſup: Evan: Joan:

CUD 28.

Tegoż Roku, Mieśiąca Auguſta 30. dnia, Stefan Widmontt Obywátel Miáſta Kowieńſkiego, mając Małżonkę ſwoję ták ćięſzko ná oczy upadłą, że przez kilka Niedźiel ledwo co mogła widźieć,

skoro ją w ták ciężkim utrápieniu ofiárował do Obrázu Łukiskiego Pánny N. wkrotce ozdrowiała. Bo gdy przyszła odwiedzając Obraz Kościoła Łukiskiego P. N. stáła się oney ta Mátka miłośierdźia w Cudownym Obráźie swoim mistyczną Rzeką (jáko ją nazywa Rychard S.) ná ktorą kto niedoskonáłemi przy szczyrey dewocyi spoyrzy oczyma, wszelką doskonáłość wzroku odbiera. *Flumen MARIA, cujus inspectio acuit visum*, kiedy za spoyrzeniem tylko, ná ten wspaniały Obraz Mátki Nayśw: ták doskonale przeyrzała, jákby kto oczy otworzył. Za co BOGU Wszechmogącemu y P. N. przy wykonaniu uczynioney inteneyi dźiękując, Cud tákowy *prævio juramento* zeznała.

S. Richardus à S. Laurent: de Laud: B. V. M.

CUD

CUD 29.

Togoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 31. Páni Apollonia Mosłokowa, z Olszan mil dźieśięć od Wilna mieszkająca, zeznała Cud nad sobą doznany *Swiatła świata MARYI, przez ktorą cáły świát w ćiemnośćiách będący został oświecony, Lux mundi MARIA, per quam mundus illuminatur.* Ta przez Niedźiel śiedm cále niewidząc, gdy usłyszała o Cudownym Obráźie P. N. w Łukiszkach, gdźie wiele łásk Bosłkich doznawáją indygeńći; (ofiárowała się do tego Obrázu P. N. jákoż wkrótce wzrok otrzymała, co przybywszy do Kośćioła Łukiskiego. Przyśięgą roborowała.

Jacob. de Voragine serm: 2. p. Sab: 4. heb: Quadrag:

CUD 30.

Tegoż Roku, Mieśiąca Septembra, dnia

dnia 10. Jegomć P. Władyſław Mieczni-
kowſki, zeznał to, że będąc w ćięſzkiey
chorobie ſtráćił wzrok w dźień Nowego
Lata, ták że nic niewidźiał, y bol niezno-
śny ćierpiał, z ktorego bez czaſu, ſam ſo-
bie czas śmierći chćiał uczynić, w tey zo-
ſtającemu deſperácyi perſwadował Jmć
P. Zabłocki áby z pełną ufnośćią otrzy-
mania łáſki y miłośierdźia Mátki Nayś:
ućiekł ſię do niey w Obráźie Łukiſkim
Cudámi ſłynącey, po rátunek; ktora gdy
záćmione oświeca oczy ſłuſznie z ſłoń-
cem świát oświecającym paragonuje, *Pro-*
Richard. à S. Laur: lib: 4. de Laud: B. V. M, *pter puriſſimam puritatem, comparatur ipſi Soli MARIA*, bo to o niey może ſię mo-
wić co Auguſtyn S. *lib*: 9. *Confeſſionum*,
S. Aug: l. 9. Conf: cap: 4. *cap*: 4. nápiſał *Non lumen nos ſumus, quod illuminat omnem hominem, ſed illuminamur à Te, ut qui fuimus aliquando tenebræ, ſimus*
lux

lux in Te. Jakoż, gdy *cum voto* przybywszy do Kościoła Łukiſkiego, nic niewidzący, padł krzyżem ná źiemię, o przywrocenie proſząc wzroku; otrzymał ſkutek prożby ſwojey, z podźiwieniem wſzyſtkich; bo nie tylko doſkonale przeyrzał, ále y wielką świátłość Pánny Nayświętſzey, która ſię mu z wielkim blaſkiem rozświećiła z nagła w oczach obáczył, jáko ſam potym to pod przyſięgą zeznał. 81

CUD 31.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 20. Jeymć P. Zofia Piotrowiczowna, Czerniawſka, z Powiátu Oſzmiáńſkiego zeznała że mając Syna, imieniem Káźimierza, który trefunkiem ſobie w oko uderzył nożem, ták że przez Niedźiel czte-

ry nic niewidźiał. Gdy go ofiárowała do Obrázu Łukiſkiego P. N. prędko ozdrowiał; áże zaniedbała przedśięwźiętey intencyi w nadwiedzeniu Obrázu Mátki Nayśw: zadoſyć uczynić, znowu tenże bol, y defekt, odezwał ſię w oku. Znáczną już tedy poznawſzy nad ſobą plagę Boſką, gdy powtornie tegoż ofiárowała Syna, z wykonániem pierwſzego przedśięwźięćia, wraz otrzymał konwaleſcencyą y zdrowym zoſtał, za co náznak wdzięczności Mátce Nayśw: miſtycznemu świátłu, łaſkáwą illuminácyą wſzyſtkim przyświecájącemu, *Lux nova orta cunctis fidelibus MARIA*, przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, przy publicznym zeznaniu Cud tákowy własną ręką zapiſała, zdrowego oraz cále Syna prezentując.

Erneſt: Prag: in Mar: c. 1.

CUD

CUD 32.

Tegoż Roku Mieśiąca Oktobra, 11. dnia, Sławetna Anna Andrzejowa Łukáſzewiczowa, z Wilna, mając Corkę ſwoję, imieniem Apollonią upadłą ná oczy, y przez ćwierć Roku nic niewidzącą, gdy do źrzodła świátła, oświecáiącego wſzyſtkich ludźi MARYI, w Łukiſkim Obráźie Cudámi ſłynącey, (ktorą Chryſippus tym nazywa tytułem, *Ave fons lucis, omnem hominem illuminantis*) ofiáro- Serm: de Laud: B. V. M.
wała: teyże godźiny wzrok przywrocony zoſtał, dla czego oddáiąc podźiękę N. MARYI Pánnie, te cudowną jey łáſkę ſumnieniem ápprobowała.

CUD 33.

Tegoż Roku, Mieśiąca y dnia, P. Káźimierz Dźidźiukiewicz zeznał, że Corka jego imieniem Kátárzyna, przez oſpę

wzrok utráćiła była, y cále ná oczy upadſzy nic niewidźiała, lecz gdy onę w tym utrápieniu zoſtáiącą, żałośni Rodźice do Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie gwiazdy miſtyczney oświecáiącey MARYI *Stella illuminatrix MARIA*, ofiárowáli, zaraz przeyrzała, y wkrótce ſam przybywſzy pomieniony Pan Dźidźiukiewicz *cum voto* Cud tákowy poprzyśiągł.

S. Anton: O. P. in ſumma p. tit: 7. cap: 2. §. 1.

STRU-

STRUMIEN IV.

Miſtyczney Fontanny.

Lekárſkimi wodámi chorych od wſzelkich niemoc

UZDRAWIAIĄCY.

SŁuſznie po wytryśnionym z pod miſtyczney fontánny Łukiſkiego Obrázu, MARYI ſtrumieniu, świát, y ludźi illuminácyą ſwoją oświecájącego, *publicam in lucem*, wraz lekárſkimi płynie wodámi, źrzodło wiecznego uzdrowienia MARYA. Ażeby tym ſámym, po uniwerſalnym świáta oświeceniu, jáśnie ta miſtyczna Fontanna, z wſzelkich chorob uzdrawiającą pokażała ſię Apteką. *Apotheca ſalutis hominum MARIA.* Swiát niezdrowy, bo zawſze ná malignę cho-

D. Bern: in orat: Rby: ad

D. Jesum Christũ, cujusq; Matrem intemer: Virg:

ry, *mundus in maligno positus.* Ktoż *in hoc malo* z zbáwienną przybył ſalwacyą? jeżeli nie jedyna, niedoſkonáłośći zdrowia náſzego Lekárka, MARYA. Ktora gdy z śmiertelney wſzyſtkich ná wieczność uleczyła choroby; Jákoż zoſobna káżdemu doſkonałey w żyćiu doczeſnym, dáć niemogła zdrowia konwaleſcencyi? Jey bowiem jáko naydoſkonalſzey ſchorzałych prezerwatywie náſz Wielki Doktor ozdoba Zakonu Albert S. przyznaje,

S. Alber: M. O. P. in Biblijs Mar:

nullus morbus ita fuit incurabilis, quin Virgo sciret & non posset eum curare. Jeżeli Rzym, świát Chrześćiáńſki, y głowa cáłego Swiáta, w oſtátniey powietrza zoſtáiąc graſſacyi, ſalwował ſię Obrázem, przy publiczney Proceſſyi Mátki Nayświętſzey; dálekoż bárźiey świát Pálemońſki, tym ſię dla śiebie MARYI zaſzczy-

ſzczycaſáworem, że przy pierwiaſtkach Cudow Obrázu Łukiſkiego, (jáko ſię w Originálnym námieniło Dukćie,) ſama ta Mátka miłośierdźia, ná toż mieyſce, do śiebie w káżdych potrzebach ućiekáć ſię kazała; Gdźie co za łáſki rożnym indygentom wyświadczone były, náſtępujące potwierdzają dokumenta.

CUD I.

Xiądz Alexander Szemioth Wikáry Konwentu Łukiſkiego, Zakonu Kaznodźieyſkiego, łáſki Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie ná początku Cudámi ſłynącey, pierwſzy w ſwey indygencyi był partycypantem, (jáko ſię doſkonále w ſamym wyráźiło Oryginalnym Obrázu tego Dukćie,) bo ćięſzką chorobą złożony, miał nápomnienie przez ſen

ſen od Nayśw: Pánny, áby jey Obraz do Klaſztoru Łukiſkiego przywieźiony, w lepſzym był poſzanowaniu. Po ktorym to widzeniu, zaraz doſkonałą już niemal ſtráconego zdrowia otrzymał konwaleſcencyą. Ale że tákowe widzenie mniey ápprehendował, piątego dnia, nieſpodźianie w większą wpadł chorobę; á ták już nie do żyćia, ále do śmierći będąc bliżſzym; jáko *in hoc paſſu*, od wſzyſtkich Doktorow opuſzczony, gdy już nizkąd mieć niemogł rátunku, za powtornym tey Mátki miłośierdźia upomnieniem, która rada wſzyſtkim choć niewezwana przybywáć nápomoc, *velociùs ejus occurrit pietas, quam invocetur, & cauſas miſerorum anticipat.* Wſpomniawſzy ná owe przeſzłe widzenie przy ſtałym przedśięwźięćiu wypełnienia woli Mátki Nay-

S Richardus à S. Laurent:

święt-

świętszey, począł się po rátunek ućiekáć do tegoż Obrázu MARYI Pánny, prosząc X. Promotora támecznego o jedno Pozdrowienie Anjelskie przed tym Obrázem, jákoż, tegoż momentu znáczną ná zdrowiu uczuwszy meliorácyą, wkrotkim czásie do doskonałego przyszedł zdrowia. *Actum Anno Dńi* 1684. *Mense Junio die* 28.

CUD 2.

Tegoż Roku Mieśiąca *Julij* 31. dnia, doskonále odebrał zdrowie, *od zdrowia stałego MARYI, tych; ktorzy się prawdźiwie do niey ućiekáją, Salus firma universorum Christianorum MARIA, ad eam sincerè, & verè recurrentium.* D. Ephr: in serm: de Lad: Pan Andrzey Bártoszewicz, ktory ćierpjąc bol ćięszki ná zębach, gdy się ofiárował do P. N. w Łu-

W kiskim

kiſkim Obráźie, zaraz bolu pozbył, y ozdrowiał; dla czego przyſzedſzy do Kośćioła SS. FILIPPA y JAKUBA Cud tákowy publicznie zeznał, przy świádkach *Pánu Krzyſztofie Staſzkiewiczu, y Pánu Adámie Symonowiczu.*

CUD 3.

Tegoż Roku, Mieśiąca, y dnia, Jagnieſzka Gilewiczowna, mając nogę przez kilka lat od Roży zbolałą tak barzo, że nią y władnąć nie mogła dla żył pokurczonych, gdy ſię do Obrázu Łukiſkiego Pánny N. ofiárowała, zaraz znacznie bol uſtąpił, y wkrotce ozdrowiawſzy przyſzła do Kośćioła pieſzo, oddáiąc dźięki BOGU Wſzechmogącemu, y Mátce Nayśw: jawnemu uzdrowieniu tych, ktorzy ſię do niey w

ſwych

swych chorobach uciekają: *Sanatio manifesta MARIA, ægritudinum eorum, qui ad eam recurrunt.* Y Cud ten publicznie zeznała; mając za świádkow *P. Piotra Kilarskiego, y P Chryzostoma Falickiego.* Theod: Imp: in Cant: ad SS. Deiparam.

CUD 4.

Nie zgryźie świát zębáty w niepamięć puszczając, znacznego zbolałych uzdrowienia zębow, ktorego doznała Jeymć P. Abramowiczowa, Stárościna Bamierska, tegoż Roku Mieśiąca Augusta, 3. dnia; ta bowiem ćięszko chorując ná zęby, gdy się do Matki miłośierdźia ofiárowała, (ktora chce y może nas z chorob niedoskonałośći, jáko Niebieska Lekarka, w wszelką zamienić zdrowia doskonáłość: *Medica MARIA nos potens & desiderans sanare*) prędko zdrowie o- Bern: de Busto in Mar: l. 2.

de Corona B. V. M. trzymała, y przybywszy *ad locum gratiarum*, ten Cud pod jurámentem zeznała.

CUD 5.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 6. Páni Elżbieta Gurniewska z Wilna, mając nogę złomaną, od lat trzech gdy nie mogła ją władáć, do Obrázu Łukiskiego P.N. udała się, gdźie przybywszy, na kulach weszła, tey łáski doznała od Nayśw: Pánny; że kulę zostáwiwszy w Kościele, zdrowa odeszłá. Y niedźiw! bo ona jest *ufnośći mających w sobie, zdrowie pewne, Salus certa MARIA, confidentium in ea;*

S. Joan: Damasc: in Parad. B. V. M. Ná konfirmácyą tedy doznánego Cudu, wźiąwszy za oczywistych świádkow *Jegomći Xiędza Stanisława Siemaszkę, Kánonika Zmuydzkiego, y Jegomći Xiędza Brunona Romanowskiego Ord: Minorum de Obser-*

Obſervantia, także y *Jegomći Pána Michała Lachowicza*, *Woyta Altaryi Monwidowſkiey*, jurament wykonała. 87

CUD 6.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 7. Jeymć Pánna Anna Rychlicka, całując ten Obraz, pomyśliła że nie jeſt Cudowny, (á to z tey przyczyny, że Ruſkiego malowania,) áż owo Cud nowy! wraz ją BOG, ćięſzką chorobą ſkárał, ktora jey y mowę zamknęła. Przytomni widząc ták znaczną płagę Boſką, gdy ją z Kośćioła wynieśli, po niemałym czáśie do śiebie nieco przyſzedſzy, tákowe pomyślenie, z żalem y z ſkruchą, przed wſzyſtkiemi wyznała; á grzech ſwoy, y błąd poznawając, teyże Mátki miłośierdźia prośiła o zdrowie, z obowiązaniem

przytomnych áby ná jey intencyą Anjelſkie záśpiewáli Pozdrowienie, co ſkoro uczyniono, zaraz poczęła przychodźić do ſiebie; ná czym y juráment wykonała.

CUD 7.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 10. doznała w ſwym utrápieniu łáſki, miſtycznego zdrowia MARYI, świádczącey nam pełną wſzelkich poćiech łáſkę; *Salus noſtra benevolentiæ plenam conſolationem nobis præbendo*: Máryánna Sawrogośćiowna, która ćierpjąc przez lat kilka Káduczną chorobę, gdy ofiárowała ſię do Obrázu Łukiſkiego P. N. Cudámi ſłynącego, wraz zdrowie zupełne odebrała; jáko ná potwierdzenie tego wykonany oświadcza juráment.

S. Joann Damaſc:: in Paracl: B. V.

CUD 8.

Roku tegoż y Mieśiąca, dnia záś 13. Máryánna Łowczewiczowna, z Wilna, mając ſkurczoną rękę, gdy ſię ofiárowała do Mátki miłośierdźia; przy nieomylney nádźiei, otrzymania jey nád ſobą protekcyi, jáko utytułowáney od rękodaynego jey Dewota: *Nádźieją náſzą nigdy nieporuſzoną, Spes noſtra MARIA, in Patrocinijs planè immota*, modląc ſię do niey przez cáły tydźień, dnia oſmego doſkonáłe odebrała zdrowie. Ktorego Cudu *realitatem* wykonáną potwierdźiła przyśięgą.

S. Joann: Damaſc: in mænes Græc: 15. Auguſti.

CUD 9.

Roku tegoż y Mieśiąca, dnia záś 17. Jegomć Xiądz Walenty Hormanowſki *Societatis JESU*, mając ćięſzkie morzenie w żołądku; á rátować ſię niemogąc, przy-

przypomniał sobie Obraz Mátki Nayś: MARYI Pánny wielkiemi łáskámi w Łukiszkach słynący, do którego, gdy się ofiárował, skuteczney nad sobą doznał łáski, bo za przyczyną Mátki miłośierdźia, zdrowia, niezdrowie cierpiących, MARYI, *Salus ægrotantium MARIA.* Znáczną meliorácyą y doskonáłe otrzymał zdrowie, co áby w wieczney zostáwáło pamięći, kártę ręką swą pisaną náznák dźięk czynieniá P. N. do ingrossowánia *in Librum miraculorum*, zostáwił; ktora jest tenoru tego.

Joann: Geom: in Ann: S. Deip: Gen: M.

Anno Dńi 1684. *die* 17. *Augusti*, *existens in summis torsionibus ventriculi*, *in memoriam revocans magna beneficia præstari hominibus afflictis per miraculosam Imaginem in Templo SS. PHILIPPI & JACOBI existentem*, *ubi me ad hanc Imaginem obtuli*, *proti-*

protinus omnes dolores ceſſârunt; in gratiarũ actionem obtenti beneficij, cum ſcitu Superiorum meorum, obtuli Sacrum ad eandem Imaginem. Valentinus Hormanovſki S. J. Co y wykonánym potwierdźił jurámentem.

CUD 10.

Togoż Roku, Mieśiąca Septembra 20. dnia, Jegomć P. Alexander Grabowſki, mając ták ſchorzałe nogi, że od bolu y ſtąpić niemogł, á przy tym cáły rok obłożną będąc złożony chorobą, gdy ſię dowiedźiał o ták Cudownym P. N. Obráźie, do niey o porátunek uczynił rekurs, jáko do tey która jeſt lekárſtwem, y oſobliwſzą Kurátelą chorym, *Medicina MARIA infirmis.* Po którym udániu ſię, zaraz z podźiwieniem wſzyſtkich, bol uſtąpił, y wkrótce ozdrowiał; Dźię-

S. Barth: de Piſis l. 1. de laud: fructu 10.

kując tedy, za uznane Dobrodźieyſtwo, z Hołnik o mil 12. od Wilna, przyſzedł piechotą, y tego Cudu, publiczne zeznanie ſwoje; jurámentem potwierdźił.

CUD II.

Tegoż Roku, Mieśiąca Oktobra 10. dnia, Stefan Oſtrowſki, Obywátel Kroſki za mil 30. od Wilna, chorując przez lat śiedm, ná rożne choroby, y cále z łożká niewſtáiąc, gdy już od wſzyſtkich był opuſzczony Medykow, nieopuſzczony jednak zoſtał od MARYI Pánny, która jeſt Lekárką uzdrawiającą chorych, oraz zaſługámi ſwemi zamyſły náſze potwierdzającą, *Medica ſalubris ægrotantium MARIA, quæ ſuis meritis & precibus mentes relevans, confirmat animos*, bo ſkoro ofiárował ſię do jey Cudownego Obrázu,

Joan: Trithe: lib: 1. de mirac: B. V. M. cap: 6.

prę-

prędko począł przychodźić do zdrowia, przy zupełności którego, oddając P. N. honor y dźięki, za uznaną łáskę; do Kośćioła Łukiſkiego przybył, y ten Cud uznany nad ſobą pod jurámentem zeznał, mając átteſtácyą od *Jegomći Xiędza Siemaſzki* Kánoniká Diecezyi Zmuydzkiey.

CUD 12.

Roku tegoż y Mieśiąca, dnia záś 27. Jegomć P. Andrzey Traczewſki y ſama Jmć Páni Kátárzyna Dąmbrowſka Traczewſka, zeznali, że ſam pomieniony Jegomć P. Traczewſki mając nogę ſkurczoną od wrzodu, á ſama Jeymć Páni Traczewſka, ćięſzko chorując przez Niedźiel kilkanaśćie, gdy ſię ofiárowáli do tego Obrázu P. N. (ktora ſię ſłuſznie medykámentem Rodzaju; to jeſt zeho-

Albertus Magn: in Biblijs MARIÆ Sup: libr: Eccleſiaſtici.

rzałego świáta;) nazywa: *Medicamentum generationis MARIA, id eſt infirmorum filiorum Adam*, zupełne zdrowie otrzymali, y ten Cud *publicè* wyznawając jurámentem potwierdźili.

CUD 13.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 29. Páni Márta Woronowiczowa, będąc cále káleką ná rękę dla ſkáncerowania, gdy żadne lekárſtwa y kurácye nie pomagały, udała ſię w kurátelą Mátki miłośierdźia, ktora zranionych umacnia, y do zdrowia przywodźi chorych, *Medica miſerorum MARIA, conſolidans vulneratos, & ad ſalutem perducens ægrotos*, á wraz za tey Mátki miłośierdźia opátrznośćią zdrowa zoſtáła ná rękę.

Anſelmus Luc: ſuper Salve Regina.

CUD

CUD 14.

Tegoż Roku, Mieśiąca y dnia, Zofia Walewiczowa Berchardowiczowa będąc chora ná nogi, ták dalece że przez czas długi uklęknąć niemogła, gdy się ofiárowała do Obrázu Łukiſkiego P. Nayś: (ktorą ſłuſznie Jan S. Damaſcen od wſzelkich boleśći ućiſkow, y trybulácyi, uwolnieniem nazywa: *Ave unicum moleſtiarum levamen; Ave omnium dolorum cordium medicamentum*) zdrowie doſkonałe odebrała; co przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego wyznała, y to wyznanie jurámentem potwierdźiła.

S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

CUD 25.

Tegoż Roku, Mieśiąca y dnia, Jegomć P. Władyſław Korſak, z Woiewodztwa Połockiego, za mil śiedmdźieśiąt

śiąt y pięć od Wilna mieszkáiący, już cále *desperatæ* był *salutis*, do Mátki záś miłośierdźia, nádźiei desperuiących, *Spes unica desperantium MARIA*, gdy się udał, zdrowie otrzymał, tákowym sposobem:

D. Ephr: in orat: SS. DEI Genitr:

Ten pomieniony Jegomć P. Korsak przez cáły rok nogi, y ręce skurczone máiąc, gdy już łáski y Cuda Mátki N. co raz *in dies crescere*, y ná cáły świát Pálemońśki słynąć poczęły, usłyszawszy o tym Cudownym Obráźie łáskámi słynącym, kazał śiebie ná to mieysce Swięte przywieść, gdźie za przybyćiem, zupełne zdrowie odebrał, y ten Cud jurámentem potwierdźiwszy, názad do domu ná dokument zupełnie rekuperowánego zdrowia, y śił czerstwych dostąpienia, tákże *in gratiarum actionem* za Cud Krolowey Nieba, pieszo powroćił,

CUD

CUD 16.

Tegoż Roku, Mieśiąca Nowembra, 6. dnia, doznała wielkiey łáski y Cudu MARYI Pánny, jáko naypewnieyszey utrápionych wszystkich ućieczki, *Tutissimum afflictorum omnium MARIA refugium*, Kátárzyna Piotrowiczowa z Bezczopek za mil sześć od Wilna mieszkająca; ktora będąc náwiedzona chorobą káducżną przez lat trzy, gdy się do tego P. N. ofiárowała Obrázu, z ták ćięszkiego pároxyzmu uwolniona zostáła, co publicznie wyznawając, juráment wykonała.

D. Theod. Studites in Canone, qui canebatur in erect. SS. Imaginum.

CUD 17.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 17. Jadwiga Birżańska, Káźimierzowa Jurgielewiczowa, mając bok lewy paráliżem zarażony, niemogła nim władnąć, gdy

gdy się jednak do Mátki miłośierdźia jako Lekárki nászey, (*Medica corporum nostrorum MARIA.*) Ofiárowała, wkrotce doskonale do zdrowia przyszła, y ten Cud, przybywszy do Kościoła Łukiskiego, przy publicznym wyznaniu jurámentem potwierdźiła.

S. Andr: Cret: orat: 2. in Annun:

CUD 18.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 25. już zdesperowánego zdrowia będąc Jeymość Páni Kátárzyna Kárlicka Stetkiewiczowa Podstolina Rzeczycka, gdy dla ćięszkiey czteroniedźielney choroby, żadney nadziei do życia niemiała; za przypomnieniem Obrázu Łukiskiego P. N. (jáko nadźiei zdesperowánych, *Spes desperatorum MARIA.*) rezolutnym sercem do niego uczyniła rekurs; jákoż zdespe-

S. Sabba in mæn: Græc: di 3 Jan:

rowa-

rowaney o zdrowiu, nieomylną dała o- 93
tuchę dalszego życia, bo z ták ćięszkiey uwolniła choroby: ktora to pomieniona indygentka, tey łáski P. N. doznaney, dała dokument Cud tákowy jurámentem potwierdzając.

CUD 19.

Tegoż Roku, Mieśiąca y dnia, Jeymć Páni Máryanna Kimbárowna, Krzyształowa Swirska z Powiátu Bráslawskiego, ná rożne defekta ćięszko chorując przez Niedźiel sześć, tákoż y sam Jegomć Pan Swirski mając nogę skurczoną, gdy w ćięszkich swych paroxyzmach, od źiemskich byli opuszczeni Medykow, do Niebieskiey Lekárki wszystkich chorob, P. N. Łukiskiey udali się, ktora jest *Medica morborum* jákoż ta Mátka miłośier- Theod: Lascn:

Y dźia,

Imp: in pæn: B. V. M.

dźia MARYA, niezaniedbała wzywającym ſwym klientom przybyć ná rátunek, bo po ofiárowániu ſię do Obrázu Łukiſkiego, prędko oboje ozdrowieli, y o tym, przy jurámencie uczynili relácyą.

CUD 20.

W tymże Roku Mieśiąca Decembra, 1. dnia, przez ćwierć Roku mając nogi ſkurczone Matyaſz Juſzko, z Solecznik małych, gdy niemogł áni ná krok poſtąpić, z ufnośćią przywrocenia ſobie zdrowia, uczynił *votum*, odwiedźić Obraz P. N. w Łukiſzkach, jákoż ta nieprzekonana moc y śiła, w śile y mocy uſtájących

S. Germ: Conſt. t: orat: 2. de præſen: B. V. M.

Robur noſtræ imbecillitatis MARIA, dała tyle uſtájącemu już ná zdrowiu y śiłach mocy, że przedśięwźięćie wykonał, po którym wykonaniu doſkonałe odebrał zdro-

zdrowie, y przybywszy *cum voto* ten Cud przy jurámencie zeznał-

CUD 21.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 20. w BOGU Wielebna Jeymć Pánna Apollinara Horáimowna, Zakonu S. Bázylego W. ćięszki bol, y szum ćierpjąc w głowie przez lat dwie, gdy się do N. MARYI P. Łukiskiey ofiárowała, ná tychmiast bol tákowy z szumem ustąpił. Za co BOGU Wszechmogącemu y Pánnie Nayś: dźiękując, przez ktorey przyczynę życie nie tylko doczesne lecz y wieczne mamy. *Nullus est, qui salvus fiat, nisi per Te Virgo Sanctissima! nemo est qui liberetur à malis, nisi per Te purissima! nemo est cui donum concedatur, nisi per Te ò castissima! nemo est cui misereatur gratia, nisi per Te ò* S. Germ: Patr: ser: de Zona Virg:

honestissima. Przybyła sama do Kościoła Łukiskiego y Cud tákowy wykonánym potwierdźiła jurámentem.

CUD 22.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 28. Jegomć P. Káźimierz Giecewicz z Województwa Trockiego będąc chory przez Niedźiel sześć ná malignę, gdy już *extra spem* życia zostáwał, widząc że żadne lekárstwa y medycyny niepomagáły udał się po restytucyą życia, do Przenayśw: MARYI Pánny Łukiskiey ktora osobliwszą jest tákowego defektu prezerwátywą. *Medicina vitæ, febres pellens mortalium, MARIA, servans à ruina; Lekárstwo życia MARIA w śmiertelney gorączce śmiertelnych uzdrawjająca ludźi*; jákoż po tákowym ofiárowániu się, znaczną zdrowia uczuł

Joan: Trithe: lib: 3 de mirac: B. V. M.

uczuł meliorácyą, y wkrotce doſkonale ozdrowiawſzy do Łukiſzek przybył, gdźie ták wielką MARYI P. nád ſobą uznaną łáſkę wyznawſzy jurámentem ją y ręki ſwey podpiſem potwierdźił. *Káźimierz Giecewicz mpp.*

CUD 23.

Roku tegoż y Mieśiąca, dnia záś 28. Decembra, Jmć Pánią Juſtynę z Maſſalſkich Koſſakowſką z Wojewodztwa Wileńſkiego, ćięſzką będącą złożoną chorobą; gdy ſam Jegomć P. Koſſakowſki, widząc już śmiertelną, ofiárował ją do Obrázu Łukiſkiego P. Nayśw:, jáko do Nádźiei wſzyſtkich w życiu dogorywających, *Salus & firmamentum in terra morientium MARIA.* Teyże godźiny poczęła nábywáć zdrowia, á potym wkrot-

Joan: à S. Maria tom: 2. de Theol: myſt. p. 62.

ce doſkonałą otrzymała konwaleſcencyą, dla czego ſam Jegomć P. Koſſakowſki przybywſzy do Łukiſzek, Cud tákowy jurámentem wyznał y w Rejeſtr Cudow ingroſſowány ręką własną podpiſał. *Daniel Francíſzek Koſſakowſki.*

CUD 24.

Ze głośną fámą z uſt niemych dobroczynnośćMaryi zawſze w potomne wieki ſłynie, doznała Jeymć P. Konſtáncya Michałowa Faſzczowa, Mieczna Stárodubowſka z Powiatu Grodźieńſkiego, w tymże Roku, Mieśiąca Decembra, dnia 29. Ta w ćięſzkim różnych defektow zoſtáiąc pároxyzmie cále mowę ſtráćiła, á gdy do Mátki miłośierdźia, (która ſkrępowáne do mowienia rozwiązuje uſta *Lingva tacentium diſerta MARIA*)

Jacobus Monach9

ofiá-

ofiárowáła ſię; wyraźną odebrała mowę ná wyznanie łáſki P. N. cudownie uznaney, co przybywſzy *cum voto* do Łukiſzek, *vivæ vocis oraculo*, pod jurámentem zeznała. in Mar: cap: 6.

CUD 25.

Roku 1685. Mieśiąca *Januarij* 3. dnia; Jegomć P. Michał Káźimierz Mąkiewicz, z Wojewodztwa Wileńſkiego, z Páráfij Muśnickiey, ćięſzko chorując przez Niedźiel ſześć, gdy od Medykow był opuſzczony, udał ſię do Mátki miłośierdzia, w Łukiſkim Obráźie będącey, jáko do oſobliwſzey niedoſkonáłych w zdrowiu Lekárki, *Medica membrorum MARIA*, jakoż doſkonale ozdrowiał, y przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, pod jurámentem Cud nad ſobą uznany zeznał. Theod: Laſch: Imp:

CUD

CUD 26.

Roku tegoż y Mieśiąca, dnia záś 12. Jegomć P. Zygmunt Łodźiatá ćierpjąc ból wielki w ręku przez kilka Niedźiel, gdy już władáć nimi niemogący cále zdeśperował o konwaleścencyi; do zdrowia miśtycznego MARYI Pánny, *Salus MARIA in omni loco & tempore invocanda:* z wielką udał śię ufnośćią, á zaraz znaczną uczuł folgę, y wkrotce ozdrowiawśzy przybył *cum voto* do Kośćioła Łukiśkiego Cud tákowy publicznie zeznawając, y jurámentem potwierdzając.

S. Joseph: Hym: in Mariali.

CUD 27.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 15. Wielebny Xiądz Grzegorz Cyránowicz Zakonu Bazylego S. za mil 30. od Wilna będąc w ćieśzkiey chorobie gdy już bez nádźiei

nádźiei życia zoſtawał, bo wpuł umárłym leżał; udał ſię do Obrázu N. M. P. Łukiſkiey, życia náſzego Konſerwátorki w náſzych zdrowia defektach ſłuſznie przed Bogiem obſtájącey: *Oratrix gratioſa MARIA pro noſtris infirmitatibus apud DEUM.* Po którym do Mátki Nayśw: ofiárowaniu ſię wkrótce *convaluit.* Y to przybywſzy *cum gratiarum actione* do Kośćioła Łukiſkiego po odprawioney Mſzy S. *publicè* wyznał. Joan: Trithe: de mirac: B. V. M.

CUD 28.

W tymże Roku y Mieśiącu, dnia záś 25. Doznała wielkiey łáſki miſtycznego potoku wod żywych MARYI: *Puteus aquis plenus ſalutaribus MARIA.* Jeymć Páni Anna Dánielowa Ptákowa z Powiátu Lidzkiego, ktora przybywſzy *certo in* Bern: de Buſt: ſer: 5 de Partur: B. V. M.

Z nego-

negotio do Wilna gdy ták ćięſzko zachorowała ná lewą rękę, że przez kilka Niedźiel władnąć oną niemogła, ofiárowała ſię do Obrázu Łukiſkiego Mátki Nayś: y wkrótce doſkonałe ſchorzałey ręki zdrowie otrzymała, co w Kośćiele Łukiſkim przy publicznym wyznaniu jurámentem potwierdźiła.

CUD 29.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 27. Jeymć Páni Anna Rorowna Roſtowſka Marſzałkowicowa Kowieńſka Skárbnikowa Wiłkomirſka, będąc w Wilnie, á ſłyſząc o Cudownym Obráźie P. N. Łukiſkiey gdzie wielkie łaſki y Cuda różni w ſwych indygencyách doznawają; ſama też nie raz będąc w tym Kośćiele honor Mátce Bożey oddawała, ktorą od wie-

wiekow BOG Wszechmogący wysokiemi uprzywilejował honorámi, wyniosłe Monárchow Trony niſko ſchylając pod nogi MARYI: *Ipſi Reges vultu demiſſo adorabunt Te, & pulverem pedum Tuorum lingent.* Isaiæ v. A gdy do ſwey odjáchała májętności Wędźigoła názwaney, znalazła u Mieſzczanina ſwego, jednego Syna imieniem Márćina ćięſzko chorującego, y cále zdeſperowánego, bo przez trzy dni nic niemowił, káduczną ćierpjąc chorobę, ſkoro tedy pomieniona Jeymć Páni Roſtowſka już ná poły umárłego do Obrázu P. N. ofiárowáła, wkrótce przemowił, y doſkonále *ſucceſſu temporis* ozdrowiał, ná znák tedy wdźięczności uznaney łáſki, ſama Jeymć Páni Roſtowſka BOGU dźiękując y P. Nayśw: przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, *publicè* zeznała

Cud tákowy, y po uczynioney ná to przyśiędze, ręką właſną ſię pod Cudem ingroſſowánym w Xięgę podpiſała. *Anna Rorowna Roſtowſka Skárbnikowa Wiłkomirſka.*

CUD 30.

W tymże Roku, Mieśiąca *jáko wyżey*, dnia záś 31. Jegomć P. Jan Hieronim Dánilewicz zeznał to; iż mając czeládnika chorego ná kołtun przez lat trzy, gdy wyſyłał podwody do Wilna z majętnośći Zyczliſzek w Powiećie Oſzmiáńſkim leżącey, uprośił ſię tenże czeládnik názwany Jakub Wyſocki z tymi podwodámi áby mogł Obraz Łukiſki nawiedźić do ktorey ſię ofiárował, y uwolniwſzy ſię od Páná wyſzedł w drogę, jákoż doznał zaraz Cudu y łáſki P. N. ktora ochoczo ná rátunek śiebie wzywającym przybywa:

bywa: *Sublevamen præſentaneum MARIA recurrentium ad eam*, kiedy kilkánaśćie kołtunow ktore miał ná głowie w tey podroży pozbył, jeden ſię tylko zoſtał, y ten za przybyćiem do Kośćioła Łukiſkiego modlącemu ſię przed tymże Obrázem ſpadł, za co dźiękując BOGU Wſzechmogącemu y P. N. przy ſamymże Jegomći Pánu Dánilewiczu w tymże Kośćiele ná dokument tey prawdy jurá-ment wykonał. D. Ephr: orat: ad SS. DEI Genitr:

CUD 31.

Tegoż Roku, Mieśiąca *Februarij* 7. dnia. Wielkiey łáſki doznała w podobnym pároxyzmie, od Mátki miłośierdźia, zdrowia beśpiecznego w troſkách trybulácyách zoſtáiących: *Salus ſecura in tribulationibus MARIA.* Jeymć Páni S. Joann: Dam a c: in Paracl: B. V. M.

Máryanna Certowiczowa z Woiewodztwa Połockiego za mil 30. od Wilna, ta ćięſzko chorując ná kołtun do truny nie do życia bárźiey podobna była, jednák gdy do Mátki Nayśw: w tey chorobie udała ſię, wkrótce ozdrowiała; który to Cud przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego przy uczynioney podźięce P. Nayś: MARYI pod jurámentem zeznała.

CUD 32.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 10. Páni Elżbieta Szarſka z Powiátu Wiłkomirſkiego o mil 12. od Wilna mieſzkáją-ca, ćięſzko chorując ná kołtun y ná inſze defekta, á ſłyſząc o Obráźie P. N. Łukiſkim od którego też y przez ſen była upomniona, áby ſię ofiárowała, ſkoro *votũ* do pomienionego Obrázu, jáko wſzyſtkim

kim we wszystkich indygencyach ná pomoc przybywającey MARYI. *Advocata verò promptissima in omnibus necessitatibus nostris MARIA, si puræ mentis desiderio per nos fuerit invocata.* Znáczną zaraz ná zdrowiu uczuła meliorácyą; co widząc, dla oddánia podźięki za uznaną łáskę y Cud Mátki miłośierdźia, wybrała się w podrożą do Łukiszek; á chociaż jey kontynuować słábość jeszcze po chorobie trwająca niedopuściła tey drogi, powtore jednak udała się do P. N. jáko síły, y mocy, ustáwających w síłách: *Robur imbecillium MARIA.* Prosząc o tyle zdrowia áby mogła wykonáć swoję intencyą, co łátwo za przyczyną teyże Mátki otrzymała, jakoż doskonale ozdrowiawszy przybyła *cum voto* do Kościoła Łukiskiego dźiękując BOGU Wszechmogącemu

S. Joann: Damasc: in Parael: B. V. M.

S. Sabbas is mæneis Græc: die 28. Januarij.

cemu y P. N. oraz Cud tákowy *publicè* wyznawaiąc wykonaną go przyśięgą ſtwierdźiła.

CUD 33.

W tymże Roku, tegoż Mieśiąca y dnia, w podobney indygeneyi odebrała łáſkę P. N. Łukiſkiey przybywáiącey ná pomoc tym ktorzy ją wiernie wzywáią: *Advocata MARIA in cauſa eorum qui eam honorant*, Jeymć Páni Anna Kuncewiczowa z tegoż Powiátu Wiłkomirſkiego ćięſzkie ćierpiąc y różne choroby, á oſobliwie kołtun, ták bárzo że już zdeſperowana ná śmiertelney pośćieli leżała, maiąc jednák ufność y nádźieię w Cudownym Obráźie Łukiſkim Mátki Boſkiey, gdy ſię do niego po rátunek udała zá perſwazyą y rádą Jegomći Xiędza Koſſakowſkiego Plebana Szeſzolſkiego, zaraz kołtunu

Bern: de Buſt: ſer: 7. de Aſſumpt: B. V. M.

tunu pozbywſzy, doſkonale ozdrowiała, za co *in vim gratitudinis* przybywſzy, zeznała ten Cud pod jurámentem. 101

CUD 34.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 11. Jeymć Páni Helena Szarſka przez czas niemały (jáko pod jurámentem zeznała) różne ćierpjąc choroby, od których nie do życia lecz do śmierći bárźiey podobna była, oſtátnim tedy tchnąca duchem gdy ſię udała do MATKI miłośierdźia Przenayś: MARYI Pánny, jáko do oſtátniey ućieczki w tákowych okázyach przez ktorą zdrowie odbieramy. *Refugium (MARIA) per quod conſequimur ſalutem* wraz do pierwſzego przyſzła zdrowia, za co *votum* P. N. ná znak uznaney łáſki oddała. S. Joann: Damaſc: in Paracl. B. V. M.

CUD 35.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 16. W. Jeymć Páni Emerencyanna Tereſſa Ráfałowa Woynina Jaśieniecka, Stolnikowa Mścisławſka, oſobliwſzey łáſki MARYI Pánny przy Łukiſkim Obráźie doznała. Ta álbowiem Jeymć ćięſzko chorowała przez lat kilka ták że o ſwey mocy ruſzyć ſię niemogła, bo tylko ná lewym boku przez czás długi leżała, nie mając tedy nizkąd w ták ćięſzkim utrápieniu pomocy, gdy ſię do P. N. w tákowym pároxyzmie po rátunek udała jáko do tey, ktora wzywającym śiebie przybywa zawſze: *Subſidium promptum omnibus poſcentibus MARIA.* Zdrowie wkrotce z niewymownym wſzyſtkich podźiwieniem już *in deſperata* od wſzyſtkich będąca *valetudine* otrzymała. Za co BO-

S. Joan. Damaſc: orat: 1. de Aſſumpt: B. V. M.

GU

GU Wſzechmogącemu dźiękując y Pánnie N. *in memoriam* krzeſło ná którym do Kośćioła wnieśiona była, przy wyiśćiu o ſwey mocy w doſkonałym zdrowiu zoſtawiła. Którego Cudu y łáſki P. N. dokument, ják z ſameyże Jeymośći Páni Woyniney, ták y z przytomnych mamy, áttеſtácyi.

Teſtor bonâ conſcientiâ id factum eſſe Fr: Paulus Grádonſki Ordinis Prædicatorum.

Samey záś Jeymći Páni Woyniney átteſtácya tákowa; Ja Emerencyanna Tereſſa Woynina Stolnikowa Mśćiſławſka, zeznawam tym moim piſaniem dla lepſzey wiáry, iż będąc złożona ćięſzką chorobą przez lat zupełnie śiedm ná rôżne niewypowiedźiáne defekta y kołtun, leżąc dźień y noc ná jednym boku lewym, nie tylko mowić niemogłam, ále

też y władáć ſobą, ktora choroba moja wiadoma wſzyſtkim ludźiom była, y gdym uſłyſzała o Cudownym Obráźie P. N. w Łukiſzkách w Kośćiele SS. Apoſtołow FILIPPA y JAKUBA kázałam śiebie ná tę mieyſce wieść, mając nádźieję w miłośierdźiu Boſkim y interceſſyi P. Nayśw:, gdźie ſkorom przyjachała, wnieśiono mię ná krześle do Kośćioła prawie ná poły umárłą, tam gdy Ichmć Xięża Dominikáni rezydujący, przed Obrázem Mátki Nayśw: za mnie niegodną modlili ſię, odebrálam miłośierdźie Boſkie, y P. N. bo co przedtym niemogłam ſobą władnąć, ſama ná ten czas z Kośćioła o ſwey mocy, ręki trzymając ſię Kápłańſkiey wyſzłam; oddawſzy krzeſło y noſze, do tego Kośćioła, ták też y kołtun ſtráſzliwy źdiowſzy z gło-

wy

wy mojey, ná pámiątkę tego Cudu. A ſama z łáſki Bożey w dobrym zdrowiu powroćiłam do domu. Dźiáło ſię to Roku 1685. dnia 16. *Februarij*, było ná ten czas w Kośćiele ludźi niemało ták poſtronnych jáko też y przy mnie zoſtáją-cych, ná co ręką moją własną podpiſuję ſię. *Emerencyanna Woynina Stolnikowa Mśćiſławſka.* Y ja będąc przytomną przy uznániu łáſki P. N. nád rodzoną moją wyżey mianowáną zeznawam tenże Cud: *Kryſtyna Kándźieraſka Janowa Woynina, Podczaſzyna Mśćiſławſka mpp.*

Będąc y ja ná ten czas z Jeymćią Pánią Woyniną, ten Cud który ſię ſtał nád Jeymośćią przed Obrázem P. N. Łukiſkim zeznawam. *Stániſław Maſſalſki Łowczy Oſzmiáńſki.*

Jáko ſłużąc y zoſtáją̨c przy Jeymośći

Páni Woyniney Stolnikowey Mścisław: tákowy Cud zeznawam. *Dániel Ráfał Borodźicz.*

Toż ſamo y ja áſſyſtujący Jeymći Páni Woyniney zeznawam. *Jan Káźimierz Sáplica.*

CUD 36.

Jegomość Pan Páſek z Wojewodztwa Mińſkiego Horodniczy Smoleńſki, ſam ſwą ręką wpiſał łáſkę uznáną Pánny Przenayświęt: w te ſłowa. *Ego infra ſcriptus, Anno* 1685. *die* 15. *Martij,* wieczorem zapadſzy ná zdrowiu práwie śmiertelnie, kiedy od bolu ćięſzkiego pod pierśiámi, *in momento* przypadłego, jużem był *in deſperatis caſibus*, nieſpodźiewáję ſię y momentu dalſzego pożyćia, za przypomnieniem ludźi różnych przy mnie będących, ábym ſię ofiárował do Obrázu P.N. Łuki-

Łukiſkiego; przyjąwſzy to mile deklárowałem z wielką ochotą náwiedźić ten Obraz; y mało co czekáiąc bol wielki y nieznośny uſtąpił. Pod ſumnieniem tedy, to, moim wyznawam, y dźiękuiąc P. N. za uwolnienie práwie od śmierći *poſt impletum votum* daię to moje *teſtimonium* z podpiſem ręki mojey, w Wilnie Roku Mieśiąca, y dnia *ut ſupra*. *Jan z Goſtwic Páſek Horodniczy Smoleńſki.*

CUD 37.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 16. przez Niedźiel ſześć ćięſzką złożony chorobą, Piotr Imieniem, z Włośći Prywiáńſkiey, ze wśi Pieliſz o mil 18. od Wilna, á oſobliwie maiąc bół táki w ręce że władáć niemogł, gdy ſię w tym ćięſzkim pároxyzmie do Pánny N. jáko naymiło-

ſier-

śiernieyszey utrápionych pocieszyćielki:
Joan: Trithen: l. 3. de mirac: B. V. M. in Urtic: cap: 9. *Consolatrix promptissima afflictorũ MARIA*, ofiárował, zaraz zupełne otrzymał zdrowie, za co dźiękując BOGU Wszechmogącemu y P. N. sam przybywszy Cud tákowy jurámentem wykonánym potwierdźił.

CUD 38.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 17. Thomasz Jaśiewicz z Powiátu Oszmiáńskiego za mil 10. od Wilna chorując ćięszko ná gorączkę przez Niedźiel ośm, gdy niskąd niemiał do poprawy zdrowia nádźiei, ufając w łáscę y miłośierdźiu P. N. jey się osobliwszey polećił Opátrzności; jákoż ta Mátka miłośierdźia łáskáwego nie umknęła oká, ktora schorzałych y niedoskonałych ná zdrowiu klientow swoich leczy y uzdrawia:
Maurit: de Villa *Medica*

noſtra MARIA, quæ nos poteſt & deſiderat ſanare, y wkrótce za ofiárowániem ſię tákim, do zdrowia przyſzedł. A przybywſzy *cum voto*, tákowy Cud Mátki miłośierdźia *prævio juramento* zeznał. prob: ſer: 2. de Corona B. V. M.

CUD 39.

Tegoż Roku Mieśiąca Márca, dnia 20. o mil 9. od Wilna, chorowała przez Niedźiel kilkánáśćie Páni Anna Czemkowſka Hieronimowa Biſſuńſka, ták że już bliżſza do śmierći niż do żyćia była, ále nie dopuśćiła ta Mátka miłośierdźia, krótkiey żyćia tego dokączyć podroży, ſtánęła bowiem ná przećiw już w progu zoſtáiącey śmierći, oſobliwſze maiąca około chorych ſtáranie MARYA: *Alleviatrix ægrotantium MARIA*, y lubo niewezwana, przybyła ſama przez ſen pokázaw- Albertus M. ſerm: 2. in Aſſump: B. M. V.

szy się w posturze wspaniałego Obrázu Łukiskiego, upominając áby się do niego z ufnością po rátunek udała, co gdy ochoczo pomieniona pácyentka uczyniła, doskonále odebrála zdrowie; potym do Łukiszek przybywszy sáma w dobrym y czerstwym zdrowiu tákowy Cud P. N. *prævio juramento* zeznała.

CUD 40.

Tegoż Roku y Miesiąca. Wasil Smuszka z Kieny zeznał, że gdy mu Syn Stánisław chorował ná nogę práwą ktorą miał skurczoną, niemając sposobu żadnego do salwowánia onego, przywiozł go do Kościoła Łukiskiego, żebrząc pomocy y łáski MARYI. Jákoż ta miłośierdzia Mátka, nie rekuzowała proszącemu, owszem będąc wspomożeniem wszystkich

kich ućiekáiących ſię do ćiebie: *Auxiliatrix recurrentibus ad ſe MARIA.* Swiádczyła łáſkę uzdrowienia ſchorzałego ná nogę. Ktorą S. Albert názywa *pes claudo MARIA, ideſt peccatori.* Y tákowy Cud P. N. nád ſynem ſwoim uznány, pomieniony Smuſzka przy liczney ludu freqwencyi *publicè* zeznał.

S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

B Albert: M. in Bibl: lib: MARIÆ ſup: lib: Job:

CUD 41.

Tegoż Roku Mieśiąca Mája, dnia 16. Pan Krzyſztof Benkuńſki z Powiátu Oſzmiáńſkiego, mając Syna Kázimierza bárzo chorego z przelęknienia, z ktorego, y z domu ućiekał, á żadnego niewynaydując ſpoſobu do rátunku, ofiárował go do Obrázu P. N. Łukiſkiego, proſząc ták o zdrowie ják y o przywrocenie perfekcyi rozumu, bo Przenayśw: MARYA

P. jeſt doſkonáłośćią wſzyſtkich ludźi: *Perfectio hominum MARIA*, jakoż tego momentu ozdrowiał y do pierwſzego przyſzedł rozeznania. Za co *in gratiarum actionem* przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego po wykonaney ſpowiedźi y Kommunij S. ſam Jegomć P. Benkuńſki *prævio juramento* Cud tákowy zeznał.

S. Antoninus O. P. in ſum: 3. p. tit: 31. cap: 2. §. 2.

CUD 42.

Tegoż Roku Mieśiąca y dnia. Jegomć P. Witkowſki z Wojewodztwa Mińſkiego, ćięſzko chorując ná kołtun, ták że już niepodobny był do żyćia; udał ſię do Obrázu P. N. Łukiſkiey, jáko oſobliwſzey zdrowia náſzego Konſerwátorki: *Advocata ſalutis noſtræ MARIA*, y zaraz zupełnie ozdrowiał. Tenże mając Corkę imieniem Máryannę ktora już *extremis labo-*

Joan: Trithen: de mir. c: B. V. M. in Urt: cap: 10.

laborabat, dla krwawey niemocy, doznawszy sam łáski N. MARYI P. schorzałą tákże ofiárował swą Corkę, która z tegoż miłośierdźia Mátki Bożey zdrową zostáła: za co *in vim gratitudinis* z Corką swą tu przybywszy *prævio* zeznał Cud *juramento* przy świádkach niżey wyrażonych, ktorzy do tegoż podpisali się Cudu w Xięgę wpisanego. *Nicolaus Zakrzevski*, *Jacobus Michàél Grabovski*, *Præpositus S. Stephani Vilnæ.*

CUD 43.

Roku tegoż, Mieśiąca *Junij* 5. dnia. Sławetna Pánna Elżbieta Dobranowna Obywátelka Olitcka, ták ćięszko przez Niedźiel cztery chorowáła, że już od Medykow była opuszczona, y ná drogę wieczności zbáwiennym opátrzona wiá-

tykiem, przez Jegomći X. Dźiekána y Plebana támecznego, *motivo* tegoż Jmći X. Plebana ofiárowáła ſię do P. N. Łukiſkiey jáko do zbáwiennego oſobliwie ſchorzałych Medyka MARYI *Medicus infirmorum MARIA.* Po tákowym ofiárowániu ſię trzećiego dnia do zdrowia przyſzła, yprzybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego publicznie zeznała, łáſkę MARYI oczywiśćie nád ſobą okázaną.

Bern: de Buſt: ſer: 1. de Nat: B. V. M.

CUD 44.

Tegoż Dnia y Roku, doznał łáſki y miłośierdźia w Łukiſkim Obráźie ná káżdym mieyſcu w káżdey potrzebie ná pomoc przybywającey MARYI, Jegomć Xiądz Thaddeuſz Urbánowicz Komendarz Stároponiewieſki, który odjechawſzy z Wilna, w drodze *caſualiter* złamał nogę; którego gdy nazad do Wilna przy-

wie-

wieźi ono do ſtáncyi, weſpoł z nim nocując y Jegomć P. Gabryel Meduniecki, widząc że ćięſzki bol ćierpi, począł mu Cuda y łáſki przepowiadać, ktore rożni w rożnych defektach odbierają przy Obráźie N. Maryi P. Łukiſkiey, morza łáſk niewyczerpanych MARYI: *Mare propter aquarum id eſt gratiarum multitudinem MARIA*, y áby ſię ofiárował do Obrázu tego perſwadował. Co gdy ochoczo rad uczynił, z podźiwieniem wſzyſtkich przytomnych wraz bol uſtąpił, y wkrótce ſam, o ſwojey mocy lubo ná kuli począł chodzić; potym przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego *cum voto*, doſkonałe po tákowym ofiárowániu ſię zdrowie odebrał; y *in memoriam* uznaney łáſki, kulę ná ktorey chodźił zoſtáwił, po odpráwioney záś *pro gratiarum actione* Mſzy

Richard. à S. Laur: de Laud: B. V. M.

Mszy S. przed tymże Obrázem P. N. tákowy Cud *in Librum miraculorum* przy publicznym zeznaniu własną wpisał ręką.

CUD 45.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca, *desperatæ salutis* będąc, Jeymć Páni Máryanna Kirkiłowna Muśnicka z Powiátu Upitskiego, doznała łáski y miłośierdźia Przenayśw: MARYI P. która wspomożeniem swoim wszystkich nas już w ostátniey śmierći będących toni, rátuje, do portu pożądanego życia prowadząc: *Auxilium omnium in MARIA adjuvãs nos periclitantes, manumq; nobis porrigens & ad portum salutis dirigens.* Tákowym sposobem; ta ćięszko chorując przez dźiewięć Mieśięcy gdy już od Medykow była opuszczona, udała się do Obrázu P. N. Łukiskiego,

S. Joann: Damasc: in Paracl: B. V. M.

go, po którym ofiárowániu ſię znaczne zdrowie odebrała, y *in vim gratitudinis* Obraz P. N. odwiedźiwſzy *publicè* zeznáła, y zeznánie ſwe jurámentem potwierdźiła. 109

CUD 46.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca. Práxeda Gaulikowa z Miaſteczka Zabłoćia, będąc ćięſzką chorobą złożona przez Niedźiel oſm, od którey nie tylko ſłuch ſtráćiła, ále y ſobą władnąć niemogła, gdy relácyą o Cudownym Obráźie P. N. Łukiſkim, łáſkámi ſłynącym wźięła, ktorą ſłuſznie Jan S. Dámaſcen názywa wſpomożeniem náſzym uwalniającym nas od wſzytkich troſkow y trybulácyi: *Auxiliatrix noſtra MARIA liberans nos ſemper ab omni tribulatione*, ofiárowała ſię do niey y zupełne odebrała zdrowie. S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

CUD 47.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 30. Jeymć Páni Eufruzyna Korſakowa Márſzałkowicowa Możyrſka, mając cále ſkurczone nogi, ták że áni ſtąpić, áni ruſzyć ſię niemogła; zá ofiárowániem ſię do P. N. Łukiſkiey wſpomożenia wſzytkich w káżdych indygencyach: *Auxilium validum in noſtris neceſſitatibus MARIA*, zdrową wkrótce zoſtała.

Idem.

CUD 48.

Tegoż Roku, Mieśiąca y dnia. Od lat 18. mając rękę uſchłą Jegomć Pan Stániſław Szabſki z Powiátu Lidzkiego, gdy niſkąd auxiliarney niedoznał w porátowaniu práwicy, podałá rękę upádłemu ná nią *miſtyczna BOGA práwica M. P. ná porátunek wſzyſtkich wyćiągniona. Dextera Chriſti*

Anonym.

Christi ad lapsos omnes erigẽdos extensa MARIA, kiedy się do niey z ufnością udał. Co jurament przez samegoż wykonany potwierdza. Gdy po ofiárowániu się do Łukiskiego Nayświęt: MARYI Pánny Obrázu bol ćięszki który go ták długo trápił, ustąpił; y ćiáło ná uschłey ręce znacznie znaydować się poczęło, ták, że wkrótce do należytey przyszła perfekcyi.

in mænlis Græcorũ cap: 6.

CUD 49.

Tegoż Roku, Mieśiąca *Julij* 8. dnia. Jeymć Páni Kátárzyna Limuntowna Klotowa z tegoż Powiátu, mając ćięszki y nieznośny bol w głowie, dla którego nie miała y nádźiei o dalszym życiu, gdy się dowiedźiała o cudách y łáskách P. N. Łukiskiey, że jest prawdźiwą uzdrowićielką duszy y ćiáłá, przewyższającą

Albertus M. O. P. supermiss, est, cap: 15.

wszystkich w łásce uzdrowienia: *Sanatrix hominum MARIA secundùm animam & corpus, superans omnes in gratia sanitatum*, ofiárowała się do niey: jákoż znáczną wkrótce uczuła folgę, y zdrową zostáła.

CUD 50.

Teyże Lekárki Przenayś: MARYI P. ná nieśmiertelność życia leczącey, *Medica MARIA curans solo verbo corpus & animam ad immortalitatem* doznała wielkiey łáski y miłośierdźia: Jeymć Páni Helena Winogrodzka z Powiátu Oszmiáńskiego, Roku wyż specyfikowánego Mieśiąca Augusta dnia trzećiego. Ta miała Córkę imieniem Jadwigę bárzo słábą, która z gorączki wielkiey wszystka byłá spuchła, w tey tedy chorobie, chociaż ją ná różne ofiárowała święte mieysca, jednák

Idem. Supermis: cap: 41.

dnák nigdźie nie uznała łáſki Boſkiey, zkąd znáć że ſwą dobroczynność N. Maryi P. w Obráźie Łukiſkim do ſzafowánia indygentom rezerwowała, jákoż gdy całym udała ſię ſercem do Obrázu tego, znáczną zaraz łáſkę Boſką uznała, bo teyże godźiny doſkonále ozdrowiała, y chodźić zaraz poczęła. Za co BOGU Wſzechmogącemu y P. Nayś: dźiękując przy oddánym *votũ* to pod ſumnieniem zeznała.

CUD 51.

Dnia tegoż, Roku, y Mieśiąca; Jmć Pánna Teofila Wołodkiewiczowa z Powiátu Wołkowyſkiego za mil 13. od Wilna, ćięſzko chorując ná nogi przez lat 3. ták iż od Medykow opuſzczona była, gdy ſię do Mátki miłośierdźia w Łukiſkim ſłynącey cudámi Obráźie udała, já-

ko w całym życia náſzego Protektorki biegu: *Patrona in periculis, in moleſtijs & in omni vitæ curſu MARIA.* Zupełne ode-
Juſt: Lipſ: de Diva Hall: brała zdrowie, y tákowy Cud, do Kościoła Łukiſkiego przybywſzy, za przyśięgła.

CUD 52.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 30. Jeymć Páni Anna Słomiczowa z Powiátu Upitſkiego o mil 25. od Wilna, zeznała iż Corkę ſwoją, która dla oſpy wielkiey była wſzyſtka ſpuchła bez żadney nádźiei do życia, gdy uſłyſzała o Cudách y łáſkách P. N. w Łukiſkim Obráźie, tu ofiárowała jáko do wſpomożenia cho-
Adam Præmonſtrat: lib: 1. ſer: 40. rych MARYI: *Auxiliatrix infirmorũ MARIA.* A ták w ſwym zaſmuceniu żałoſna Mátka uczuła poćiechę, bo zaraz, do śmierći już zbliżona pacyentka, znáczną

ná

ná zdrowiu uznała meliorácyą ; dla czego przybywſzy tu do Kościoła Łukiſkiego ſama Jeymć Páni Słomiczowa y z córką ſwoją zdrową, Cud tákowy pod jurámentem wyznała.

CUD 53.

Tegoż Roku, Mieśiąca y dnia; Pan Piotr Máckiewicz Obywátel Trocki, cáły Rok chorując ná Febrę, z którey opuchł był wſzyſtek, y z teyże choroby mając nogę ſkurczoną ták bárzo, że ruſzyć ſię z mieyſca niemogł; ſkoro ſię udał do Mátki miłośierdźia w Łukiſkim Obráźie, zaraz uznał łáſkę teyże P. N. Róſy Niebieſkiey zaſmuconych w ſercu rozweſelájącey MARYI, *Ros cæleſtis auræ MARIA tribulatos corde, refrigerans*; bo zupełne otrzymał zdrowie. Co przy obecno-

Joann: Tirth: de mirac: B. V. M. in Urr: lib: 1. cap: 6.

beenośći niżey miánowanych Osob zeznał. *Ja Xiądz Jakub Michał Grabowski*, Proboszcz S. Szczepana w Wilnie, Assystent *Illustrissimi Loci Ordinarij* będąc *præsens* tego Cudu y łáski uznaney przez P. Piotra Máckiewicza przy Obráźie Łukiskim P. N. podpisuję się. *X. Jan Daugierd Pleban Horodźieyski.* Jáko tákże Cudu tego przy zeznaniu obecny będąc podpisuję się. *mpp.*

CUD 54.

Roku tegoż, Mieśiąca Oktobra 6. dnia. Jeymość Páni Anna Komárowná Ciechanowiczowa Horodniczyna Smoleńska, przez lat sześć chorując ná kołtun, gdy się ofiárowała do Obrázu P. N. Łukiskiego, znáczną uczuła folgę tákiego bolu, y wkrótce ozdrowiawszy, BOGU

Wsze-

Wſzechmogącemu y P. N. źrzodłu nie- 113
przebránych dobroći Maryi dźiękując
jáko tey zkąd dobr wſzyſtkich obfita
płynie abundancya, á mizeryi ućiſkow y
trybulácyi impet niſzczeje: *Fons perennis beneficiorum MARIA unde bonorum omniũ, affluente copiâ, frangitur impetus ærumnarum.* Leo Imp: orat: de Aſſumpt: B. V. M.
ſama Perſonálnie w Kośćiele Łukiſkim przy oddánym *votum publicè* Cud
tákowy pod ſumnieniem ogłośiła.

CUD 55.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca, ćięſzko ná gorączkę przez Niedźiel pięć
chorując Jegomć P. Hieronim Sieſtrzejewicz z Powiátu Oſzmiáńſkiego, za ofiárowániem ſię do źrzodła lekárſtw zdrowych Maryi w Łukiſkim Obráźie: *Fons medicaminum MARIA*, wkrótce doſko- S. Joſeph: Hymn: in Mariali.

nale ozdrowiał; co przybywszy do Łukiszek pod jurámentem zeznał.

CUD 56.

Swiádkiem jest dana átteſtácya y w Kátálog Cudow ingrossowana łáski Nayjáśnieyszey Koronatki MARYI P. w Łuki ſkim Obráźie, morza gorzkiego, gdyż wſzyſtkie od nas gorzkośći paſſye odda-
In expoſit: Salut: Angelicæ
la; jáko ją wierny jey *Aſceta Ægidius Columna* názywa: *Mare amarum MARIA, noſtras auferens amaritudines* którą, nád dźiećiną Páná Michała Bielſkiego we trzech leciech chorującą pokazała: kiedy z rąk niemal śmierći wyrwawſzy, do doſkonáłego przywroćiła zdrowia y żyćia. Tey záś átteſtácyi *tenor* táki: *Anno ut ſupra Menſe Auguſto: Ja Michał Bielſki zeznawam pod ſumnieniem iżem miał Syna ná*

imie

imie Jerzego we trzech lećiech ćięſzko ſchorzałego, ktorego deſperata ſalus *była, gdym go ofiárował do Obrázu P. Nayś: Łukiſkiego wkrotce ozdrowiał; za co dźiękując BOGU Wſzechmogącemu y P. N.* cum voto *tę átteſtácyą* in memoriam *uznáney łáſki dałem.*

CUD 57.

Roku Páńſkiego 1686. Mieśiąca *Januarij* 12. dnia. Przez lat dwie ſkurczona będąc od ćięſzkiey choroby Jeymć Páni Michałowa Kownacka, gdy niſkąd rátunku, y pomocy mieć niemogła, udała ſię do morza łáſk niewyczerpanych MARYI zdrowym płynących hoynie potokiem ná zleczenie zránionych pároxyzmem: *Mare gratiarum, fluvius medicinalis MARIA curans vulnera,* jakoż łáſkáwą tego miſtycznego morza influencyą, od Ernestus Prag: in Mar:cap: 28.

ták ćięſzkiey wolną zoſtáła choroby. Który to Cud ſam przybywſzy Jegomć P. Kownácki jurámentem potwierdźił.

CUD 58.

Roku tegoż y Mieśiąca, dnia záś 14. Jegomć P. Alexander Michałowſki, jádąc do Kośćioła Oſzmiáńſkiego, ták ćięſzko w drodze zachorował, że z konia ſpadł, y ledwo co żywego do domu przywieźiono, gdźie ſama Jeymć Páni Michałowſka widząc bárzo ſłábego, y wątpiąc o dalſzym zdrowiu, już niemal zdeſperowánego, ofiárowała do Mátki miłośierdźia, ućieczki ludźi zdeſperowánych MARYI: *Refugium hominum deſperatorum MARIA.* Po ktorym ofiárowániu znacznie począł przychodźić do śiebie, y wkrótce ozdrowiawſzy *cum voto* przy-

S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

przybył do Kościoła Łukiſkiego, y ten Cud *præv io juramento* wyznał.

CUD 59.

W ćięſzkiey chorobie będąc Wielmożna Jmć Páni Apollonia z Ciechanowieckich Stábrowſka Stárośćina Suráſka, doznała łáſki źrzodła życia wiecznego MARYI z ktorego nieśmiertelność śmiertelni odbierają ludźie: *Fons vitæ perennis MARIA, quo effici poſſum9 immortales*, gdy ſię do niey w cudownym Łukiſkim udała Obrázie, tegoż Roku Mieśiąca *Februarij* 7. dnia, jákoż dana od ſamey Jeymći Páni Stárośćiney atteſtácya, toż ſamo potwierdza, ktora ſię zaczyna w te ſłowa: *Ja niżey ná podpiśie ręki mey wyrażona zeznawam, iż ćięſzko chorując ná rożne defekta przez ſiedm Mieśięcy, z ktorych cale*

S. Andr: Cret: orat: 3. de dorm: B. V. M.

śmierći nie życia ſpodźiewałam ſię, ſłyſząc jednák o Obráźie P. N. Łukiſkim cudownym, gdźie w podobnych okázyach ludźie rożne odbieráją łáſki, udałam ſię y ja w ćięſzkim pározyxmie do tegoż Obrázu; jákoż po tákowym ofiárowániu wkrótce doſkonále ozdrowiałam; zá co BOGU Wſzechmogącemu y P. N. dźiękując, przybyłam do Kośćioła Łukiſkiego, y Cud tákowy wyznawając ręką ſię moją właſną podpiſuję. Apollonia z Ciechánowieckich Stábrowſka Stárośćina Suráſka.

CUD 60.

Tegoż Roku, Mieśiąca *Februarij* 14. dnia, pod jurámentem zeznała w Kośćiele Łukiſkim przy liczney ludu freqweneyi Jeymć Páni Joanna Łopáćianka Janowa Omęćina, iż będąc w ćięſzkiey chorobie różnych pároxyzmow, á miedzy

dzy inſzemi ćierpjąc kurcz y bole nieznośne kośći, ták że od rozumu niemal odchodźiła, przez kilka dni ſkurczona leżąc, ſkoro ſię ofiárowała do Obrázu P. N. Łukiſkiego, jedyney ućieczki zdrowiá náſzego gdy ſię do niey nábożnie z ufnośćią ućiekámy *Refugium ſalutis ſibi devotis & reverentibus MARIA*, jákoby nigdy bolu niećierpjąc, zdrową zaraz zoſtáła. Maurit: de Villa prob: ſer: 11. de corona B. V. M.

CUD 61.

W tymże Roku y Mieśiącu, dnia záś 16. Jegomć P. Alexánder Boguſz Podczáſzy Mozyrſki, w doſkonáłym, przybywſzy do Wilna zdrowiu, nieſpodźianie ták ćięſzko był upadł ná nogi, że o ſwey mocy ruſzyć ſię niemogł, w tym nieſpodźianym trafunku, gdy ſobie dáć rády niemogł, udał ſię po rátunek do

Mátki

Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie ſłynącey cudámi, przyczyny zdrowia y żyćiá śmiertelnych ludźi: *Cauſa ſalutis mortalium MARIA*, czyniąc *votum* jey Obraz náwiedźić; co też y ſamym wypełnił ſkutkiem, bo po tákowym ofiárowániu ná zájutrz wieść śiebie kazał wozem do Kośćioła SS. FILIPPA y JA. KUBA Apoſtołow, gdźie zá przybyćiem, gdy ſię przed Obrázem P. N. modlił, znáczną uczuł folgę, álbowiem bol zaraz z nóg uſtąpił, y po wykonáney S. Spowiedźi y Kommunij, do ſtáncyi odjachał, á ták doſkonále ozdrowiawſzy, *pro gratiarum actione cum voto iterum* ná zajutrz przyjachał do Łukiſzek Cud tákowy publicznie zeznawáją.

S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

C U D 62.

Jegomć P. Thomaſz Janowſki z Wojewodz-

wodztwa Mińskiego, w Roku tymże y Miaśiącu, dnia záś 23. zeznał z niemałym żalem y płaczem; iż miał córkę imieniem Jadwigę ćierpiącą chorobę káduczną, którą gdy pomieniona choroba dnia jednego bárzo dręczyła, żałośni Rodźice skoro ją ofiárowáli do Obrázu P.N. Łukiskiego, Repárátorki zdrowia schorzałego národu ludzkiego ná dusze y ćiele, MARYI. *Sanatrix hominis in corpore & animâ MARIA, per benedictum fructũ ventris sui*, ná- S. Antoninus O. P. in sum: p. 4. tit: 15 cap: 19 tychmiást ustáła choroba, y zdrową pácyentka zostáła, zaco *cũ gratiarũ actione & voto* pomieniony Jegomć P. Janowski do Kościoła Łukiskiego przybywszy, Cud tákowy pod jurámentem zeznał.

CUD 63.

Tegoż Roku, dnia y Miesiąca, Jmć

P. Bogusław Skirmont z Xięstwa Zmuydzkiego, Syná swego imieniem Dominika, już *in ultima* do śmierći będącego *resolutione*, bo skośćiałego, gdy do Obrázu P. N. Łukiskiego, osobliwszey ućieczki w życiu dogorywających y zasmuconych; MARYI: *Refugium omnium periclitantium, miserorum, & tribulatorum, MARIA*, ofiárował; zaraz dźiećie poczęło przychodzić do siebie, ták znácznie, że ná zajutrz chodźiło, wkrótce doskonale ozdrowiało. Co przybywszy sam Jmć Pan Skirmont, Syna w doskonáłym prezentując zdrowiu Cud tákowy w Kośćiele Łukiskim zaprzyśiągł.

Bern: de Busto ser: 2. de Assumpt: B. V. M.

CUD 64.

W tákowymże nieszczęśćiu y pároxyzmie, podobney łáski dostąpił, wspomożenia

żenia potrzebujących Maryi Łukiſkiey: *Auxilium indigentium MARIA.* W tymże Roku, Mieśiąca Marca 16. dnia. Jakub Tataſſowicz ze Zmuydźi tym ſpoſobem; ten gdy przez ćięſzką chorobę już *deſperatæ* był *ſalutis*, bo wſzyſtek był ſpuchły y żadnego podobieńſtwa do ludźi niemający. Gdy go przytomni do P. N. Łukiſkiey ofiárowali; znáczną *eo momento* uznał zdrowia meliorácyą; bo wraz puchlina poczęła uſtáwáć, y zdrowy wkrótce przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego, tákowy Cud jurámentem potwierdźił.

D. Brigit: orat: r. revel:

CUD 65.

Tegoż Roku, Mieśiąca Aprila 16. dnia. Jegomć P. Stániſław Borodźicz z Woiewodztwa Nowogrodzkiego, przybywſzy do Wilna ćięſzko zachorował ná kłó-

ćie, gdy ſię ofiárował; Coż bowiem jeſt MARYA, jeżeli nie uniwerſalnym wſzyſtkich ludzi zdrowiem, przez którą Bog Wſzechmogący ſchorzały świát uzdrowił, który przez Ewę zayzdroſny náſz duſzny nieprzjaćiel śmiertelną zarażił chorobą: *DEUS ſanat per MARIAM hominum genus, quod in morbos conjecit ſathanas per Evam.* Za co po tákowey doſkonáley konwaleſcencyi przybywſzy ſam *cum voto* Jegomość P. Borodźicz Cud tákowy przyśięgą potwierdźił.

S. Antoninus O. P. in ſum: p. 4. tit: 15. cap: 6.

CUD 66.

Roku tegoż y Mieśiąca, dnia záś 22. Jegomć P. Jan Wołłodzko z Powiátu Oſzmiáńſkiego, z ćięſzkiey choroby przez Niedźiel oſm, ſtráćiwſzy mowę, ſtráćił oraz y rozum, gdy nie tylko o doczeſnym,

119

ſnym, lecz y wiecznym deſperował zbáwienia życiu, niedopuśćiła jednák ta Mátka miłośierdźia już tonącemu w deſperáckiey záginąć powodźi, jáko wykorzenieniem tákowey zguby ludzkiey będąca MARYA: *Eliminatio deſperationis MARIA*, kiedy dała drugim do porátunku przytomnym ſpoſob, áby go już cale roſpaczającego do ſámeyże Mátki miłośierdźia w Łukiſkim Obráźie jedyney roſpaczających ućieczki, *Refugium unicum deſperatorum MARIA* ofiárowáno, którzy gdy to z ufnośćią uczynili, ná tychmiaſt ják z ćięſzkiey choroby, ták y gwałtowney deſperácyi uwolniony zoſtał; y w doſkonáłym przybywſzy zdrowiu Cud tákowy pod jurámentem wyznał.

S. Joann: Damaſc: in Paracl: B. V. M.

Idē ibid:

CUD 67.

Tegoż Roku, y Mieśiąca *Junij* 20. dnia. Wielmożny Jegomć P. Alexander Mroczek Piſarz Grodzki Smoleńſki zeznał; iż ſama Wielm: Jeymć Páni Petronella z Poczobutow Mroczkowa Piſarzowa Grodzka Smoleńſka, gdy *in periculo vitæ* przy uwolnieniu ſię z ćiężaru zoſtáwała; ták że od wſzyſtkich już byłá zdeſperowana y opuſzczona; ſam Wielmożny Jmć Pan Piſarz, do Obrázu P. N. Łukiſkigo ofiárował ją z wielką ufnośćią, jáko do oſobliwſzey wgodźinę śmierći ućieczki MARYI: *Refugium cunctorum in hora mortis MARIA.* Gdźie po

S Albert: M. O. P. in Bibl: Mar: ſuper cant:

tákowym ofiárowániu z niemałym przytomnych podźiwieniem, y pomyślnym ewentem, ſama Jeymość Páni Piſarzowa (*etiam cum dubiæ ſalutis prole*) w doſkonáłey

łey źdrowia zostáła konwalescencyi: za co BOGU Wszechmogącemu y P. N. dźiękując, przybywszy oboje do Kościoła Łukiskiego, Cud tákowy juramentem potwierdźili; á ná wieczney pámiątki dokument, y rozmnożenie honoru Boskiego, y N. MARYI P. przez świádczonych łáśk uznanie, przy jeyże Obráźie Łukiskim sam Wielm: Jegomć P. Pisarz tákowego Cudu dał *in scriptis testimonium*; którego tenor jest táki: *Roku* 1686. *Mesiąca* Junij 20. *Ja niżey ná podpisie ręki mey wyrażony, dáję tę moją* sub vera fide & conscietia *attestácyą; iż w Roku* 1685. *doznałem łáski N. MARYI P. Łukiskiey, kiedy Zona moja z Domu Poczobutowna, ćiężarną będąc, y różnych mąk zażywszy, już do rozrodzenia niepodobna była, skoro tylko po administrowánym przez Kápłana, jáko już śmiertelney,*

telney, y konáiącey oſtátnim pomazaniu, ofiárowałem ſię ſam iść pieſzo, do Kościoła SS. Apoſtołow FILIPPA y JAKUBA Łukiſkiego, gdźie wielkie Cuda y łáſki Boſkie, przez przyczynę P. N, dźieją ſię, tegoż momentu Pan BOG ją z ták niebeſpiecznego uvolnił ćiężáru, y novo-národzonego potomka (to jeſt córki) Rodźićielſkie ſerce nápełnił poćiechą. Za co BOGU Wſzechmogącemu y P. Nayś: dźięki, obojeśmy rázem z żoną ktora już doſkonále ozdrowiała do Kościoła Łukiſkego przybyli, y po wykonanym przez nas jurámencie ná większy komprobáment, dałem tę moję átteſtácyą. Piſan ut ſupra, w Wilnie Alexander Władyſław Mroczek Piſarz Grodzki Smoleńſki.

CUD 68.

Roku tegoż y Mieśąca, dnią záś 22. W BOGU Wielebny Jmć Xiądz Staniſław

ſław Thaddeuſz Urbánowicz Pleban Solecznicki, zapadſzy ná zdrowiu powtornie, gdy ſię do Mátki miłośierdźia po rátunek udał, gdźie pierwiey łáſki y Cudu nád ſobą w uzdrowieniu złamaney nogi doznał w roku przeſzłym, Mieśiąca tegoż, dnia 9. jáko w tymże ſtrumieniu Cud 44. głośi, ták y dopiero żadney nie uznał repulſy, bo po tákowym do Pánny N. Łukiſkiey Repárátorki zdrowia nieuſtáwającego nam MARYI *Salus indeficiens nobis propoſita MARIA*, ofiárowaniu ſię doſkonále *cõvaluit*. Co ſam przybywſzy do Kośćioła Łukiſkiego *publicè* zeznał y tákowy Cud wpiſany, *in Librum miraculorum* ręką ſwą właſną podpiſał. *X. Thaddeuſz Urbánowicz Pleban Solecznicki.*

Euthym: enc: in adorat: Venerabilis Zon: SS. DEIP:

C U D 69.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 30.

Wielm: Jmć Páni Kátárzyna Popławſka Podſtolina Krzemieniecka, ćięſzko chorując ná kołtun, gdy od Medykow była opuſzczona, nieopuſzczona zoſtáła od Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie, do ktorey ſkoro ſię po rátunek ućiekła, doznała łáſki Boſkiey y P. N. ktora, jáko świát wſzyſtek ſchorzały, przez Authorkę choroby Ewę, uzdrowiła, ták ochoczo y w partykulárnym zoſtájącey pároxyzmie ná ſukkurs przybyła; *Quidni morborum ſit ea curatrix, quæ mutavit nomen Evæ auctricis morborum*, bo zaraz po

Grodzin: de D. Aren:

tákowym ofiárowaniu ſię, doſkonále ozdrowiała, y przybywſzy *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego Cud tákowy publicznie zeznała. Sam też Jegomć P. Michał Popławſki Podſtoli Krzemieniecki, tegoż dnia juráment wykonał, ná tym,

że

że łáſki y miłośierdźia Boſkiego przez przyczynę P. N. Łukiſkiey doznał, gdy ſię do niey chorując ná febrę przez Niedźiel pięć, y ćięſzkie głowy mając bolenie ofiárował, co potwierdzając przy oddánym *votum* ręką ſię własną, do tákowego podpiſał cudu. *Michał Popławſki Podſtoli Krzemieniecki.*

CUD 70.

Tegoż Roku, Mieśiąca Auguſta 6. dnia. Jeymć Páni Domicella Zalewſka z Powiátu Lidzkiego, ćięſzko chorując ná puchlinę przez Niedźiel śiedm, ofiárowała ſię do Obrázu P. N. Łukiſkiey oſobliwſzey Protektorki ućiekáiących ſię do śiebie MARYI *Patrocinium forte ſuos ſalvans famulos MARIA*, jákoż doznała łáſki teyże Mátki miłośierdźia, bo zaraz S. Joann: Damaſc: in Cant: Græc: in Sona 1.

znáczną ná zdrowiu uczuła meliorácyą, y wkrótce doſkonále ozdrowiała, który Cud przyśięgą potwierdzony podpiſał obecny ná ten czás Jegomć P. Jan Koprowſki, który tákże łáſki Mátki Bożey Łukiſkiey nád ſobą doznał, o czym Cud náſtępujący świádczy.

CUD 71.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca, w oſtatniey do śmierći zoſtáiąc rezolucyi, dla ćięſzkiey maligny Jegomć P. Jan Koprowſki ſługa J. W. Jegomći Páná Kánclerza Litewſkiego, gdy o pomoc y rátunek do Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie ochoczo dla podźwignienia upadáiących w żyćiu, przybywáiącey MARYI, udał ſię *Mater ad levandam noſtram miſeriam ineffabiliter acclinis MARIA*, doſkonáłe

Robertus Bel: in Conc: de B. V. M.

łe odebrał zdrowie, y tákowy Cud pod jurámentem zeznał przy własney tákże ręki podpiśie. *Jan Koprowski.*

CUD 72.

Tegoż Roku, Mieśiąca Septembra 4. dnia. Káźimierz Strzempski Obywátel Kowieński, ćięszko szwankowawszy z konia, obłożną leżał chorobą, przez trzy Niedźiele, w którey gdy już od wszystkich był zdesperowány, nie desperował jednák o łásce Mátki miłośierdźia, udał się do niey w Łukiskim hoynie szafującey Obráźie, źrzodła łásk niewyczerpanego; niedoskonáłośći zdrowia ludzkiego, doskonále uzdrawiającey MARYI. *Fons æternæ curationis MARIA*, jákoż w swey indygencyi pomyślny odebrał skutek, kiedy wkrótce ozdrowiawszy, cud tá-

S. Joann: Damasc: in mæneis Græc: die 5. Apr:

kowy przy publicznym zeznániu jurámentem potwierdźił.

CUD 73.

Roku tegoż, Mieśiąca Nowembra, 6. dnia. Jáśnie Wielmożny Jegomć P. Márcyan Alexander Ogińſki, Kánclerz Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego, Mśćibowſki, Radoſzkowſki, Dorſuńſki, Niemonoyſki Stároſta; Pułkownik Jego Krolewſkiey Mći; nieſpodźianie ćięſzko páraliżem był w Grodnie ruſzony, zkąd do truny nie do życia bárźiey był podobny, bo od ſamychże Doktorow jáko *deſperatæ ſalutis* opuſzczony zoſtał, ſkoro jednák do N. Maryi P. Łukiſkiey, przez przytomnych ná on czás Dworzan był ofiárowany, znáczną zaraz ná zdrowiu uczuł meliorácyą, y wkrótce doſkonále *convaluit*, za doznanie tákowego Cudu y

łáſki

łáſki P. N. nád ſobą, *in vim gratitudinis votum* oddał Táblicę ſrebrną, ſamegoż Oſobę J. W. Jegomći Páná Kánclerza Litewſkiego wyrażającą, z jedney, á z drugiey ſtrony cudu y łáſki tákowey N. P. expreſſyą, przez domowego ſwego Kápłana *Ordinis Prædicatorum*, ktory toż wyznawáiąc jurámentem wykonánym y podpiſem ręki potwierdźił, oſobliwſzey przypiſuiąc P. N. Łukiſkiey łáſce, przez którą śmierć ſama bezprawna práwem zbáwienia náſzego przekonána zoſtáła, zkąd ludzkie niebeſpieczeńſtwa *caſu* przypadáiące przez teyże MARYI łáſkę, mieyſca u ludźi niemaią: *Humana ſuperantur pericula à Divinis remedijs, & mors ipſa Divæ Virginis MARIÆ monitu, & arbitrio, leges aut ſumit aut ponit. Xiądz Michał Woyniłowicz S. Theolog: Doctor. P. V. O. P.* mpp. CUD

Grodzinia de Diva Aren:

CUD 74.

Roku 1687. Mieśiąca *Februarij* 19. dniá. Jmć Páni Kátárzyna Bogátkowa z Wojewodztwa Trockiego, mając bárzo ſchorzałą rękę, ták że ją władáć niemogła, gdy ſię do N. MARYI P. (za ſameyże Mátki miłośierdźia przez ſen upominaniem) ofiarowała, nátychmiaſt bol z ręki uſtąpił, y zdrową zoſtáła. Taż ſama Jmć Páni Bogátkowa doznawſzy nád ſobą miłośierdźia Boſkiego przez przyczynę Pánny Przen: do ktorey z ufnośćią po rátunek gdy ſię kto udaje, wſzelką od-
Idem. biera pomyślność: *Non otiantur D. MARIÆ manus, quarum opem deſideras, habes, ſi quæras*, Syna też ſwego imieniem Páwła, ćięſzko chorującego z przelęknienia, ofiárowała, gdźie podobney łáſki nád ofiárowanym ſynem ták wielkiey

nád

nád ſobą uznałá. Co wſzyſtko przy oddánym *votum in præſentia* niżey wyrażoney Oſoby zeznała. *Teſtor quod hæc omnia me præſente dicta ſunt. Joannes Wierzbicki Vicárius ad Eccleſiam S. Joannis Vilnæ.*

CUD 75.

Tegoż Roku, Mieśiąca Márca 15. dnia. Mikołay Miaſkowſki Mieſzczanin Taurogińſki, doznał łáſki Bozey za przyczyną P. Przenayśw: któremu ſyn Káźimierz z ćięſzkiey choroby, cáły tydźień leżał bez mowy; z porády tedy przybyłych gośći, mianowićie Jeymći Pániey Domaráckiey, która nieraz w ſwey indygencyi doznawała łáſki P. N., ofiárowano dźiećie przez Rodźicow, y przytomnych do N. Maryi P. Łukiſkiey, oſobliwſzey ſchorzałych od śmierći prezerwá-

tywy, bo żaden nie jeſt ták ćięſzki defekt, z któregoby MARYA wyzwolić pácyentow niemogła: *Nullus morbus quantumcunq; incurabilis eſt, quem nõ valeat MARIA curare.* Nátychmiaſt dźiecko przemowiło, y wkrótce doſkonale ozdrowiało. Za co BOGU Wſzechmogącemu y P. N. dźiękując, pomieniony Miáſkowſki *cum voto* przybył do Kośćioła Łukiſkiego y Cud tákowy wyznał, do którego ſię podpiſał *pro teſtmonio* Jmć Pan *Dáwid Domaracki.*

S. Antoninus 4. p. tit: 15. cap: 19. par: 2.

CUD 76.

Tegoż Roku, Mieśiąca *Julij* 20. dnia. Fráncíſzek Rupińſki, z Mińſka, będąc ćięſzką chorobą złożony, gdy ſię do Mátki miłośierdźia, która, nie tylko doſkonale ná duſzy národ ludzki uzdrowiła,

ła, lecz też y schorzałym ná ćiele skuteczną stáła się medycyną: *Non solum animarum saluti, verum etiam humanorum corporum sanitati piâ diligentiâ B. Virgo providet, & medetur*, wkrótce doskonále ozdrowiał y Cud tákowy wyznawając, *pro testimonio* skrypt átteſtácyiny w te słowa zostáwił: *Ja niżey ná podpiśie miánowánym, zeznawam, iż będąc ćięszką chorobą á prawie śmiertelną wespoł z brátem moim ćiotecznym przez kilka Niedźiel złożony, gdyśmy się do P. N. Łukiskiey ofiárowali, wkrótceśmy do zdrowia przyszli, co wyznawając dáję tę moim, oraz bráta mojego imieniem, átteſtácyą: Fráncíszek Rupińſki.* Amadæ9 Laus: hom: 8. de Laud: Virg:

CUD 77.

Tegoż Roku, Mieśiąca Augusta 1. dnia. Jan Skiba z Przedmieścia Rudnickiego,

pod jurámentem zeznał; że córka jego imieniem Mártha, od śiedmiu lat głuchą będąc, á widząc jáko wiele Boſkich dobrodźieyſtw, ludźie wróżnych defektách za ofiárowaniem ſię do P. N. Łukiſkiey odbierają, ſama też przyſzedſzy do Kościoła Łukiſkiego, padła krzyżem przed Obráźem Mátki miłośierdźia, proſząc o przywrocenie ſtráconego ſłuchu; jákoż ta jedyna ućieczka wiernych, od wſzyſtkich niebeſpieczeńſtw, przećiwności uwalniająca MARYA: *Refugium fidelium MARIA â periculis cũctis, adjuvans omnes, atq; liberans*, łáſkáwego miłośierdźia nie zamknęła ucha, wyſłuchała gorącą modlitwę indygentki, doſkonáły ſłuch ſtrácony przywróćiła. Ktora potym w zupełnym zdrowiu przybywſzy z Rodźicámi ſwemi do Kościoła Cud tákowy *prævio juramento* zeznała.

D. Theod: ſtudit: in Canon: D. Imag:

CUD

127

CUD 78.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 15. Jmć Pan Michał Damecki z Wojewodztwa Wileńskiego, przez lat trzy ćięszko chorował wszystek przez czáry, skurczony będąc, ták, że o swey mocy ruszyć się niemogł, gdy się do Mátki miłośierdźia, po zdrowie stráconе z ufnośćią udał, doskonáłe odebrał; za które; już ozdrowiawszy doskonale, BOGU Wszechmogącemu y Pánnie N. dźiękując, która jest nieuleczonych chorob nászych doskonáłą medycyną. *Medicina ægritudinum noſtrarum MARIA, cum voto & gratiarum actione* przybył do Kośćioła Łukiskiego, y ten Cud zaprzyśiągł. Geom: hym: 4.

CUD 79.

Tegoż Roku, Mieśiąca Decembra 30. dnia.

dnia. Pan Krzyſztof Sankiewicz dla niepráktykowaney puchliny już od wſzyſtkich w życiu był zdeſperowány, gdy ſię do Mátki miłośierdźia w Obráźie Łukiſkim łáſkámi ſłynącey, uzdrowienia chorych, y do pierwſzego zdrowia przywodzącey MARYI: *Salus omnium fidelium MARIA*, ofiárował; wkrótce ozdrowiał. Co przybywſzy *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego, Cud tákowy jurámentem wykonánym potwierdźił.

Theod: Laſch: Imp: can: ad SS. DEIP: Virg:

CUD 80.

Tegoż roku, dnia, y Mieśiąca. Jmć Páni Anna Romanowſka z Wojewodztwa Trockiego, z Páráfij Wyſokodworſkiey, robiąc we dni Swięte, ćięſzko znágła zachorowała, którą BOG Wſzechmogący za nie obſerwowanie dni Swiętych ſkárał,

rał, bo miała kárk, ręce y nogi ſkurczo- 128
ne; gdy znáczną nád ſobą uznała plágę Boſką, y ſwoy wyſtępek, że ná ſłuſzną ſpráwiedliwośći Boſkiey zaſłużyła exekucyą, poznała; uczyniła rekurs do P. N. Łukiſkiey, áby z ták ćięſzkiego wolną zoſtáła pároxyzmu; jákoż miłośierdźia Boſkiego doſtąpiła za przyczyną P. N. do ktoreywſzyſcy w káżdych udáją ſię potrzebach, *Ad B. Virginem MARIAM ſicut ad Medicum, omnes recurrũt*, bo wkrótce po tákowym ofiárowániu ſię ozdrowiała, co fama przybywſzy z ſąśiadką Jmćią Pánią Szczedźiewiczową, Cud tákowy jurámentem wykonánym potwierdźiła; przy bytnośći, Jmći Páná Káźimierza Uniechowſkiego, który *pro teſtimonio* do tego podpiſał ſię Cudu. *Káźimierz Uniechowſki* mpp. S. Bern: ſerm: de Aſſumpt: B. V. M.

CUD

CUD 81.

Roku tegoż, y Mieśiąca, dnia záś 31. Jerzy Maſulániec z Wojewodztwa Wileńſkiego, przybywſzy do Łukiſzek jurámént wykonał ná tym, iż Małżonka jego ćięſzką przez czás niemały złożona będąc chorobą, gdy już od wſzyſtkich opuſzczona y opłakána była, żáłośny Máłżonek pomieniony Maſulániec, ofiárował ją do Mátki N. w Łukiſkim ſłynącey cudámi Obráźie; á wraz doznał łáſki, oſobliwey ućieczki MARYI, w tym nieſtáłego życia náſzego procederze: *Refugium ſingulare hâc in vita vacillante MARIA*, bo wkrótce ofiárowana pácyentka, doſkonałe odebrała zdrowie.

S. Bonavent: in Laud: B. V. M.

CUD 82.

Roku 1688. Mieśiąca *Januarij* 1. dnia.

Ewa

Ewa Buywidowna, ták ćięſzko przez chorobę ná nogi upadła, że ſtąpić o ſwey mocy niemogła, ta gdy ofiárowawſzy ſię do N. Maryi P. kazała zanieść ſiebie ná krześle do Kośćioła Łukiſkiego, zaraz po wykonáney S. Spowiedźi y Kommunij, znacznie *convaluit*, bo ſama o ſwey mocy do domu pieſzo zaſzła. Ktoż może wyráźić niepojętą Tey Mátki miłośierdźia, klientom ſwoim świádczoną dobroczynność? która ſię ćieſzy, ná rátunek gdy ludzkiey przybywa mizeryi: *Gaudet ſe dediſſe MARIA quod petis, & feciſſe quod ſuſpiras.* Ná komproba- Grodzinius de Diva Arenenſi.
ment tego Cudu, dnia trzećiego przybywſzy do Kośćioła pomienionego, taż pacyentka już cále uzdrowiona juráment wykonała.

Dźień u Maryi Łukiſkiey żaden nie jeſt bez świádczoney indygentom łáſki; w komput ordynaryinych dni, tákowy nie idźie, któregoby z auxyliárnym, dla upadłych ná zdrowiu y żyćiu, nie przy-
Idem. była ſukkurſem: *Regia nimirum Virgo eſt MARIA, diem ſe perdidiſſe putat, quo vel gratis, vel ipſis nõ benefaciat ingratis.* Jákoż dnia tegoż Roku, y Mieśiąca, z podźiwieniem nie małym ludźi, ſtał ſię Cud nád jedną imieniem Anną mającą Rodźicow ſwoich w Wilnie, którą związaną przywieźli do Kośćioła Łukiſkiego, nie tylko ná zdrowiu ſchorzałą, lecz y ná zmyſłách; bo náturálny ſtráćiwſzy rozum, wſzyſtkich kąſała, gniew, y jad niepoſpolity jak pies ſzczekáiąc wydawała. Ta że ſłużyła u Dyſſydentki Páni

Czer-

Czerniawſkiey Obywátelki Wileńſkiey; prowadzona do Cerkwi Schizmatyckiey, dla przeczytánia Exorcizmu, gdy *cum eodem* z támtąd powroćiła *malo*, do własnych Rodźicow jeſt odeſłana, którzy widząc ták ćięſzko náwiedzoną, do P. N. Łukiſkiey ją ofiárowáli y do Kośćioła tegoż przywieźli, gdźie za ſupplikácyami od wſzyſtkich pod ten czás przytomnych odprawującemi ſię, gdy w Litánij o N. Pánnie te ſłowa; *Poćieſzyćielko utrápionych* powtorzone były, doſkonáły odebrała rozum, á po ſkończonym nábożeńſtwie, zupełne ják ná zmyſłach ták y ná ćiele otrzymała zdrowie. Za co BOGU Wſzechmogącemu y P. N. przy oddániu *pro voto* ile miała ná ręku pierśćieni; Cud oczywiſty z Rodźicámi przyśięgła.

CUD 84.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 9. Jmć Páni Elżbieta Rarogowa ćięſzką była á prawie śmiertelną złożona chorobą, gdy niſkąd niemiała pomocy y rátunku, przybyła ná ſukkurs uſtáiącey w życiu N. MARYA P. w Łukiſkim łáſkámi ſłynąca Obráźie oſobliwſza ſchorzałych medicina MARYA, jáko ſię ſama z tym oświádcza: *Ego ſum officina medicinæ ægrotantibus, ego fons perennis curationum*, kiedy obłożnie chorującey, pokazała ſię we śnie, upominając áżeby ſię do niey w Łukiſkim zoſtáiącey Obráźie udała, co ſkoro ochoczo uczyniła y ślubem ſię pomieniony Obraz odwiedźić obowiązała, wraz zupełne zdrowie otrzymała, lecz że dla różnych zabaw, ślubu nie wypełniła, wpadła znowu w recydywę, á ták

Petrus Bleſen: ſer: 1. in adventu Domini.

zná-

znáiąc ſię być winną, uczyniła znowu ſtáłe *propoſitũ* zadoſyć uczynić pierwſzemu ſwemu przedśięwźięćiu; po którym wkrótce zupełnie ozdrowiawſzy, przybyła do Kośćioła Łukiſkiego *cum gratiarũ actione* y ten Cud jurámentem zeznałá.

CUD 85.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 14. Cierpiąc ból ćięſzki w prawey nodze, Páni Regina Kuczyńſka, gdy ſię do Obrázu P. N. Łukiſkiego ofiárowała, zdrową zoſtáła. Co przy oddánym *votum* P. N. morzu miſtycznemu MARYI, gdźie zbior y ſpław łáſk wſzyſtkich: *Mare MARIA in quo omnium gratiarũ congregatio. Publicè* w Kośćiele Łukiſkim ogłośiła. B. Alb: ſuper miſſus. c. 53.

CUD 86.

Dnia, tegoż Roku, y Mieśiąca, Má-

ryanna Łapczańska od Smorgoń mil dwie, w ćięszkiey zostáiąc chorobie, gdy żadnego w tym nieszczęściu mieć niemogła *subsidium*, do Mátki miłośierdźia, jáko jedyney w utrápieniu, nieszczęściu ućieczki MARYI Łukiskiey, gdźie się żaden w swoich niezawiodł zamysłách: *Ante MARIÆ misericordiæ oculos, posita & præposita calamitas, non vacat à beneficio,* skoro tylko ofiárowała się, zaraz znáczny miłośierdźia MARYI odebrała skutek, bo wkrótce ozdrowiała. Co przy oddánym *votum publicè* zeznała.

P. Nieszporkowicz in Officina Emblem:

CUD 87.

Tegoż Roku dnia y Mieśiąca, Wielebny X. Theodor Zagiewicz *Ord: Minorũ de Observantia*, ćięszko chorując ná gorączkę, gdy się do Obrázu P. N. Łukiskiey w swym

w swym nieszczęściu udał, prosząc Rodźicow swoich, áby *ex voto* sześć par świec ná Ołtarz tego cudownego Obrázu Mátki Bożey w Łukiszkach, oddáli, po tákowym ofiárowániu zupełną ná zdrowiu uznał konwalescencyą, lecz gdy po tákowym uzdrowieniu, pomienionego Jmći X. Zagiewicza Rodźice náuczynione zapomnieli *votũ*, powtornie wpadł w recydywę bez żadney nádźieiy otuchy życia. Widząc tedy znáczną ádmonicyą, za niewypełnienie dobrowolnego obowiązku, wraz zadosyć uczynili obligácyi syna, jákoż do Kościoła oddawszy zadłużoną obietnicę, za powrotem do domu o doskonálym jego zdrowiu odebráli relácyą. Co wszystko, (P. N. dziękując, jáko osobliwszey prezerwatywie nieuleczonych chorob nászych. *Medicina* S. Germ: orrat: de *insana-*

Præsent: B. V. M. *insanabilium vulnerum nostrorum MARIA.*) Sama Jeymć Páni Zagiewiczowa, Mátka Wielmożnego Jmći X. Zagiewicza, *publicè* pod jurámentem zeznała.

CUD 88.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 17. Jmć Pan Leon Podbereski z Powiátu Orszańskiego, przybywszy *cum voto* do Kościoła Łukiskiego zeznał, iż gdy ćięszko przez czás długi chorował, zkąd y mowę już był stráćił; przez Jmći Páná Káźimierza Podbereskiego Wojewodźica Smoleńskiego, ná ten czás przytomnego w swym ták wielkim pároxyzmie ofiárowany do N. MARYI P. w Łukiskim Obrá-

Bern: de Bust: ser. a. de Assumpt: B. V. M. źie ućieczki zdrowia nászego: *Refugium salutis MARIA sibi devotis & ad se recurrentibus*, doskonále odebrał zdrowie. Co przy-

przy śięgą y podpiſem ręki ſwey potwie rdźił. *Leo Podbereſki mpp.* 133

CUD 89.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś. 20. Jegomć P. Jan z Monowida Girdwiłł, z Okolicy Janickiey, z Páráfij Onikaſztſkiey z Dźiekáńſtwa Wiłkomirſkiego pod jurámentem zeznał; iż w Roku 1685. mając ſkurczone nogi, ták że áni z mieyſca poſtąpić niemogł, gdy ſię ofiárował do P. MARYI Łukiſkiey wkrótce do zdrowia począł przychodźić, co uznawſzy przy wykonaniu intencyi ſwojey oddał winne dźięki BOGU Wſzechmogącemu y P. Nayś: oſobliwey Poćieſzyćielce ſchorzałych MARYI. *Conſolatio infirmorum MARIA.* Po wyſłuchaney tedy Mſzy Swiętey, w czerſtwym zdrowiu názad do domu powroćił o

S Bern: Sen: Thomo 1. fol: 61.

li ſwo-

ſwojey mocy, kule, ná których był wſzedł do Kościoła, ná znak Cudu tego zoſtáwiwſzy.

CUD 90.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 19. Jmć Páni Kryſtyna Januſzewiczowa zeznała, iż córka Jeymći ćięſzko chorując ná gorączkę, gdy już *ultimis laborabat*, ofiárowała ją do N. Maryi P. Łukiſkiey, którey oſobliwſze náſz Wielki Doktor Albert S. ku ſchorzałym uważając ſtáránie; że jeſt doſkonáłym wſzytkich uzdrowieniem; ták probuje: *Scivit MARIA ſanare ad immortalitatem; ergo in ſummo habuit medicinæ cognitionem*, jákoż dokument tego, z uzdrowioney dźiećiny *patet*, bo po tákowym ofiárowániu wkrótce doſkonáłe odebrała zdrowie. Taż ſama Jmć Páni Januſzewiczowa gdy ćięſzko ná

Super miſſ. eſt. cap: 141.

koł-

kołtun chorowała, za udaniem się do Mátki miłośierdźia, zaraz kołtunu pozbyła, á zupełnie ozdrowiała.

CUD 91.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 21. Jeymć Páni Elżbieta Mączyńska w nieznośnym utrápieniu swoim zostáiąc, bo w ćięszkiey ná nogi chorobie, które przez lat 4. káncer żywy toczył, á nie mogąc niskąd mieć rátunku, do Mátki miłośierdźia ochoczo ná sukkurs wzywáiącym przybywaiącey MARYI. *Subventrix omnium gratiâ suâ MARIA* udała się; ná ty chmiast skutku, prożby swey doznała, kiedy doskonále ozdrowiała. Co z J. W. Jeymośćią Pánią Stárośćiną Zmudzką *pro gratiarum actione* przybywszy *publicè* w Kośćiele Łukiskim zeznała.

D. Antoninus in Sum: p. 4. tit: 15. cap: 6.

Tegoż Mieśiąca, y Roku, dnia 27. Jegomć P. Stefan Juchnowicz z Powiátu Lidzkiego, weſpoł z Małżonką ſwoją, mając Syná ná imie Fránćiſzka ćięſzką chorobą ućiśnionego (ktorego jáko ſami Rodźice powiadáli że ná weſelnym ákćie Brátá Stryjecznego, oczárowano) gdy go bez mowy y zupełnego rozumu związanego tu do cudámi ſłynącego Obrázu P. N. Łukiſkiey przywieźli, á nieznośną ſchorzałego Syna zdjęći będąc paſſyą, dni kilka ná uſłudze nábożney przy cudownym Mátki N. Łukiſkim Obráźie rezydowáli; błagając Máještát Boſki o rátunek, y poćieſzenie, przez przyczynę pełney litośći ku nędznym MARYI Mátki miłośierdźiá *Mater miſericordiæ MARIA, quæ nullum peccatorem, opem*

Joann: Thauler, Ord: Pr:

opem illius flagitantem, ſpernere poteſt? Aże orat: de B. V. M. po wyśćiu dni czterech, jeſzcze był żadney ná zdrowiu poprâwy niemiał; Kápłan dla przeczytánia Exorcyzmu, kázał go gwałtem związanego przyprowadźić; który ſię târgał y wyrywał. *Tãdem* dnia piątego za oſobliwą Mátki miłośierdźia interceſſyą ſzczęśliwie przemowił; jeſzcze ſię jednák dnia tego ſpowiadáć niechćiał, ále łágodnie prośił áby była odłożona ſpowiedź áż do dnia śiódmego, którego mającemu już mowę, Bog Wſzechmogący y rozum doſkonały przywroćił. A ták uznawſzy łáſkę Boſką za przyczyną Pánny M. po wykonáney Sákrámentalney S. Spowiedźi w czerſtwey zdrowia konſtytucyi do domu z Rodźicámi powroćił.

Tegoż dnia, y Mieśiąca. Jegomć P. Fráncíszek z Gieczan Giecewicz, Akádemik Wileńſki, *Auditor Theologiæ Speculativæ*, zoſtał uczeſtnikiem miłośierdźia Bożego, przez przyczynę P. N. w Obráźie cudownym ſwoim ná Łukiſzkách, hoynie ná indygencye ludzkie dobrodźieyſtwy ſzafującey, gdy ſię w chorobie ſwey do niey ofiárował. Co właſnym ſwey ręki charakterem potomnym wiekom pámiątkę zoſtáwił, gdy tákowey łáſki wſpomożenia nas w chorobie rátującey MARYI *Adjutorium noſtræ infirmitatis MARIA* dokument átteſtácyinym ſkryptem potwierdźił, który ſię ták zaczyna: *Ja niżey ná podpiśie ręki mey mianowány* verâ fide *zeznawam, iż Mieśiąca Auguſta 27. dnia, Roku 1687. ofiárowawſzy ſię do Cudowne-*

Richar: à S. Laur: de Laud: B. V. M. lib. 6.

wnego Obrázu P. N. w Kościele Łukiſkim, SS. Apoſtołow FILIPPA y JAKUBA zoſtáiącego, gdym o mil kilkánáśćie od Wilna przez pewnego Kápłana kołtun (ná który przez lat kilka chorowałem) zdiął, tedy niemem ſam przybył do Obrázu pomienionego, poczęła mi twarz puchnąć y choroba ſię odzywáć. Ale kiedym przybywſzy do Wilna, podług powinnośći Chrześćiáńſkiey P. N. w tym Obráźie zoſtáiącey náleżyty honor oddáłem, nie tylko ta puchlina zaraz odeſzłá, ále y teraz przy łáſce Boſkiey, za przyczyną P. N. w czerſtwym y pomyślnym zoſtáię zdrowiu; Za co pokornie teyże Mátce miłośierdźia dźiękując, że ſam przybyć wkrótce nie mogę, ſkrypt moy ten átteſtácyiny poſyłam ręką moją właſną w Roku 1687. Miesiąca Januarij 27. dnia piſany, w Wilnie. Fráncíſzek z Gieczan Giecewicz, Akádemik Wileńſki mpp.

CUD

CUD 94.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 28. Jmć Pan Jędrzey Bieńkiewicz z pod Lidy, będąc w chorobie ćięſzkiey przez czás niemały zdeſperowány o zdrowiu y o dalſzym życiu, gdy już cále ná śmierć ſię dyſponował, przyſzedł mu ná myśl, (znáć ták ſama zdrowia náſzego Authorka MARYA *Auctrix ſalutis MARIA* ordynowała) Obraz łáſkáwey MARYI Łukiſkiey do którego gdy ſię ofiárował wkrótce do zdrowia począł przychodźić, y doſkonále ozdrowiawſzy oddał *votum* P. N. Cud tákowy jurámentem potwierdzając.

S. Hier: ſerm: de Aſſump: B. V. M Tom: 9.

CUD 95.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca. Jeymć P. Kátárzyna Trzáſkowſka z pod Smorgoń

137

goń, w wielkiey będąc chorobie przez Niedźiel śiedm, y już śię bárźiey do truny niż do życia zbliżając, uczyniła *votum* náwiedźić ten Obraz P. N. z którego jáko z śkárbu życia nieśmiertelnego MARYI. *Theśaurus vitæ immortalis MARIA* śmiertelni zdrowie y życia nieśmiertelność odbierają, po ktorey uczynioney intencyi, do pierwśzego przyśzła zdrowia: którego dobrodźieyśtwa gdy śama nád śobą doznała, Syna śwego nie przy doskonáłym mając rozumie, który jeśzcze z lat młodych miał zmyśł powaryowány; śkoro go ofiárowała do tegoż Mátki miłośierdźia Obrázu, podobney łáśki MARYI Łukiśkiey otrzymała śkutek, bo mu wraz doskonáły rozum jeśt przywrócony. Ná czym oboje juráment wykonawśzy, zdrowo do domu powrocili.

S Andr: Corś:śer: in Annunt: B. V. M.

CUD 96.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 29. Jegomć P. Woyćiech Zaręba z Powiátu Upitſkiego, będąc od P. Boga chorobą káduczną przez ſześć Mieśięcy náwiedzony, która co Mieśiąc go trápiła; gdy ſię do Mátki Nayśw: Łukiſkiey, w náſzych niedoſkonałośćiach zdrowia, oſobliwſzey przed Bogiem Orátorki *Oratrix gratioſa pro noſtris infirmitatibus apud DEUM MARIA*, ofiárował, wkrótce wolnym z ták ćięſzkiego pároxyzmu zoſtał, co pod przyśięgą zeznał, mając przy ſobie świádkaJmći Páná *Bartłomieja Bartoſzewicza*, który ſię do tego podpiſał Cudu.

Joann: Trith: de mirac: B V M lib: 1. cap: 12.

CUD 97.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca. Wielmożna Jeymć Páni Kátárzyna z Koreywow

wow Sulistrowska Podkomorzyna Wendeńska, będąc *in periculo abortûs* gdy się ofiárowała do N. Maryi P. Łukiskiey, od którey miłośierdźia y łáski żaden nie jest excypowany *Misericordia MARIÆ & gratia communis est omnibus illam invocantibus*, doznała łáski Boskiey za przyczyną P. N. bo z ták wielkiego niebespieczeństwa, w doskonałym zdrowiu uwolniona zostáła; co przybywszy *cum voto* do Kościoła Łukiskiego pod jurámentem zeznała. Richar: à S. Laur: lib: 4.

CUD 98.

Tegoż Roku, Miesiąca *Februarij* dnia czwartego, zadáne w nápoju czáry wypił był, P. Jan Moroz, z któremi rázem wszelkiey nabywszy własnego zdrowia y rozumu utráty; udał się w tey ciężkiey chorobie do Exorcyzmu Duchownego

MARYI, którą słusznie Swięty názywa Arcybiskup Florentski *Exorcista Spiritualis MARIA, habens cum Exorcistis Dæmonium expulsionem*, jákoż w tym swoim utrápieniu, doznał łáski y poćiechy MARYI, kiedy zdrowie doskonáłe otrzymał. Ktore dobrodźieystwo uznawszy, *pro gratiarum actione* przybył do Kośćioła Łukiskiego, y Cud tákowy *prævio juramẽto* zeznał.

S. Antoninus in sum: p. 4. tit: 15. c. 16. quod est de trip: grat: gen: in B. V. M.

C U D 99.

Tegoż Roku, dnia, y Mieśiąca. Jmć Pan Jakub Gruzdz z Małżonką swoją, y Córką, przez czás niemały rozmaitemi od P. BOGA náwiedzeni byli chorobámi; gdy *votum* uczynili oddáć wizytę P. N. w Cudownym Obráźie Łukiskim, pierwsze w czerstwośći odebráli zdrowie; ále że tego przedśięwźięćia, niemal z niedbálstwa, jáko też y dla innych zabaw

baw nie wykonáli, w ciężſzą jeſzcze, niż pierwey wpadła w chorobę ſama Jeymć Páni Gruzdźiowa y Córka Jmći, więc ſię poſtrzegſzy w niedbalſtwie, gdy powtornie, (ſkutecznie ſtánowiąc wypełnić obligácyą ſwoję pierwſzą) ofiárowali ſię w ſwym utrápieniu, do Mátki miłośierdźia, Pocieſzyćielki utrápionych MARYI *Conſolatio fortis eorum MARIA, qui in tribulatione verſantur,* nátychmiaſt odmianę choroby, w pomyślne ſobie zdrowie uczuli, y to wſzyſtko ſami *perſonaliter* przybywſzy dźięki BOGU Wſzechmogącemu y P. N. oddając, pod ſumnieniem zeznali.

S Joſeph: Hym: in ſuo Mariali.

CUD 100.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 5. Pan Gabryel Adamkowicz z Roſtaw, ná jeźierze ryby łowiąc przeląkł ſię; z któ-

go przeſtráchu, ták mowę był utráćił, że zgoła nic niemogł mowić. Gdy w tákowym nieſzczęśćiu Rády ſobie dáć nie mogł, do rády náſzey we wſzyſtkich potrzebách udał ſię MARYI. *Conſilium noſtrũ in neceſſitatibus noſtris MARIA*; á doznał zaraz ſkutku miłośierdźia Jey, kiedy doſkonałą odebrał mowę. Za co głośne dźięki oddáiąc BOGU Wſzechmogącemu, Cud tákowy jurámentem potwierdźił, przy Oſobie niżey wyrażoney. *Elias Szeputowicz Domeſticus Illuſtriſſimi ac Reverendiſſimi Domini Dñi Benedicti Zuchorſki, Epiſcopi Mallenſis, Suffraganei Samogitiæ.*

S. Anſel: in med: B. V. M.

CUD 101.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 7. Od niemałego czáſu nic niemogąc władáć ręką Jmć Páni Helena Trzećiakowa, ćię-

ćięſzko álbowiem ná nią chorowała; á gdy nizkąd pomocy y rátunku niemiała; y od Medykow już opuſzczona była, za porádą Xiędza Syna ſwego którego miała w Zakonie Náſzym Kaznodźieyſkim, ofiárowała ſię do Mátki miłośierdźia, w Łukiſkim Obráźie. Wſzakże ta auxyliarna upadłym, ná ſukkurs prawica, nie umknęła ręki MARYA *Manus Dñi MARIA quæ nõ abbreviata eſt ad ſubveniendum nobis*, doznała bowiem łáſki w ſwey potrzebie ućiekáiąca ſię do MARYI indygentka, kiedy zdrową ná rękę zoſtała. Co przybywſzy *in vim gratitudinis publicè* zeznała. Bern: de Buſt: ſer: 4. de Nominat: B. V. M.

CUD 102.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 14. Jmć Pan Strumiło, ćięſzko chorującą maiąc ſwą Mátkę ná kolkę, gdy już *deſperatæ*

tæ była *ſalutis*, ofiárował ją do Obrázu P. N. Łukiſkiey; ſkárbu życia niezwiędłego Maryi *Theſaurus vitæ immarceſcibilis MARIA*: y ná tychmiaſt zdrową zoſtáła. Którą łáſkę wyżey miánowany Jmć Pan Strumiło przybywſzy do Kościoła Łukiſkiego pod ſumnieniem zeznał, y dla lepſzey wiáry ręką ſwą podpiſał. *Alexander Strumiło* mpp.

S. Procl. orat: de Laud: B. V. M.

CUD 103.

W tymże Roku, y Mieśiącu, dnia záś 16. Przez Niedźiel 18. ćięſzką będąc złożona chorobą Sławetna Páni Łucya Bartłomiejowa Mikuczewſka z Kowna, gdy nizkąd w tey obłozney chorobie niemiała ſublewacyi, do Mátki miłośierdźia upadłych podźwignienia Maryi: *Erectio lapſorũ MARIA* gdy ſię ofiárowała, znaczną

S. Joſeph: hymn: in ſuo Manali.

moc

moc y śiłę zdrowia uczuła; y wkrótkim czáśie doſkonále ozdrowiawſzy, *cũ voto* do Kośćioła Łukiſkiego przybyła, Cud tákowy *publicè* wyznawając.

CUD 104.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 23. Cięſzką przez trzy dni będąc złożona chorobą W. Jmć Pánná Theodora Wołłowiczowna Stárośćianka; gdy już *in ultima* do śmierći *diſpoſitione* była, żałośni Rodźice do Obrázu ją Pánny Nayś: Łukiſkiego ofiárowali, y wkrótce znaczną zdrowia uczuła meliorácyą. Jákoż, doſkonále ozdrowiawſzy *pro gratiarum actione* do Kośćioła Łukiſkiego przybyła z J. Wielm: Jeymćią Pánną Kátárzyną Leſzczyńſką Podczaſzanką Koromną, Cud tákowy *publicè* wyznawając, y oſobliwſzey

ſzey Pánny N. Łukiſkiey przypiſując to łáſce, która gdy uniwerſalny Swiát z nieuleczoney wyzwoliła choroby, łátwo niedoſkonáłość zdrowia náſzego w doſkonáłe zámienia zdrowie: *Quidni vinceret morbum, quæ in originis noxa triumphum egit ſola cum Chriſto.*

P. Nieſzporkowicz in Embl: Marianis.

CUD 105.

Tegoż Roku y Mieśiąca, dnia záś 24. Jmć Pánią Bárbárę Opátowſką z Powiátu Lidzkiego, w ćięſzkiey chorobie zoſtáiącą, y już cále do truny zbliżającą ſię, gdy niſkąd ſpoſobu y rátunku dla poprawy jey zdrowia przyjaćiele wynáleść niemogli; do Mátki N. w Cudownym ná Łukiſzkách Obráźie ſchorzałą, y ná poły umárłą ofiárowáli, jáko do początku życia náſzego *Inchoatrix vitæ univerſæ MA-*

S. Joan: Damaſc:

MARIA mortalium generi. A nátychmiaſt do pierwſzey zdrowia przyſzła czerſtwośći, y wkrótce ozdrowiawſzy, tákowy Cud pod ſumnieniem zeznała. orat: de aſſ: five dorm: B. V. M.

CUD 106.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 26. Jeymć Páni Zofia Kudrewiczowa z Połuknia, ćięſzką będąc łámania kośći ućiśniona chorobą, przez trzy Niedźiele; gdy ſię z ufnośćią po ſkuteczne lekárſtwo, do ſtynącego łáſkámi hoynemi Obrázu N. P. Łukiſkiey udała; tegoż momentu, łáſki źrzodła pełnego pomocy MARYI: *Fons plenus auxilij MARIA*, doznała; bo znaczne ná zdrowiu uczuła polepſzenie. A wkrótce cále zdrową zoſtáwſzy, *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego przybyła, Cud tákowy jurámentem potwierdzając. D Bonavent: in Laud: B. V. M.

CUD 107.

Tegoż dnia, Roku, y Mieśiąca Wielmożny w BOGU Przewielebny Jegomć Xiądz Alexander Zwierz, Kánonik Płocki, zeznał, iż ćięſzko chorując gdy już bliżſzym czuł ſię śmierći, niż życia; ofiárował ſię do Obrázu P. N. Łukiſkiego, o przywrocenie niemal ſtráconego zdrowia proſząc; jákoż ta Mátka miłośierdźia chorych y utrápionych poćiecha *Infirmorum ſolatium MARIA* wyſłuchała indigenta modlitwę, bo zdrowie doſkonałe przywróćiła; który *pro gratiarum actione* gdy ſam przybyć *cum voto* do Kośćioła Łukiſkiego niemogł; prośił Mátki ſwey Jmći Páni Zwierżowey Podczáſzyney Wojewodztwa Brzeſkiego, áby oddała honor y wizytę Mátce Nayś: y tákowy Cud *in librum miraculorum* ingroſſowała.

S. Ephr: orat. ad B. V. M.

wała. Która ſię ochoczo podjąwſzy tę świętą wypełnić intencyą, że za zabawami różnymi zaniedbała; w ćięſzką tákoż wpadła chorobę, widząc tedy że BOG znáćźnie ſkárał za niewypełnienie uczynionego *votum*, ſtáłe uczyniła przedśięwźięćie, wykonáć obietnicę, jákoż wkrótce ozdrowiawſzy, przybyła do Łukiſzek, Cud tákowy *publicè* wyznała przyśięgą y podpiſem ręki potwierdzając. Przy bytnośći podpiſaney tákże Oſoby. *Fr: Joannes Pollerecki, Ord:Erem: S.Aug: Supprior Vilnæ* mpp.

CUD 108.

P. Káźimierz Łyczkowſki z pod Rákowa w tymże Roku, Mieśiąca Márca 19. dnia, zeznał, że nieznośnym był złożony pároxyzmem, (dla którego y mowę

ſtráćił, mało co mogąc mowić, przez Niedźiel ośmnaśćie,) ále gdy udał ſię do Mátki miłośierdźia w Łukiſkim Obráźie lekárſtwa nayſkuteczniey ſzego świáta *Medicina mundi in maligno poſiti MARIA*, wkrótce ozdrowiał. Za co przybywſzy do Kośćioła, BOGU y P. N. dźięki oddáją̨c, Cud tákowy zeznał.

B. Alb: Magn: in Pſalt: B. V. M.

CUD 109.

Tegoż Roku, y Mieśiącá, dnia záś 26. Sławetny Pan Stániſław Giłda Obywatel Kowieńſki, ćięſzko chorował, bo przez śiedm tygodni o ſwey mocy, ruſzyć ſię, áni też ręki do uſt podnieś ſam o ſwey mocy mogł; ledwo co zmyſłu y mowy mając. Przyjaćiele tedy jego widząc go być śmiertelnym, ofiárowali do Obrázu P. N. Łukiſkiego, jedyney poćiechy

chy chorujących MARYI, *ægrotantium exultatio MARIA.* Jakoż nátychmiaſt po tákowym ofiárowaniu przyſzedł do ſiebie, y gdy mu oznaymiono że jeſt ofiárowany do Obrázu P. N. Łukiſkiego, czyniąc doſyć tey obligácyi y dźiękując za ták wielkie dobrodźieyſtwa BOGU Wſzechmogącemu y P. N. że ſwą przyczyną, która jeſt przyczyną zdrowia náſzego *cauſa ſalutis MARIA* z ták ćięſzkiey go podźwignęła niedoli, w dźień Zwiáſtowania P. N. przybył, y Cud tákowy pod przyſięgą zeznał. D. Epbr: in ſerm: de Lad: B. V. M. Idem.

CUD IIO.

Tegoż Roku, Mieśiąca Maja dnia 7. Pan Páweł Dźidźik, náwiedzony będąc káduczną chorobą; która go nocy jedney śiedm razy rzucała, pároxyzmu tego,

tego, że żadne Doktorſkie niemogły uleczyć recepta, żałująca przyjaćiela ſwego Małżonka, udáła ſię po rátunek ſkuteczny do cudowney P. Nayś: w Obráźie Łukiſkim, łáſkámi hoynie ſzafującey, y tam ofiárowała chorego; áż zaraz chory nad ſobą miłośierdźia Boſkiego doznał, gdy zdrowy y wolny od ćięſzkiey choroby zoſtał, przez przyczynę P. N. przez którą wſzelkie od BOGA mamy w ſwych indygencyach Dobrodźieyſtwa *Nemo donũ ullum eſt cõſecutꝰ, niſi per Te dilecta DEOMARIA.* Za co pokorne dźięki BOGU Wſzechmogącemu P. N. oddáję wyż pomieniona ſama Páni Dźidźikowa, ten Cud ſumnieniem zeznała.

S. Bern: ſer: de Aſſumpt:

C U D III.

Tegoż Roku Mieśiąca *Junij* 4. dnia.

Cięſzko

Cięſzko przez czas długi chorując ná kołtun, Jmć Páni Kátárzyna Łodźiaćina uczyniła *votum* do cudownego Obrázu P. N. w Łukiſzkách łáſkámi ſzafującey; jákoż pozbyła tey dolegliwośći, gdy zdięto kołtun. Jednák o zdrowiu ſwoim jeſzcze zaraz nieopowiadała (powątpiwając jeżeliby doſkonale uzdrowiona była) ále gdy ſię obáczyła iż zupełnie jeſt zdrową za przyczyną Mátki N. żyćia ſtáłego Chrześćiáńſkiego świáta MARYI *Salus firma omnium Chriſtianorum* *MARIA*, zaraz do Łukiſzek pośpieſzyła, dźięki BOGU y P. MARYI oddáiąc, gdźie przybywſzy to wſzyſtko pod ſumnieniem zeznała. Juſtin: de Caſto Conc: 9.

CUD 112.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 8.

Mm Páni

Pani Tereſſa Piotrowſka przybywſzy tu do Łukiſzek, opowiedźiała łáſkę y Cud P. N., którey miłośći y przyſługi żaden ludzki rozum pojąć niemoże; *Charitatem MARIÆ, qua hominum genus inceſſanter protegit & fovet, mentis intelligentia non comprehendit.* A to tákowym ſpoſobem, pomienioney Jeymći Małżonek Pan Michał Piotrowſki w Płokśćiach Adminiſtrátorem będąc, ná lewą nogę ták bárzo był zachorował, że przez Niedźiel trzy ná kulách chodźić muśiał; w tym ćięſzkim ſwym utrápieniu, ofiárowała go do Obrázu P. N. Łukiſkiego, jákoż ta Mátka miłośierdźia, gorliwą przyjąwſzy modlitwę, ſchorzałemu indygentowi zdrowie przywróćiła. Co przybywſzy *cum voto* pod jurámentem zeznała.

Adalber: Tylkowſki in Proph: fideli.

CUD

CUD 113.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 15. Przez czas niemáły ćięszko chorując Páni Kryśtyna Łukászewiczowa, á niemogąc nizkąd mieć pomocy y śpośobu do ozdrowienia, uciekła śię o pomoc y rátunek do Mátki miłośierdźia: jáko do tey która wszyśtkim uciekáiącym śię do śiebie łono miłośierdźia otwiera. *MARIA omnibus ſinum miſericordiæ aperit, ut de plenitudine ejus, accipiant univerſi.* Jákoż szafuiącey zupełną łáśką MARYI P. zupełnośćią zdrowia udárowana zośtáła. Co do Protokułu Cudow zapiśano.

S. Bern: ſerm: de Nat: B. V. M.

CUD 114.

Tegoż Roku, Mieśiąca *Julij* dnia 9. Jmć Pan Káźimierz Władyśław z Woynow Woyna, z Powiátu Bráńskiego, bę-

dąc náwiedzony od P. BOGA ćięſzkim pároxyzmem łámania kośći, tárgánia żołądka y innych defektow, lubo przez pułtora roka był ná kurácyi Medykow, żadnego jednák ſkutku zdrowia nie otrzymał, więc opuśćiwſzy Doktorſkie recepta, po lekárſtwo do MARYI Łukiſkiey, którą BOG ſchorzałemu świátu dał za oſobliwſzą prezerwatywę *Medicina MARIA à DEO hominibus ædificata*, z ufnośćią udał ſię, á ták zupełne wkrótce otrzymał zdrowie. Za co dźiękuj ąc BOGU Wſzechmogącemu, y P. N. gdy przybył do Łukiſzek to *publicè* zeznał.

Idiota de B V M. p 3. de cõtempl.

CUD 115.

Tegoż Roku, Mieśiąca, y dnia, Będąc chorym ná nogę Jegomć Pan Jakub Grzybowſki, z Wojewodztwa Sandomir-

mirſkiego, ták że kość była wylazła; gdy ſię udał do łáſki Mátki N. w cudownym Obráźie Łukiſkim, zdrowiem hoynie dla ſchorzałych ſzafującey, (bo cóż jeſt MARYA jeżeli nie zdrowie nam od BOGA dane? *Salus indeficiens nobis propoſita MARIA,*) nátychmiaſt zdrowie otrzymał. Co przybywſzy *pro gratiarum actione* do Kośćioła Łukiſkiego, jurámentem potwierdźił. Euthymius in ador: Vener: Zon S. DEI Par:

CUD 116.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 31 Jegomć P. Jozafat Jan Nowicki z Woiewodztwa Brzeſkiego, ćięſzkim od P. BOGA, gdy był głowy boleniem náwiedzony, ták że zupełnego przez Niedźiel dwie rozumu niemiał; ſąśiedźi y przyjaćiele bliſcy widząc go ták ćięſzko ućiśnionego, jáko nad bliźnim zdjęći kompaſſyą, rádźi-

li mu áby ſię po rátunek do Mátki miłoſierdźia w cudownym ná Łukiſzkach Obrázie zoſtáiącey, z ufnoſćią udał iáko do źdrowia náſzego MARYI, przez którą świát cáły odbiera zdrowie *Salus noſtra MARIA, quia omnium ſalus per ipſam facta eſt.* Uczynił to, z ochotą ná perſwazyą onych; ofiárował ſię, á ták wkrótce do zdrowia przyſzedł; Co przybywſzy z wypełnieniem przedśięwźiętego *votum* za otrzymane dobrodźieyſtwo BOGU Wſzechmogącemu y P. Nayś: dźiękując, pod jurámentem zeznał.

Ri char: à S. Laur: expoſ: in canti: Canticor: cap: 26.

CUD 117.

Tegoż Roku, Mieśiąca Auguſta 3. dnia. Z Páráfij Dźiewiałtowſkiey Jmć Páni Jadwiga Gintowtowa, w różnych dolegliwośćiach y niezleczonych pároxyzmach przez

przez lat kilka zostáiąc, za przyczyną P. N. która jest przyczyną zdrowia. *Causa salutis mortalium;* * *Et bonorum omnium* *MARIA*, gdy się do Łukiskiego Obrázu ofiárowała; doskonale ozdrowiała, y tákowy Cud Mátki Nayświętszey *prævio juramento* zeznała.

S. Joann Damasc: in orat: 1. de Assump. B. V. M, * Idem in Paracl: B. V. M.

CUD 118.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 9. Jegomć Pan Konstánty Gabszewicz, z Xięstwa Zmuydzkiego, Podczászy Wiłkomirski, *præsens* w Łukiszkach *comparendo* zeznał pod jurámentem, doznaną nád sobą osobliwą łáskę P. N. w Obráźie cudownym Łukiskim zostáiącey, tákowym sposobem; iż będąc nie zwyczaynym bolem rąk y nóg dotkniony ták ciężko, że przez Niedźiel trzy łożkiem báwić

wić ſię muśiał, gdy ſię ofiárował do teyże P. N. Łukiſkiego Obrázu, podała upadłemu ná ręce y nogi Auxyliárną práwicę, do podźwignienia; ta Ręka Boſka Mryа, która wybránych ſwoich wſpiera y umacnia: *Manus DEI MARIA, per quam DEUS electo ſuo ſuccurrit,* bo wkrótce po tákowym ofiárowaniu ſię ozdrowiał. Co ſzczegulney dobroći Mátki miłośierdźia przypiſując, *votum* ſwoje oddał z pokornym dźięk czynienieniem.

Bern: de Buſt: ſer: de Nominat: B. V. M.

CUD 119.

Tegoż Roku, Mieśiąca Septembra 28. dnia. Wielmożna Jmć Páni Tereſſa Hrabina Tárnowſka, przez Niedźiel piętnaśćie ćięſzko chorując ná gorączkę, poſpołu z ſynem ſwoim; ućiekła ſię z nie odmienną intencyą do Obrázu P. Nayś: Łuki-

Łukiſkiego cudámi ſłynącego,, po rátunek; jákoż znaczną w meliorácyi zdrowia uczuła poćiechę, bo w krotce ozdrowiała; za co obiecując z dźięk czynieniem ſama przybyć, przez liſt wprzody pod datą 5. Septembra w tymże Roku z Koźiangrodu, przy oddaniu drogiemi kámieniami ſadzonego pierśćienia ná Obraz tenże Pánny N. świádectwo przyſłała, ſama záś potym ná dniu wyż mianowanym 28. Septembra perſonalnie *comparuit*, pod przyśięgą wyznawając, że za przyczyną P. N. (która jeſt życia náſzego przyczyną *Cauſa vera omnibus vitæ & cujusvis alterius boni MARIA*) zdrowie weſpoł z ofiárowanym przez śiebie Synem otrzymała. Iſidorus Theſſalo: orat: de B. V. M. in Feſto Aſſumpt:

C U D 122.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 29.

Septembra. Jerzy Krywanos z Dobrowlan, o mil 20. od Wilna, poddány Jmći Páná Unichowſkiego, mając ná rámieniu lewym wrzod dźiwney (jáko ſam mowił że był ják czapka) wielkośći, bol nieznośny ćierpiał; gdy ſię po lekárſtwo do Mátki miłośierdźia w Łukiſkim Obráźie ofiárował, jako do lekárſtwa oſobliwego w rzeczach utrápionych *Medicina, ſingularis in reb9 afflictis MARIA*, doznał ſkutku y łáſki MARYI, bo wkrótce wrzod ſię rozpukł, bez żadney boleśći. Więc przyſzedſzy do zdrowia, przybył do Łukiſzek, y doznaną łáſkę jurámentem potwierdźił.

Joann: Thurrecrem: O. Præd. in Proæm: tract: de Conc: B. V. M.

CUD 123.

Tegoż Roku, Mieśiąca Oktobra dnia 10. Jegomć Pan Jerzy Kuleſza z Powiátu Oſzmiańſkiego, nieznośnym będąc przez

Nie-

Niedźiel kilka złożony pároxyzmem, gdy już od Medykow był opuszczony źiemskich, do Niebieskiego Medyka udał się MARYI *Medicus illustris, atq; omnino Cæleſtis MARIA, cum voto* oddáć honor y wizytę P. N. w Łukiskim Obráźie. A po takowym ofiárowániu się, zdrowy został. Co przybywszy *publicè* zeznał. Isidorus Theſſal: in orat: de Nat: B. V. M.

CUD 124.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 14. Jeymć Páni Joanna Rukiewiczowna Tymińska Skárbnikowa Grodźieńska, ćierpiąc przez czás niemały ćiężar nádętości w żywoćie swoim, mniemała iżby brzemienną była, y w czásie spodźiewała się porodzenia, lecz gdy nie raz nie drugi w tym oszukána była, ćiężar jednák nie ustáwał, zkąd niespósobność zdrowia y

niezwyczayna tęsknota z bolem ustáwicznie ją trápiła, ofiárowała się do Obrázu P. N. Łukiskiego, lekárstwa niedoskonáłości wszelkiey MARYI. *Medicina malorum omnium MARIA*, y gdy *cum voto* jachała, mieysce łask pełne przy Łukiskim Obrazie náwiedźić, znaczne w sobie przy tey podroży uczuła ulżenie. Gdźie przybywszy, Cud tákowy w doskonáłym już zdrowiu zeznała.

Baldvin. L. 8. in in Collectaneo, exempl. & mirac. c. 3.

CUD 125.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 17. Wielmożny Jmć P. Krzysztof Chrapowicki, Wojewodźic Witebski, będąc ćięszką áffekcyą w szyi ućiśniony, kości także nieznośne ćierpjąc łámanie, poważył sobie nád inne lekárstwa protekcyą P. N., ktora jáko uzdrowienie chorych

MA-

MARYA wszystkich w tey doskonáłości przewyższa Doktorow: *Sanatrix hominum secundùm animã & corpus MARIA, superans omnes in gratia sanitatum*, gdy się w tych niedyspozycyach zdrowia do Jey cudownego w Łukiszkách Obrázu udał, do pierwszego zdrowia przyszedł czerstwości. Co przybywszy, pod sumnieniem zeznał. B. Albert: M. sup: missus est. cap: 151.

CUD 126.

Tegoż Roku, dnia y Mieśiąca. Jmć Pan Jan Michał z Chrzanowa Chrzanowski Regent z Woiewodztwa Wileńskiego, ćięszką, bo obłożną będąc złożony chorobą, w którey przez pięć tygodni z łoszka wstáć niemogł, gdy żadne lekárstwa y Doktorowie, niepomogli; uciekł się do MARYI Pánny w cudownym

ná Łukiſzkach Obráźie, ná tychmiaſt znaczną uczuł zdrowia meliorácyą, y ſzedł do Kośćioła SS. Apoſtołow FILIPPA y JAKUBA ná Łukiſzki wypełniając *votũ*, gdźie oddawſzy dźięki BOGU Wſzechmogącemu y Mátce Nayśw: oſobliwſzey pomocy klientow ſwoich ućiekáiących ſię do niey *Auxilium MARIA in opportunitate ſervis ſuis*, w doſkonałym powróćił do domu zdrowiu. Co jurámentem potwierdźił.

Adam de Perſ: in Mariali fragm: 2.

CUD 127.

Tegoż Roku, Mieśiąca, y dnia. Jmć Pan Piotr Korſak z Wojewodztwa Połockiego zeznał: iż ćięſzko ná kołtun przez lat pułpięta chorował; zkąd nie tylko nieznośne głowy miał bolenie, ále y wſzyſtek cále był ſchorzały ná ćiele. W tym

tym ćięſzkim pároxyzmie, gdy ſię do Mátki miłośierdźia ſkárbu zdrowia náſzego MARYI; *Theſaurus magnus ſalutis in ipſis Sanctorum penetralibus depoſitus MARIA*, udał; doſkonale ozdrowiał, bo za przybyćiem do Kośćioła Łukiſkiego, ſkoro z głowy zdjął Kápłan kołtun, zaraz bol uſtąpił, y zupełne otrzymał zdrowie. Co w tymże Kośćiele pod jurámentem zeznał.

S. Andr: Cret: de Nat: B. V. M. orat: 1.

CUD 128.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 18. W BOGU Wielebny Jmć Xiądz Antoni Bykowſki Swiętey Theologij *Lector Ord: Minorum de Obſervantia*, doznaney, N. MARYI P. ſkárbu zdrowia y żyćia náſzego *Theſaurus vitæ noſtræ, eò quod luminis largitorem, & auctorem vitæ, peperit MARIA*, nád ſobą miłośierdźia y łáſki, átteſtácyi-

S. Andr: Cret: Cant: de Nat: B. V. M.

ſtácyinym ſkryptem dał dokument, który ſię ták záczyna: *Ego Fr: Antonius Bykovſki S. Th: L. Ordinis Minorum de Obſervantia, ſub juramento profiteor, quod in tantis doloribus, capitis conſtitutus fuerim, ut me omnino moriturum ſperaverim, ideo & generaliter confeſſus ſum. Poſtquam verò me obtuli Beatiſſimæ Virgini MARIÆ in Eccleſia SS. PHILIPPI & JACOBI Apoſtolorũ Łukiſcenſi, miraculis claræ, protinus eodem momento, receſſit totaliſſimè præfatus dolor. Quare, rogo ut hoc miraculum notetur, factum hoc Anno Dñi* 1688. *die* 18. *Sbris.*

CUD 129.

Tegoż Roku, dnia, y Mieśiąca. W. Jegomć Pan Káźimierz Polewicz, Piſarz Grodzki Powiátu Lidzkiego, w liśćie piſząc do Jmći Xiędza Syna ſwego *in Societa-*

153

cietate JESU zostającego wyráźił, iż ćięszko chorując, gdy się ofiárował do N. MARYI Pánny Medika niepospolitego, bo Niebieskiego: *Medicus illustris, atq; omnino Cæleſtis MARIA*, doskonałe otrzymał zdrowie. Którego listu *Tenor* táki: *Ja z łáski Bożey, za przyczyną Pánny Nayświętszey Łukiskiey, do którey gdym się ofiárował, znaczną w moich álteracyách uznałem zdrowia meliorácyą, za co BOGU Wszechmogącemu y Pánnie Nayświętszey dźiękuję.* Który list Jegomć Xiądz Polewicz Syn Wielmożnego Jegomći P. Pisarza przy oddánym *votum* prezentował, y prosił áby był Cud tákowy *in Librum miraculorum* ingrossowany.

Isidorus Thessal: orat: de Nat: B. V. M.

STRUMIEN V.

Fontanny Miſtyczney.

Rozlicznych Łáſk potokámi

PŁYNĄCY.

STrápionych ćięſzkim prágnieniem Izráelitow wzywał niegdyś Izáiaſz do wod ochładzających y źimnych ſtrumieni *omnes ſitientes venite ad aquas.* Morze łáſki niezgruntowane, MARYA *Mare impermeabile atq; dulciſſimum,* w miſtyczney zawarte fontánie, wſzelką nędzą ſtrápionym do ſiebie przyſtęp gotuje, gdy ſama ich wokuje. *Tranſite ad me omnes, qui concupiſcitis me & à generationibus meis adimplemini.* Wzywa wſzyſtkich, bo wſzyſtkim jeſt w niey wſzyſtko; wſzyſtkim, wſzyſtkim ſię ſtáje, gdy znaydują wniey wſzy-

Iſaiæ 55.

S. Joan: Damaſc: in mæne Græc: die 27 Januarij.

Eccl: 24 v. 26.

wszyscy to, czego wszyscy żądają; każdy w niey tego tylko nie znalazł, czego nie prágnął. Swiádkámi tego niech będą Miodopłynny Doktor, y náss Florentiski Infułat Antonin Swięty, którzy w MARYI, wszystkim wszystko znaydują, gdy ją *Omnia omnibus* tytułują. Y słusznie: jeżeli bowiem nikt się nie skryje od słonecznej irrádyacyi: *Nec est qui se abscondat à calore ejus*, wszak MARYA *electa ut Sol.* Jeżeli drzewo u Daniela *Danielis 4to.* wszystkiemu żyjącemu stworzeniu wszystkim było; któremu przeto przypisał Neoteryk *sufficit omnibus una*, wszak drzewo to nie kogo innego, podług zdánia Idioty, tylko MARYĄ figurowało. Jeżeli Doktor národow, mogł się z tym zaszczycáć I. *Cor:* 9. ze wszystkim był wszystko, co w nim kompassya y nád ludzką nędzą za

S. Bern: super fignū magni.

Summæ p. 4. tit: 15. c. 26.

Psal: 18.

Cant: 16.

P. Ambr: Nieszporkowicz in Offic: Embl: n. 1141.

I. Idiota de B. V. M. p 14. cõtempl: 149.

świadectwem Augustyna S. sprawowała kommizerácyą: *Compatiẽdo & commiseratis affectu omnibus omnia factus est Paulus.* wszak nie równie dostoynieysza Mátka Chrystusowa, niż Chrystus ow Apostoł, wszak większey mocy Páni, niż sługa; á MARYA *Domina Apostolorum*, wszak Maćierzyńskie MARYI wnętznośći w miłośierdźiu niewysławione. Upátrzył z Polskiego Claromontu osobliwszy MARYI dewot w MARYI wszystko, gdy się z tym w klar odezwał, że nie tylko źiemi ále y Niebu MARYA stáła się wszytkim: *Angeli liberè fructu gloriæ MARIÆ in Cælo pascũtur, justi in terra gratiam carpũt, ultro cadẽtem peccatores colligunt: omnes satiantur, & MARIAM omnia omnibus factam profitentur.* Upátruje tęż sámą prawdę w przezroczystszym nád kryształ, w klárowniey-

*Ep: 9.

S. Dionisi9 Carth: de præc: M lib: 1. art: 3tio.

Pr: Ambros: Nieszporkowicz, in Offic: Emblem: n. 1144.

szym

szym nád południowe słońce, bo ná dodokument reálności cudow świátłością nie raz otoczoney mistyczney Fontánny Łukiskiey strumieniu, świát cáły Pálemoński, który ztąd łásk rozmaitych podług swey indygencyi nie skąpą odbiera áffluencyą, bo ta niewyczerpana w swych potokách Fontanna. *Largitur differentias potuum secundùm differentias potatorum.* O czym nástępujące Cudow dość jáśnie świádczą Miscellanea. Richar: à S. Laur: lib: 12. de Laud: B. V. M.

CUD. I.

Roku Páńskiego 1684. Miesiąca Septembra 27. dnia. Jegomość Pan Jakub Floryanowicz ze Zmuydźi, będąc opętány przez lat pięć; dowiedźiawszy się o tym Obrázie P. N. Łukiskim, gdźie różni w różnych udáją się defektách,

pomyślny w swych indygencyach prozb odbierają skutek, sam też w ták ciężkim będąc nieszczęściu, ofiárował się do Mátki miłośierdźia; Niebu y źiemi, miłey, samym tylko podźiemnym Xiążętom ćiemności straszney MARYI Łukiskiey, ná ktorych stárćie y zgubę, jáko oboz uszykowany przed wieki od BOGA ordynowana. *Acies Castrorum MARIA, quæ vexillis virtutum corruscantibus, terribilis dæmonibus apparuit*, jakoż y w Cudownym tym Obráźie pokazała się być straszną, kiedy za przybyćiem do Kościoła pomienionego SS. Apostołow FILIPPA y JAKUBA, przy odmykániu tego Obrázu, niemogąc źli Duchowie ták ciężkiey dla śiebie wspaniałego Obrázu P. N. Łukiskiey znieść twarzy, zdrowo onego zostáwując ustąpić musieli, á ná znak wyiścia

Adam: de Pers: in Mar: frag: 1.

ścia swego bryłę krwie ják naywiększe jábłko, z utrápionego przed Obraz Pánny Nayśw: wyrzućili. Swiádkámi tego byli wszyscy w tym Kościele przytomni pod ten czas, á osobliwie Zakonnicy támeczni, którzy *præsentes* byli *Testes*. Sam oraz pomieniony Pan Jakub Floryánowicz uznaną łáskę y Cud táki, z różnych mieysc Swiętych powroćiwszy, do których się był ofiárował, wyznał, mając świadka Pána Márćina Gotowta.

CUD 2.

Wszystko wszystkim jest násza MARYA hoynie łáskámi w cudownym szafująca Obráźie Łukiskim, bo niemasz pod słońcem tego, któryby się od Jey miłości schronił upału; *Omnia omnibus fa-* Richard: à S. Laur: de Laud:
cta MARIA, ut in quantum in se est, lucri
faciat

B. V. M. lib: 2. *faciat universos, cùm non sit, qui se abscondat à calore Charitatis ejus*, jakoż we wszystkich swych indygencyách doznał łáski MARYI Wielmożny Jegomć P. Gábriel Rudomina Káſztellanic Nowogrodzki, gdy w Roku 1685. Mieśiąca Septembra 5. dnia, z wyrażeniem swey ręki własney dał áttestácyą: że w káżdych páſſyách, dolegliwośćiách, gdy się do Mátki miłośierdźia po rátunek udał, wszelką zawsze łátwość za przyczyną teyże P. N. miał. *In vim* tedy *gratitudinis*, sam personalnie *cum voto* przybywszy do Kośćioła Łukiſkiego, toż samo *publicè* zeznał.

CUD 3.

Osobliwszey to tylko Prowidencyi Boskiey experiment, ludzkie wiedźieć y liczyć momenta, z których co za ewenta

dosko-

doſkonale zgádywáć: *Solius Divinæ Providentiæ eſt hominis numerare greſſus, nemo enim ſcit, quod craſtinum vehat mane, ſerus á veſper*, jáko to wyráźił w Roku 1686. Mieśiąca *Februarij* 7. dnia, przybywſzy do Łukiſzek, gdy zeznał Jegomć P. Waleryan Wirzbińſki z Powiatu Oſzmiáńſkiego, ten mając ná zdrowie ſwoję czuwáją-cych nieprzyjaćioł, gdy rázu jednego nie ſpodźianie náiachawſzy ná Dwor zabić go chćieli, widząc pomieniony Jmć Pan Wirzbińſki śmierć widomą przed oczyma; á oraz gdy już był otoczony w jednym budynku, w którym ſkryć ſię y ſchronić ręki nieprzyjaćielſkiey nie mogł; udał ſię po rátunek do Obrázu P. N. Łukiſkiego. Jákoż nie zaniedbała ta Mátka miłośierdźia ná ſukkurs przybyć, która nieprzyjaćielſkie odwraca impetyw Grodzin: in Diva Arenenſi.

czerſtwey zdrowia nas zachowując konſtytucyi *Auxiliatrix fervens in præſenti vitæ curſu MARIA, hoſtiles quoſcunq; impetus â nobis avertens, & in via ſalutis nos conſtituens.* Kiedy zajuſzonych ná krew nie winną potłumiła jego nieprzyjaćioł, którzy w tymże budynku będącego, ſzukáiąc z dobytemi ſzablámi, znaleść, y widźieć go niemogli. Z tákiego tedy niebeſpieczeńſtwa za obroną P. N. uſzedſzy pomieniony Jmć P. Wirzbińſki, przybył do Kościoła Łukiſkiego, Cud tákowy y łáſkę Pánny Nayś: *prævio juramẽto* zeznawając.

S. Ephr: orat: de S. DEI Genitr:

CUD 4.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 23. Znalezioney niemałey ſzkody przez Jmći Páná Piotra Zdanowicza przyczyną P. N. Łukiſkiey, którey gdy kto w ſwych indy-

indygencyách pomocy y rátunku ſzuka, wſzelką pomyślność y łátwość znayduje: *Inventa MARIA, invenitur omne bonum*, S. Bern: in Paracl: świádkiem jeſt, liſt piſany tegoż Jegomći B. V. M. P. Zdanowicza, po Jmći Xiędza Promotora Łukiſkiego; z tą expreſſyą, áżeby Cud y łáſkę P. N. Łukiſkiey, którey doznał w znaleźieniu ſwey ſzkody ná złotych pułtora tyśiąca *in Librum miraculorũ* ingroſſował. Co y ſam potym *pro gratiarum actione cum voto* przybywſzy zeznał, że w tákowey zgubie poćieſzony zoſtał.

CUD 5.

Tegoż Roku, dnia, y Mieśiąca. Jmć Pan Krzyſztof Godáczewſki, Towárzyſz Chorągwi Petyhorſkiey W. Jegomći P. Stároſty Botockiego, zeznał: iż w za Bukowſkiey okáźyi, w ſzyku ſtojąc, otrzy-

mał podſtrzał ſtrzałą. W tym niebeſpieczeńſtwie gdy ſię do Mátki miłośierdźia ofiárował w Łukiſkim Obraźie, beſpieczeńſtwa pewnego w ſtráſznych Márſa ogniách *ſecuritas bellis oppreſſorũ MARIA*, w ſamey potyczce, lubo ſam będąc dwiema ſtrzałami rániony y koń rázem, po tákowym ofiárowániu ſię; jednák żadney ná zdrowiu ſzkody nie czuł, y rąk nieprzyjaćielſkich uſzedł. Ná dokument tedy tákowey łáſki, trzy ſtrzały nieprzyjaćielſkie, Tryumfatorce MARYI Łukiſkiey, czyli Márſowi Polſkiemu, dla zwyćięſtw nád nieprzyjaćielmi otrzymanych oddał *Mars MARIA ob victorias & Triumphos de hoſtibus reportatos*, y tákowy Cud przy publicznym wyznaniu jurámentem potwierdźił.

Annonymus in Euchologio ſeu ritualiGræcorum in Canone funereo pro pueris vita functis.

Bern: de Buſt: ſer: 2. de Aſſump: B. V. M.

CUD

CUD 6.

Doznaney w różnych nie raz okázyách łáſki Mátki miłośierdźia Łukiſkiey, źrzodła łáſk Boſkich MARYI, prágnących nas, y własnemi życia wyſuſzonych páſſyámi zbáwienną ochładzającey wodą- *Fons Divinarum gratiarum MARIA ſitientibus, & arentibus nobis, aquas ſalutares effundens*, dał dokument; Jáśnie Wielmożny Jmć Pan Káźimierz Sapieha Woiewoda Wileńſki Hetman W. X. Litewſkiego. Ten wyjeżdżając do Obozu, w pomienionym Kośćiele Łukiſkim SS. PHILIPPA y JAKUBA Apoſtołow Zakonu Káznodźieyſkiego, ſłuchał Mſzy S. kilka z nábożeńſtwem oſobliwſzym, y dźiękując N. P. MARYI Łukiſkiey, hoynie łáſkami Boſkiemi w tym Obráźie ſzafującey, za uznane nád ſobą y całym Dwo-

Bern: de Buſt: ſer: 2. de Concep: B. V. M.

rem swoim nie raz w różnych indygencyách łáski, y miłośierdźia, tychże y w czas dalszy żądając, upraszał, przytomnego Kápłana niżey ná podpiśie wyrażonego żeby *votum* imieniem pomienionego J. W. Jmći Páná Wojewody Wileńskiego z wyrażeniem nogi jego lewey, (ná ktorey bol) náten czás osobliwie się uskárżał) srebne ważące złotych trzy sta spráwił. Y to do Obrázu Pánny Nayświętszey ápplikował. Jákoż Kápłan ten za dosyć czyniąc ták świętey jego intencyi *ad nutum* wszystko wypełnił, y to *votum* z wyrażeniem nogi lewey do tegoż Kościoła, ná tenże Obraz oddał, co wszystko zeznawając ręką się własną podpisał Roku 1689. Mieśiąca Maja 16. dnia Xiądz Michał Woyniłowicz S. Theologij Doktor *Ordinis Prædicatorum.*

CUD

CUD 7.

Roku 1688. Mieśiąca Márca 28. dnia. Jegomość P. Samuel Łożyński Cześnik Stárodubowski, zostáiący pod znákiem Jego K. Mośći Chorągwi Nádworney przybywszy tu do Kośćioła Łukiskiego, widźiał w Kośćiele nád Obrázem Nayś: Pánny dwie świece gorájące, których nád pomienionym Obrázem nie bywało. A gdy je Towarzyszowi swemu będącemu tákże pod ten czas w Kośćiele Łukiskim, pokazował, zgásły y nie dáły się widźieć onemu. Potym zaś, jako świátłość ná oświecenie národow MARYA *Lumen ad revelationem gentium MARIA*) rozjaśniała w swym Obrázie wkoło niezmierną otoczona jásnośćią, którey tákże żaden z przytomnych pod ten czas nie widźiał, oprocz pomienionego Jmći Páná

Bern: de Buss: ser: 2. de Assum: B. V. M.

Páná Łożyńskiego. Co wszystko tenże Jegomć P. Łożyński pod sumnieniem zeznał, y sam jáko pisma nieumiejący, prosił kolegi swego Jmći Páná Páwła Wyrzykowskiego áby *pro testimonio* do tákowego podpisał się zeznania. Ktory to ochoczo uczynił, y ręką własną podpisał *Paweł Wyrzykowski.*

CUD 8.

Tegoż Roku, Mieśiąca *Julij* 4. dnia. Páni Helena Zabliska mając Syna swego w niewoli Tureckiey, gdy niemiała sposobu jákby go mogła z tamtąd eliberowáć, do MARYI Łukiskiey osobliwszego uwolnienia w niewoli zostájących *Liberatrix potētissima captivorum MARIA* ofiárowała Syna w detencyi zostájącego, jákoż doznała w swym utrápieniu łáski y miłośierdźia MARYI, kiedy z podźiwieniem

Joann: Trith: de mirac: B. V. in urt: lib: 3.

niem wszystkich Syn wolny z niewoli do domu przyszedł. Co szczegulney Pánny Nayśw: przypisuiąc protekcyi, przez którey przyczynę BOG wyswobodźił zdesperowanego więźnia, y *votum* uczynione przy oddániu dźięk wypełniaiąc, gdy tu przybyła Cud tákowy *prævio juramento* zeznała.

CUD 9.

Jeymć Páni Eufrozyna Zarembina, w różnych indygencyach doznawszy miłośierdźia skárbu łásk nieprzebránego MARYI, *Thesaurus gratiæ inexhaustus MARIA*, tákową ná dokument tego, dała *in scriptis* átteſtácyą: *Roku* 1688. *Miesiąca Lipca* 10. *dnia. Ja Kátárzyna Eufrozyna Zarembina, zeznawam iż w káżdych mych potrzebach gdym się do Mátki miłośierdźia w Łukiskim Obrázie udała, wielkiey łáski zawsze* S. Joan: Damasc: in mæni Græcorū die 2. Februarij.

 dozna-

doznałam. Jakoż jádąc z Kościoła w dźień Zwiaſtowania Pánny Przenayświętſzey, gdy koń ulękſzy ſię ſkoczył z moſtu z ſaniami, w ktorych ſamam ſiedźiała, gdźie wypadſzy ná lod dwa żebra wyłamałam ſobie. W tym przypadku, gdy żałujący Małżonek, do Cudownego Obrázu P. N. w Łukiſzkach ofiárował mnie, już ćięſzko zkáleczałą, za przyczyną P. N. Łuktſkiey (gdźiem wiele łáſk uznała) bez żadnego ſzwanku ná ćiele, doſkonale ozdrowiałam. Co wſzyſtko ſama oraz *perſonaliter* wyznawſzy, jurámentem potwierdźiła.

CUD 10.

Tegoż Roku, y Mieśiąca, dnia záś 25. Maxymilian Jerzemnowicz z Gozy Młynarz, wielce był ſtroſkány po zgubieniu oſtátniego konia, którym w ſwey chudobie, ná pośiłek zarabiał chleba.

Gdy

162

Gdy żebrząc pocieszenia w tey niedoli, udał się do MARYI Pánny w cudownym ná Łukiszkach Obráźie zasmuconych uweselającey: *Consolatrix nostra MARIA, quæ mærores sedavit, & oppressorum molestias lenivit, cunctasq; oppressiones sustulit.* Ná tychmiast pocieszony zostáł, od BOGA, gdyż niespodźianie konia znalazł. Co przybywszy do Kościoła Łukiskiego pod sumnieniem zeznał.

D Ephr: in serm: de Laud: B. V. M.

CUD II.

Tegoż Roku, Mieśiąca Augusta, dnia 5. W podobnymże nieszczęściu doznała łáski P. N. Łukiskiey Kátárzyna Borowicka, którey gdy konia ukrádźiono, udała się w tákowey szkodźie do Mátki miłośierdźia w Łukiskim Obráźie, gdźie się żaden nie zawiodł w indygencyach swo-

S. Bern: in Paracl: B. V. M. swoich *Quis unquam ab ... æger, vel triſtis, aut ignarus Cæleſtium myſteriorum, abijt? quis non lætus & gaudens redijt ad propria? impetrato à Matre Domini quod voluit.* A po tákowym ofiárowaniu ſię, koń wkrótce do domu powrôćił, co przybywſzy *pro gratiarum actione* zeznała.

CUD 12.

Obwiniona będąc fałſzywym nieprzyjaznych dla śiebie ludźi świádectwem, Páni Kátárzyna Rymſzewiczowa z Powiátu Wiłkomirſkiego w znácznym ſłáwy y imienia uſzczerbku, á co większa że przez czas niemały w ſekweſtrze urzędowym była; w którym utrápieniu y nápaśći to tylko ją ćieſzyło że za niewinność ják prawdźiwie winną będąc ćierpiała, y gdy żadney niemając nadźiei do uwolnienia

163

nienia, udała się do Mátki miłośierdźia, jedyney nádziei tych którzy niesłáwę y fałszywe ná się ćierpią świádectwa: *Spes MARIA qui infamiâ, & falso testimonio gravantur*, jákoż ta klemencyi y łáski pełna MARYA osobliwsza ucieczka w tákowych utrápieniach, nie zaniedbała, z okazaniem prawdy przy niewinności obstáwając ná rátunek przybyć, kiedy nie tylko pomieniona Páni z nápaści, lecz y z seqwestru uwolniona zostáła. Co przybywszy *cum voto* wszystko zeznała. *Actũ Anno eodem Mense Octobri die* 4. Maurit: de Vil: probser: 2. Coronovæ B. V. M.

CUD 13.

Tegoż Roku, Miesiąca Oktobra dnia 5. Jmć Pan Władysław Modzelewski zeznał, iż gdy zgubioney, (u pewnego który znalazł) reqwirował rzeczy, zapierał

ſię krzywoprzyśięſca, z przeklinaniem ſamego ſiebie mowiąc; *niech mię Obraz cudowny Łukiſki, w Kościele SS. Apoſtołow FILIPPA y JAKUBA zoſtáiący ćięſzko ſkárze jeżelim znalazł*; jákoż ta Matka miłośierdźia ſpráwiedliwość doſkonała *juſtitia perfecta MARIA* w ſłuſzney dochodzącemu inqwizycyi krzywdy ſwojey, za ofiárowaniem ſię jego do niey dopomogła, kiedy fałſzywego krzywoprzyśięſcę ſkárała znacznie ná ćiele, bo go czart ná zajutrz po tákowym przekleństwie opętał. Ktory krzywoprzyśięſca widząc znaczną nád ſobą kárę Boſką, przybył do Kościoła Łukiſkiego, y wyznał całą rzecz ják ſię ſtáła, á ſzkodę wroćiwſzy Aktorowi, ſam wolnym od czarta zoſtał.

Origenes hom: 10. in diverſ:

C U D 14.

Tegoż Roku, Mieśiąca Oktobra 11. dnia.

dnia. Doznała wielkiey łáski Mátki miłośierdźia Łukiſkiey MARYI, Helena Korczewſka. Ta będąc od niemałego czaſu od złych Duchow opętaną, gdy *hoc malum* przez czas długi cierpiała, udała ſię do Łukiſkiego Obrázu P. N. jáko wſpomożycielki nas od nájazdow ſzatáńſkich uciśnionych podźwigającey MARYI. *Adjutrix noſtra MARIA à Dæmonum violentia liberans nos*, á nátychmiaſt po tákowym ofiárowaniu ſię, wolną zoſtáła. Co przybywſzy *cum gratiarum actione* pod juramentem zeznała. S. Joan: Damaſc: in Parach: B. V. M.

CUD 15.

Swiádkiem doznaney w káżdey potrzebie łáſki y miłośierdźia MARYI jeſt táblica ofiárowana (w tymże Roku Miesiąca tegoż dnia 20.) przez Jmći Páná Alexandra Náruſzewicza Stároſtę Uſzpolſkie-

ſkiego z átteſtácyą tákową ná teyże tábli-
cy z drugiey ſtrony nápiſaną: Ja Ale-
xander Náruſzewicz Stároſta Uſzpolſki
zeznawam, iż wiele rázy w mych ró-
żnych okázyach do P. Nayś: Łukiſkiey
wſpomożenia jedyney Maryi grzeſzni-
D. Ephr: in ſerm: de Laud: B.V. M. kow: *Adjutorium unicum peccatorum MA-*
RIA & auxilio deſtitutorum, ofiárowałem
ſię, zawſze miłośierdźia tey P. N. dozna-
łem, za którą jey dobroczynność *votum*
to ná Obraz Łukiſki oddáłem z podpi-
ſem ręki mey *Alexander Naruſzewicz.*

C U D 16.

Tegoż Roku, Mieśiąca Oktobra 21.
dnia. Jegomć Xiądz Symon Rodźiewicz
Pleban Waśiliſki dał *in ſcriptis* átteſtácyą
z wyznaniem, że jeſt wſzyſtko wſzyſt-
kim w káżdych potrzebach według pra-
wdy

wdy nie według przypodobania MARYA. *Omnia omnibus MARIA non ſecundùm aſſimilitudinem, ſed ſecundùm veritatem*, gdy w káżdych indygencyách łáſki y dobrodźieyſtwa Jey doznał. B. Albert: M. ſuper miſſus eſt, cap: 129.

Którey átteſtácyi *Tenor* táki: *Ja niżey ná podpiśie wyrážony zeznawam, iż w moich rożnych potrzebach gdym mievał* refugium, *do P. N. Łukiſkiey, zawſzem doźnawał łáſki y miłośierdźia MARYI, jákoż y dopiero powracáiąc z Sądow Krola Jmći, świádczę; żem doznał cudu P. N. tákowym ſpoſobem: gdy w Radwanách w Kárczmie ſtánąłem, nieſpodźianie piorun śiárczyſty uderzył w śrzod Kárczmy zapalił; ták dáleco, że pobliſcy Obywatele zbiegli ſię byli ratować. Ja widząc tákie nieſzczęśćie y przypadek, á niemogąc ſię w nim ſalwować, do Mátki miłośierdźia udáłem ſię po rátunek. A nkrótce bez żadney mojey, y ludźi, y koni*

moich ſzkody, ták też y Kárczmy; która ſię była zagorzała, ogień uſtał, To wſzyſtko przy dźięk czynieniu moim zeznawając pod-piſuję ſię.

X. Symon Rodźiewicz Proboſzcz
Kośćioła S. TROCY w Wilnie
y Pleban Waśiliſki *mpp.*

ZAWARCIE
Miſtyczney Fontanny.

PO wypłynieniu ná świát miſtyczney Fontánny, gdy brzegu dopływa, czyli powroceniu ſię ſtrumieni pod własną *Fontis ſignati* pieczęć, choćiaż oſchłe w pochwały oſycha ná brzegu pióro, ſzczodrobliwego jednák w uſtawiczney áffluencyi łáſk Boſkich nie támuje potoku, któr[illegible]o dźień odfitſzą płynie ábun-

ábundancyą; lecz założonegò ſobie dopływa *promontorium*, które approbácyiny *Ordinariorum Loci* ſkázuje dekret, bo te tylko Cuda y łáſki *publicam in lucẽ* wypłynęły, które od Roku 1684. áż do Roku 1688. doznane, Páſterſkie przez inqwizycye y konfirmacye *obſignavit ſigillũ*. Terminu jednák w co dźiennym inkremencie nie założyło, bo hoynie *in dies creſcendo*, nie tylko wiernym, lecz y niewiernym Machometáńſkiey Sekty Dyſſydentom *ſat patuit & patet*, kiedy częſto łáſk Jey w ſwoich indygencyach; y za manuducyą MARYI do uznania prawdźiwey przychodzą wiáry; jákoż dokument tego jeſt z Metryki Kośćielney, w którey znayduje ſię *ex Machometaniſmo* obſzerny *baptiſatorum* regeſtr. Ja *claudo rivos* ktore *ſat prata biberunt, ſitim* indygentow *acuendo*,

endo, á tey *temperare* inácz:y niemogę, ják tym tylko, że *ſine clauſula* miſtyczney Fontánny kładnę zawarćie, *patentem* zawſze zoſtáwując *portam*; y gdy w nieſkończoney łáſk dymanacyi koniec zakładam, *fateor* żem z początku Jey pochwał nie wyráźił, bo ktoż jeſt? świát, coby w jednego punktu zawarł áttomie, morze w ſzczupłym wyráźił ſtrumyku? podobnieyby ſię to ſtáć mogło, niżeliby Jey kto naymnieyſzą pochwał Máxymę godnie ważył ſię wyráźić, ponieważ oſobliwſzy Jey *Cultor* Seráficzny Doktor, ják pałającym ku niey ſercem, ták Aſcetycznym unioſzy ſię piorem, gdy heroicznych dźieł mety dolátywał, te potomnym wiekom wrażając w pámięć, *per admirationis notam* zoſtáwił Máxymę: *O Domina ineffabilia merita Tua, & valde ſtupenda*

penda mirabilia Tua, & innumerabiles sunt virtutes Tuæ, quis sufficiet enarrare opera Tua. Coż y teraznieyſze łáſk y cudow Jey zebráne *compendium*, jáśnieyſzey nád ſłońce, pięknieyſzey nád Księżyc przydáć może ozdoby, nic bowiem z przybyłey kropli obſzernemu nie przybywa morzu, nic, y niepojętych honorow, preeminencyi MARYI ſzczupła waloru nie przyda áddycya; *Quemadmodum gutta nihil mari adjiciet, ita nemo Tuarum celsitudinem laudum satis extollet* Jednákże że z oſobliwſzey ſwey klemencyi bynaymnieyſzą prácy ludzkiey kontentuje ſię przyſługą, tym wolne klientow *in obſequium* zniewala ſerca, kiedy co rozum, y właſne w Jey pochwałách wyſtárczyć mogą śiły, wdźięcznym przyimuje áffektem: *MARIÆ non poteſt non esse gratum quod pro viribus*

S. Bonavent: in Pſalt: Maj: Pſ. 92.

S. Germ: Patriarcha, orat: de dorm: B. V. M.

S. Damasc: orat: de

Assumpta. *ribus efficitur.* Toć pewną mam otuchę że upadającym do nóg literom Nayjáśnieyſza Koronátorko łáſkáwą zśiągnieſz rękę, bo co jeſt nád śiły moje w Twoich cnot pochwałách tykáć ſię nieważyłem, wſzakże *pro poſſe* z uznanych łáſk fruktyfikácyi, powinną rekompenſy wyráźić muſzę expreſſyą; y ináczey za odebráne dobroczynnośći rewanzować niemogę, z Twoimże oſobliwym, jáko wolną Tobie zniewoloną ſubjugácyą proteſtuję ſię Dewotem: *Cataractas Cæli & fontes abyſſi libentius in obſequiũ etiam ſolverem, & ſi Filius Tuus JESUS aliquid omiſiſſet in prærogativa exaltationis Tuæ ego ſervus, ego mancipiũ, usq; ad exinanitionem mei ſupplere geſtirẽ.* A chociaż wiem że uniwerſalne w pochwałach Twoich muſzą uſtáwać *ſubjecta*, tym bárźiey pártykularne, jednák z powinney ku Tobie

Petr. Cel. len: lib: 6. Epiſt: 23.

bie propensyi zamilczeć łásk y Dobrodźieystw Twoich niemogę, które komuż nie jawne, komu zatájone, w tey mistyczney Łukiskiego Obrázu Fontánnie, gdźie nie ták Fontánną ják morzem łásk niewyczerpanym názwáćby trzeba było, morzem jesteś, bo przy co dźienney hoynych łásk dystrybućie nigdy nie przebrána, nigdy niewyczerpána: *Plurima quantumvis profundat munera Virgo, plura tenet, vastum sola MARIA mare.* Jacobus Masenig.

Wiele chociaż MARYA, łásk swoich rozdaje,
Więcey jednák zawiera; zkąd morzem się stáje.

Ztąd y żadnym niepojęta w pochwałách konceptem, bo któż niezliczonych cnot Twoich przymiotow terminu, y końca doszedł? Ponieważ początku y końca nieznającego BOGA Mátko jesteś, który, ábyćię z[illegible] stworzony po-

jąć

jąć godnie rozum niemogł, nád wſzyſtkie wynioſł *ſubjecta*, y ktoż ſię odważy płochym ćiebie ścigáć dowćipem? Bo jeżeli *alta ſapere periculoſum eſt*; wſzakże *Mater Altiſſimi* jeſteś. Trudno ćię trudno jáśnieyſzą nád ſłońce *cæcutiętib9* doyrzeć *talpis*, która gdy z ſłońcem w párágon idźieſz, maſz to; że nie tylko wzywającym ćiebie, leez y nie wzywającym łáſkáwym przyświecaſz promieniem *Te vel nõ poſcentibus offers*. Jednák oſobliwſzą klemencyą, klientow Twoich w różnych ſalwujeſz okázyách, w różnych łáſkáwie doznana jeſteś indygencyách. Tey práwdy miodopłynnego Doktora mety dopłynęło pioro: *Agnoſcit Virgo & diligit diligentes ſe, & prope eſt in veritate invocantibus ſe.* Y ktoż ſię zawiodł kiedy ná ſwojey impreźie gdy *ſpem* nie *in herba*, lecz *in flori-*

Author mundi ſimbolici.

S. Bern: ſup: Salv:

floribus bonæ ſpei lokował? Ktore za własną Twoją jáko miſtyczney Fontanny ochłodą, w Łukiſkim wykwitnęły Rożećie; Tę *in Coronam* Tobie Nayjáśnieyſza Koronátko Niebios zbierając, y do powinney káżdego łáſk Twoich pártycypanta ánimując rekompenſy, mowię: *Qui hauris aquam puteum corona.* Koronuyćie MARYĄ niezwiędłemi Rożańcow, Koronek, y inſzych dewocyi Koronámi, ktorzykolwiek łáſk Jey pomyślnym w ſwey indygencyi ukoronowáni byliśćie ewentem. Y jeżeli komu z doznanych Łáſk śmiertelność jeſzcze życia pozwała, nie uſtáwayże w powinney ku MARYI regratyfikácyi, ſam nietylko z uznanych Łáſk dokumentow, dokument dźięk czynienia wyrażając, oraz drugim tę nieprzebráną Łáſk przed oczy ſtá-

Grodzinius in Diva Arenensi. wiay Skárbnicę. *Vos qui tantæ Virginis sentitis opera, quive mortalitatis adhuc animamini pulvere, cæteros exemplo vestri accendite & reaccendite.* Bo ten jest naycelnieyszy wzájemney uprzeymośći experiment, niedość sámemu tylko Łásk hoyną partycypowáć munificencyą, lecz pártycypowáną, ná większy zászczyt y gorętszą chęć ku MARYI, drugim re-

Idem. monstrowáć. *Magnum enim gratitudinis argumentum est, fontem à quo receperis gratiam, cæteris demonstrare.* A jeżeli pod Słońcem ználeść się może táki, ktoryby siebie w tym niezliczonych Łásk MARYI kompućie ingrossowánego nieználazł; niechay szuká Łáskáwey MARYI w Łukiskim Obráźie protekcyi, áby w káżdey pássyi molestyi znaczną zá udániem się do niey uczuł folgę? Bo tá je

MARYA, ktorá osobliwych Dewotow swoich, zá doczesną tu ku niey okázáną przysługi ochotę, wiecznym wszelkich ućiech y oblektámentow regálizuje rewanżem: *Benedicite Nomen MARIÆ, & suscitabit vobis voluptates sempiternas.* S.Bonav: in Pſ:144. Ná koniec słowy pobożnego Jey konkluduję Ascety: *Dilectissimi amate MARIAM quam colitis, colite quã amatis, quia tũc verè colitis & amatis, si imitari velitis ex toto corde quam amatis.* Sophronius Serm: de Assumpt: Ja záś gdy tę szczupłą u Nog twoich składam prácą, wiem że *solem* tylko *digito mõstravi*, kiedy [illegible] y Cudow Twoich zebrá- *supersunt*; y cokolwiek w po- [illegible] Twoich literalną uczyniłem [illegible] wyznáję żem nie godnie nie [illegible] ktoż może generalne dźieł [illegible] *Compe-* ponieważ żá-

dnym dość niemożesz, być pojętá w Chwale, honorze, rozumem. *Impar est illi omne humanæ lingvæ preconium.* Przyimiże Najáśnieyszá Koronatko *hoc exiguum opus*, ktore nie słow wyborem znáczne, lecz powolną *in mancipium* Tobie zniewolonego oddáję wolą. *Clementer accepta, quas Tibi deferimus laudes famuli, ad Te laudandam indigni, sed bona tamen voluntate permoti.* A tak gdy Author Tobie w łáskáwe, dźieło to oddáje ręce, przez Cię też Syná Twego, *Authorem vitæ* uniwersálnym Chrześćiańskiey powinności weneruje zászczytem.

Petrus Damiani ser: de Nativ:

Eccl: Græca in Mæn: 12. Maij.

LaVDetVr IesVs XtVs.
In sæCVLa.
aMen.

ODGŁOS

Rozlewającey ſię z impetem ná Swiát
MISTYCZNEY FONTANNY.

Jáśnie Wielmożnemu Fundátorſkiemu
Imienionvi,

Tákże Jáśnie Wielmożnym, Wielmożnym
Łukiſkiego Kośćioła Kollátorom

APPLAUDUJĄCY.

GDźie Neris Pálemońſka, rznąc pieniſte brzegi,
Fluktow ſwych ſzybkie gońce puśćiwſzy w prze-
Skrápia, wiodąc dukt weſoły, (biegi
Giedyminowſkie popioły;
Oraz Litewſką Stolicę
Cieſzy, płynąc zá gránicę.
Tám FONTANNY MISTYCZNEY ſtrumień pięćioráki
Gdy ſię w świátá całego już rozpływał ſzlaki,
Swiętſze Nájades, w perłowe
Grájąc Cytry, w tákt tákowe,

Puścíwszy się w wir záwiły,
Głośne pienia zánoćiły.
Płyńćie szybkim impetem wod świętych potoki
Tám, kędy zayrzeć może Empir wielooki;
A w Baltyckie wpadszy morze
Tám západłą widźćie zorze,
Gdźie gór Pyreneyskich dumny,
Bystre leje wierzch Gárumny.
Łączćie się z Tybrem, Padem, Páktolem, Erythrą,
Ominąwszy w refluxie moc Euryppa chytrą,
Bez powrotu w Oceánie
Niech płynienia termin stánie,
Wprzody jednák áż zá Gády
Z osobliwszey wpłynie rády.
Tám gdźie kąpiel w rożowym zorza czyni flukćie
Po wygráney z umbrámi, pod noc ćiemną Lukćie;
Y gdźie Tytan swe woźniki
Rożą pášie, tám poniki,
Nákieruyćie, lub gdźie skronie
Phœbus kryjąc, wmorzu tonie.
Słowem, ná wszystkie świátá rozleyćie się strony
Z pod KORWINOWSKIEY teraz wywiedźione spony,
Byśćie kształtem Hippokreny
Z pięćiorákiey fluktow weny
Odgłos dáły w walnym szumie,
Co szczodrota Páńska umie.
[illegible]ska, przy Herbowney Strzále,

(a)

(a) JERZEGO CHREBTOWICZA, ják Moyzeſza w ſká
Rozga, zdrowych wod ſtrumienia (le,)
Wyjáwiłá, z śmierći ćienia,
Bo z mogiły poſpolitey, (b)
Dawſzy wodźie dukt obfitey.
Niechayże Sámſonowi, płyną z Ośley ſzczoki,
Wody zywey, ná jego ochłodę potoki.
Swiętſze z wiernych kośći płyną
Wody, ktore w Cudá ſłyną,
Oraz gdy im płynąć pora,
Głoſzą Imie LITTAWORA.
Nie zámąći Letheyſkiey walny impet ſtrugi
Tych wod, áni przeſzkodźi pomyślney żeglugi,
Ktorą do wiecznośći Imie
CHREBTOWICZOW czyni, w ſtymie
Stáwſzy świátá, przy kándorze
W pierſzym port mieć ma Honorze.
Jáko wielkie influxy z nominalney Tęczy
(c) KAZIMIERZA SAPIEHY tu ſpádły; świát ręczy
Ze ten Xerxes w woyſku śilny
Miał Helleſpont nieomylny
W tych ſtrumieniach; przez ſzczodrotę
Swą, wpráwionych w pęta złote.
HLEBOWICZOWSKI Xiężyc, z ſłońcem w párágonie
Stáwał tu nád wodámi, ſtánął y przy zgonie.
Bo dla Páńſkich łáſk dowodu,
Smiertelnego do záchodu
Zbliżywſzy ſię, zá te wody Zá-

(a) *Fundator Illuſtr. GEORGI, Littawor CHREBTOWICZ Palat: Nowogrodnenſis.*

(b) Tám gdźie teraz Kośćioł, y Kláſztor, mogiły były.

(c) *CASIMIRUS Anagramma ſum ac iris* J. W. Wojew: Wil: Hetman W. W. X. L. z J. W. Jeymćią P. Kryſtyną z HLEBOWICZOW Małżonką ſwą, oſobliwi tego

Západł; z fzkodą bez nágrody!
Z Nymfami gdźieś Orłowie w ftráży krufzec złoty,
Nie bez cenfury máją; tu Orzeł kleynoty
(d) RADZIWIŁŁOW gdy zátápia,
Fontánná go wzajem fkrápia;
Xiążęcy, przez fzczodre dźieje
Orzeł, w Honorách młodnieje,
Szczodre Imie Xiążęce z POŁUBINSKICH ANNY
Wfpárło fzczodrze ftrumienie miftyczney FONTAN-
Gdy prawdźiwey tey Pandory, (NY,
Niezliczonych łáfk fáwory,
Ná wzbior świętych wod fpływáły
(e) W Oceán fię mieniąc cáły.
NARUSZEWICZOW Ryby były ják bez wody,
Kiedy ztąd pożądáney nie miáły ochłody,
Ktorą w ten czas fzczodrzey brály,
Gdy z Páktolem tu fpływały,
A zá te w złoćie fpływánie,
W gornym ftáły Erydánie.
Klárownieyfzym potokiem ftrumienie płynęły,
Gdy złote z ANTONIEGO ręki dżdże lunęły;
Gdy ten Jowifz w złotym fpłáwie
Katáklizmem fwym łáfkáwie
Zá brzeg wylewał fzczodroty,
Grzmotem (f) grożąc ná defzcz złoty,
Grzmotli to był Imienia? czy dźwięk Amphiona?
Ktorym gdy z fundámentu źiemia poruszona,
Apoftolfkie wftáły Theby, Wieko-

(d) Dobrodźieje; gdzie pomieniona J. W. Jmć Páni Woiewodźina pogrzebiona.

(d) J. O. Xiąże Jmć DOMINIK RADZIWIŁŁ Woiewoda W. X. L.

(e) J. W. Jmć P. ALEXANDER NARUSZEWICZ, Stároſta Ufzpolfki tego miey fca ofobliwy Benefaktor.

(f) ANTONNI Anagramma, VITONIANS

Wiekopomna chwáłá żeby
Synom grzmotu w nich zágrzmiałá,
W NOWOSIELSKICH wiekowałá. (Porćie,
(g) Transport wolny w świát cáły, jest w OGINSKICH
Przy wiekopomney sławy płynącym reporćie,
(h) Czyli własna BRAMA ZDROJU
Ktorą w Xiążęcym podwoju
UNIECHOWSKICH dwa Xiężyce
W szczodrey wydáły práktyce.
Spływa y z innych Imion łásk wiele, w te zdroje,
Ktorych Muz prácowitych nie wyliczą znoje,
Lecz prym trzyma KORWIN, ktory
Z Helikońskiey niby gory
Gdy podkową dobrze godźi
Sámą FONTANNĘ wywodźi.
Płyńćież! płyńćie, ná cáły świát szybkie strumienie,
Głosząc zkąd wasz początek, zkąd wod lepsze mienie,
A mijając twarde skáły,
Lub dyámentowe wáły
Dobrodźiejow ryićie Imie
Niech wiádomość ich świát przyimie.
To Nymphy odnoćiwszy, w świętych się wod fále
Zánurzyły; strumienie záraz podufale
Rozlawszy się w świátá strony,
Mrukliwe dáją rezony,
Głosząc dobroczynne dźiełá,
Y zkąd się FONTANNA wźięłá.

NI NOWOSIELSKI, Káiżt: Nowogr: fabrykę Kośćielną zákończył.
(g) J. W. Jmć Páni ANNA z UNIECHOWSKICH OGINSKA Marszałkow Kowieńska, znáczną ná Kośćioł Łukiski eleemozynę legowáłá.
(h) *Romæ porta fontinalis erat. Teste Liv.*

PRZESTROGA ICONOKLASTOM.

Nie krzyw oká, ná Portret, kiedy pátrzaſz święty
Złośći Iconoklaſtow, bo KORWIN záwźięty,
O Honor MATKI BOSKIEY, w wierney ſtráży ſtoi,
Abyć zezu poprawił, już ſwe ſpony zbroi.

Omyłki Drukárſkie ták poprávowáć.

W Prefácyi *Kárta* 4. *Kolumna* 1. wielſkiego *czytay* wielkiego.
Támże karta 5. *kolumna* 1. Kaſztálſkie. *czytay* Kaſtálſkich. *ná teyże kárćie* 5. *kol:* 2. Szłuſzkow. *czyt:* Słuſzkow. *kár:* 6. *kol:* 2. ddy. *czy:* gdy, *ná kárćie* 11. *kol:* 1. wierſz ten: *LUX CLara &c. ták trzeba czytáć LVX CLara DomVs generIsq; VetVsTI fortVnate nepos.*

Kártá 12. *kolum:* 1. Miteńſkiey. *czyt:* Meteńſkiey.
W Dukćie Original: kárta 4. Fontána, *czyt:* Fontánna.
Kartá 7. nieuchamowáną: *czytay* nieuhámowáną.
Kárta 15. mieſzkáiąc: *czyt:* omieſzkiwáiąc.
W Cudách kár: 35. Zmudzkiego, *czyt:* Zmuydzkiego.
Karta 49. uogą *czyt:* nogą.
Kárta 111. do ſtynacego. *czyt:* ſtynącego.
Kárta 121. w nadwiedzeniu, *czyt:* w nawiedzeniu.
Kárta 137. Kroſki, *czyt:* Krozki.
Kárta 140. Cud 25. *czyt:* Cud 15.
Kárta 192. Miaśiącu, *czyt:* Mieśiącu.
Kárta 208. wielkiey nád ſobą, *czyt:* wielkiey y nád ſobą
Kárta 224. Onikaſztkiey, *czyt:* Onikſztſkie.
Kárta 255. *dæmomum, czyt: dæmonum.*
Kárta 274 po Jegomći Xiędza *czyt:* do Jmći Xiędza.
Kárta 292. odſitſzą, *czyt:* obſitſzą.

Mnieyſze omyłki ſam łáſkáwy Czytelniku popraw.

Od Łaski Mieyscowey Fontanny
Zobrazu nayswiętszey mory Panny

1909
1737